

HRVATSKI VOJNIK



Broj 413 • 18. siječnja 2013. • Izlazi od 1991. • www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

EUR 2,10
CAD 3,00
AUD 3,30
USA 2,00
CHF 3,50
SLO EUR 1,80
SEK 17,00
NOK 17,00
DKK 15,50
GBP 1,30

15. OBLJETNICA
MIRNE REINTEGRACIJE
HRVATSKOG PODUNAVLJA

**POBJEDA
POSTIGNUTA
MIRNIM PUTEM**

VOJNA TEHNIKA

**VUČENO
TOPNIŠTVO**

RAZGOVOR

Bojnik Krešimir Ražov,
zapovjednik Eskadrile helikoptera Bell-206B III u 93. zb

**DO KRAJNJEG USPJEHA
POTREBAN JE GOLEMI
TRUD I UPORNOST**

OPERACIJA
MASLENICA
PREKRETNICA
DOMOVINSKOG
RATA

RATNIČKA
PROŠLOST
SKANDINAVSKIH
ZEMALJA

**DANSKO-
NJEMAČKI
RATOVI**

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X 0 0 3 1 3
9 7713305000003

22 NATO VIJESTI

Afganistan 2012. na postaji natochannel.tv

24 NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE

X-47B prošao prva testiranja na moru

28 VOJNA TEHNIKA

Vučeno topništvo (I. dio)

32 VOJNE ORGANIZACIJE

Najviši vojni činovi (II. dio)

36 VOJSKE SVIJETA

Ratna mornarica Republike Venezuela (II. dio)

42 PODLISTAK

Dansko-njemački ratovi

46 FILATELIJA

Marke - istraživači događaja

47 VEKSILOLOGIJA

Vojne zastave Landsknechta

48 MULTIMEDIJA

Dolazi Paper Tab

50 DUHOVNOST

Stil iz Betlehema ponovo se javlja na obalama Jordana



UVODNIK

U broju pred vama podsjećamo na dvije iznimno važne obljetnice novije hrvatske povijesti. Ponajprije riječ je o obilježavanju 15 godina od završetka mirne reintegracije hrvatskog Podunavlja koje je u ustavno pravni perekod Republike Hrvatske integrirano mirnim putem, bez ljudskih žrtava i materijalnog razaranja. Druga vrijedna obljetnica je 20 godina od vojno redarstvene operacije Maslenica koja je bila jedna od najuspješnijih operacija Domovinskog rata i koja je uvelike olakšala život stanovništva Zadra i zadarskog zaleđa te je omogućila povezivanje sjevernog i južnog dijela Hrvatske. U vrlo kratkom vremenu pripadnici Hrvatske vojske oslobođili su velik dio dotad okupiranog hrvatskog teritorija te su pokazali iznimnu obučenost i spremnost, što će i potvrditi u kasnijim operacijama Bljesak i Oluja.

U razgovoru sa zapovjednikom Obučnog središta za međunarodne vojne operacije pukovnikom Ivcicom Plejićem predstavljamo središte koje kao jedno od rijetkih u svijetu provodi tečajeve sa certifikatom NATO-a i UN-a.

Zapovjednik Eskadrile helikoptera Bell-206B III u 93. zb bojnik Krešimir Ražov u ovom broju govori o golemom trudu i volji instruktora i polaznika tijekom izobrazbe mlađih pilota HRZ-a.

U vojno stručnom dijelu časopisa donosimo reportažu o vučenom topništvu koje je bez obzira na povećani trend zemalja da ga zamijene s gusjeničnim ili kotačnjim samovoznjim topništvom i dalje vrlo cijenjeno...

U broju donosimo i drugi nastavak teksta o ratnoj mornarici Venezuela kojoj su veliki prihodi od prodaje nafta omogućili da se upusti u vrlo opsežan proces modernizacije svojih oružanih snaga.

Uredništvo za znanstvene i tehničke studije

RAZGOVOR**pukovnik Ivica PLEJIĆ,**

zapovjednik Obučnog središta za međunarodne vojne operacije

SREDIŠTE PRATI POTREBE HRVATSKIH ORUŽANIH SNAGA, VEZANO JE ZA NJIH I PRILAGOĐAVA IM SE. UVJEJK JE PRATILO SVJETSKE TREDOVE U MEĐUNARODNIM VOJnim OPERACIJAMA. I DALJE ĆEMO BITI TEMELJNA POSTROJBA ZA OBUKU POJEDINACA I SKUPINA ZA MVO I ZADRŽATI SVE SVOJE POSTOJEĆE SPOSOBNOSTI. DUGOROČNO, NAMJERAVAMO SE DIGNUTI STEPENICU VIŠE I ORGANIZIRATI NOVE OBLIKE TEČAJEVA

Nedugo nakon povratka iz Bruxellesa, gdje je četiri godine obnašao dužnost voditelja Ureda vojnog predstavnika RH pri NATO i EU te stožernog časnika za HKoV, pukovnik Ivica Plejić je preuzeo zapovijedanje Obučnim središtem za međunarodne vojne operacije. Tematika mu nije nepoznata, nakon Domovinskog rata rad u međunarodnom okruženju postao mu je svakodnevica. Razgovor smo započeli s temom o Sijera Leoneu, naime pukovnik Plejić je bio u drugom kontingentu hrvatskih časnika u toj prvoj, povijesnoj međunarodnoj misiji za OSRH, koja je vjerojatno i u korijenima osnutka OSMVO-a.

Odmah nakon osnivanja je zaključeno da je međunarodna certifikacija tečajeva Središta jedini način njegova opstanka i zato je ono danas jedno od rijetkih u svijetu koje ima certifikate za tečajeve, kako NATO-a tako i UN-a



Novost je planirana nadogradnja malog priručnog poligona u sklopu vojarne, koji će nam uštedjeti znatna finansijska sredstva i vrijeme, kad praktičnu obuku provodimo na poligonima "Gakovo" ili "Gašinci"

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Tadašnje Središte za međunarodne vojne operacije ustrojeno je nakon što su u Sijera Leone upućeni prvi hrvatski vojni protmatrači...

Pripremama se trebalo pristupiti sustavno. Prva dva mala hrvatska kontingenta pripremana su u vrlo kratkom razdoblju. Znalo se da će se broj operacija i misija širiti, i to ne samo na one pod UN-om. Tako je zapravo sve počelo...

Kakve su vaše uspomene na pripreme za Sijera Leone?

Vladao je veliki entuzijazam i među nama koji smo odlazili i među onima koji su nas pripremali. Naša je generacija bila ipak nešto bolje pripremana nego

Prvih godina zadaće Središta bile su šireg spektra...

Da, broj pripadnika OSRH u mirovnim operacijama bio je manji. Stoga je, uz obuku, SMVO do 2007. bilo suodgovorno i imalo mogućnosti i za predselekciski proces, kao i opremanje ljudi. Od 2007. preustrojem dolazi u sastav HKoV-a i misija mu je promijenjena pa postaje isključivo Obučno središte.

Je li se, kvalitativno, Središte razvijalo usporedno s hrvatskim sudjelovanjem u MVO?

Prije svega Središte prati potrebe hrvatskih Oružanih snaga, vezano je za njih i prilagođava im se. Uvijek je pratilo svjetske trendove vezane uz MVO. Mislim

MUP-a i Ministarstva pravosuđa. Takva će suradnja biti nastavljena i ove godine.

Možete li više reći o programu učenja na daljinu?

Imamo dvojicu časnika koji su u pripremama koje će im omogućiti provedbu tog projekta. Riječ je o brzim, malim tečajevima koje bi ljudi mogli završavati "kod kuće". Sve bi se odvijalo putem interneta i određene web-stranice na kojoj su dostupni materijali koje treba proučiti te putem testova provjeriti vlastito znanje. Nadalje pripadnici OSRH će pomoći računalne mreže imati priliku dobiti uvid u materijale koji će im poslužiti prije, tijekom i nakon tečaja u Središtu. Imat ćemo osvježenu web-stranicu kojom želimo naš "know-how" učiniti široko dostupnim. Dodao bih da trenutačno obnavljamo knjižni fond stručne biblioteke s više od 3 000 naslova, gdje bi se našli domaći i inozemni časopisi koje redovno dobivamo. Želimo izdati i godišnjak, pregled naših godišnjih aktivnosti, a u pripremi je i vodič za UN-operacije.

SREDIŠTE S CERTIFIKACIJOM TEČAJEVA NATO-a I UN-a

prva, već smo imali korisna saznanja koja oni nisu imali. U to sam vrijeme već duže vrijeme bio u vojsci, prije toga i u Domovinskom ratu, i kada sam odabran za jednu takvu zadaću pripremani smo na profesionalan i svrshodan način. Danas je takvu razinu individualne pripreme nemoguće ponoviti zbog mnogo većeg broja ljudi koji odlaze u misije.

Kako su se već prvi hrvatski vojnici tako uspješno uključili u međunarodne misije?

Mislim da je to potvrđilo koliko smo dobar, sposoban i profesionalan časnici kada imali u Domovinskom ratu. Nadalje nakon rata je dosta ljudi uspjelo završiti inozemne tečajeve, a mnogi su već znali engleski ili neki drugi strani jezik. Brzo smo shvatili da bez jezika i školovanja nema uspjeha, a međunarodni angažman bio je ambicija većine časnika, koja je za nas postala stvarnost. Tamo smo donosili ratno iskustvo, nešto što mnogi drugi nemaju, ali smo od inozemnih kolega učili mnoge druge stvari.

I danas su naši vojnici cijenjeni...

Tako je. O hrvatskim se vojnicima govori kao o istaknutim individualcima, radišnima, socijalno osjetljivima, prilagodljivima svakoj sredini i situaciji. Imamo kvalitetnu vojnu kao i jezičnu izobrazbu i pripremu,

da smo dosta toga usvojili i nemamo silaznu putanju, kvaliteta obuke se ne smanjuje. Većina je tečajeva na stranim jezicima, naši ljudi imaju iskustvo i znanje koje znaju prenositi i obnavljati.

Koliko su budući planovi vezani uz preustroj i nove programe obuke?

Prijedlog novog unutarnjeg ustroja je definiran, dok za ustrojeni smještaj postrojbe čekamo odluku nadređenih. I dalje ćemo biti temeljna postrojba za obuku pojedinaca i skupina za MVO i zadržati sve svoje postojeće sposobnosti. Dugoročno, namjeravamo se dignuti stepenicu više i organizirati nove oblike tečajeva. Svjesni smo da nam za razvoj trebaju finansijska sredstva, koja su u ova vremena štednje ograničena. Pokušat ćemo racionalno i svrshodno planirati obučne događaje te ostale aktivnosti i svakako idemo dalje. Brojčano, u 2013. smo planirali dvadeset tečajeva i preduputnih obuka što uključuje certificirane NATO i UN tečajeve, preduputne obuke za sve mirovne misije i operacije u kojima sudjeluje OSRH te tečajeve posebne namjene kojima naše iskustvo i obučnu infrastrukturu nudimo djelatnicima ostalih ministarstava te civilnih institucija. Nedavno je proveden osnovni tečaj o operacijama potpore miru na kojemu je veći dio polaznika bio iz MVPEI,

Trenutačno planiramo internacionalizaciju i komercijalizaciju Tečaja za medijske izvještitelje koji organiziramo s Hrvatskom radiotelevizijom, oko čega se još uvijek vode pregovori. Polaznici bi dolazili iz hrvatskih i europskih TV-kuća. U Europi postoji još samo jedan takav tečaj

Razvoj podrazumijeva i aktualne programe...

Stalno predlažemo nove kurikulume, zasnovane na aktualnoj situaciji i pretpostavkama. Zadovoljni smo jedino ako završetak tečaja bude onakav kakvog smo željeli i ako ocjene polaznika budu visoke. U pravilu, one su veće od 4.5 (od 5), a neki od polaznika završili su na desetke tečajeva. Kad od takvih polaznika dobijete visoku ocjenu morate biti zadovoljni. Odmah nakon završetka provodimo detaljne raščlambе i dajemo ih u obradu. Ako zaključimo da kurikulum nekog od tečaja nije ispunio svoju svrhu ili je postao "žargonski rečeno" "jalov", mijenjam ga ne čekajući kraj godine ili nekog drugog razdoblja. Pogreške se otvoreno priznaju i raspravljaju, kako one prepoznate u planiranju tako i one zamijećene u implementaciji. Nasreću takve su situacije rijetke.



RAZGOVOR

Gotovo od početaka Središte ima izvrstan međunarodni ugled...

To je jedno od glavnih obilježja Središta. Odmah nakon osnivanja zaključeno je da je međunarodna certifikacija tečajeva Središta jedini način njegova opstanka i zato je ono danas jedno od rijetkih u svijetu koje ima certifikate za tečajeve, kako NATO-a tako i UN-a. Zahvaljujući tome, Hrvatska u operacijama ne sudjeluje samo slanim snaga, nego je i podučavatelj pojedinaca i skupina drugih zemalja. Uz navedeno, Središte daje tehničko domaćinstvo za nekoliko tečajeva gdje program i direktore tečajeva određuje nositelja (UN). Mislim da ništa ne zaostajemo za srodnim švedskim, finskim, kanadskim ili drugim zapadnim središtima. Mi skupljamo njihova iskustva, ali dragi nam je što su i neki od njih u svoje kurikulume ugradila naše teme i iskustva. To dokazuje da OSMVO radi kvalitetno, sustavno i da u njemu postoji kontinuitet visokog profesionalizma i razine znanja što ga je učinilo svojevrsnim brendom u svome funkcionalnom području.

Tečajevi mogu biti i komercijalni...

Točno. Takav je, primjerice tečaj tijekom kojega smo pripadnike švedskih OS pripremali za KFOR, gdje su naši troškovi bili minimalni, a veći dio je sufinancirao ugovorni partner. Strani se polaznici koriste hotelom u sklopu vojarne, plaćaju prehranu, prijevoz... Naravno osim te finansijske strane takvi tečajevi pomažu zadržavanju postojećeg međunarodnog ugleda Središta. Trenutačno planiramo internacionalizaciju i komercijalizaciju Tečaja za medijske izvjestitelje koji organiziramo s Hrvatskom radiotelevizijom, oko čega se još uvijek vode pregovori. Polaznici bi dolazili iz hrvatskih i europskih TV-kuća. U Europi postoji još samo jedan takav tečaj.

Čuli smo mnoge pozitivne stvari. Ipak, imate li i većih problema, osim finansijskih ograničenja?

Najteže je zadržati visoku kvalitetu kadrova. Rad u središtu je izazov, ali ljudi idu u misije, odlaze u druge postrojbe ili u mirovinu. Vrlo je teško osigurati da stariji instruktori prenesu svoju razinu znanja na mlađe. Trebaju to činiti do zadnjeg dana u postrojbi, mentorirati nasljednike. Moja je najveća želja da

to bude uhodan proces kojime će se osigurati kontinuitet znanja i iskustava koje Središte posjeduje bez obzira na odlaske ljudi. Mislim da je znanje prenosivo a iskustvo se stječe.

Je li točna tvrdnja da Središte mnogo traži, ali i pruža?

Mislim da intelektualni i profesionalni kapacitet ljudi ovde dolazi do punog izražaja, da daju svoj maksimum. Velika je zadaća zapovjednika prepoznati gdje određeni pojedinac može najviše dati. Imamo dobre uvjete rada i smještaja. Ljudi, zbog svojih specifičnih iskustava i znanja, često dobivaju mogućnost odlaska u misije.

Odgovara li vojarna "Vitez Damir Martić" svim vašim potrebama?

Apsolutno! U njoj je i sjedište RACVIAC-a, no smještajno možemo pokriti sve obučne događaje koje provodimo. Infrastruktura je kvalitetna a novost je planirana nadogradnja malog priručnog poligona u sklopu vojarne koji će nam uštedjeti znatna finansijska sredstva i vrijeme kad praktičnu obuku provodimo na poligonima "Gakovo" ili "Gašinci". Područje vojarne je dovoljno veliko za novitete na poligonu, a nakon odobrenja nadamo se i pomoći inženjeraca OSRH.

Kakva je budućnost međunarodnih mirovnih vojnih operacija?

Mislim da je budućnost u sinergiji civilnog i vojnog djelovanja, učinkovitijem utjecaju na izvor krize te aktivnijem uključivanju domicilnog stanovništva u njezino rješavanje i sprečavanje daljnog širenja. Do-

bra komunikacija između uključenih vanjskih komponenti te



U 2013. smo planirali dvadesetak tečajeva i preduputnih obuka što uključuje certificirane NATO i UN tečajeve, preduputne obuke za sve mirovne misije i operacije u kojima sudjeluje OSRH te tečajeve posebne namjene kojima naše iskustvo i obučnu infrastrukturu nudimo djelatnicima ostalih ministarstava te civilnih institucija. Nedavno je proveden osnovni tečaj o operacijama potpore miru na kojemu je veći dio polaznika bio iz MVPEI, MUP-a i Ministarstva pravosuda. Takva će suradnja biti nastavljena i ove godine

uskladenost i harmonizacija napora svih sastavnica operacije, bilo civilnih ili vojnih, bit će ključna za uspjeh. Ukratko, budućnost je u sveobuhvatnom i dubinskom pristupu, kako to danas ističemo na primjeru Afganistana.

Koje je najvrednije iskustvo koje ste stekli u Bruxellesu?

U lijepoj su mi uspomeni ostali moji nadređeni i kolege časnici i dočasnici s kojima sam radio i od kojih sam zaista puno naučio, i profesionalno i ljudski. Kad dodlete mislite da znate mnogo, ali zapravo znate malo ili ništa. Moje kolege i ja smo davali sebe maksimalno, svjesni da će Hrvatska tijekom našeg mandata postati članicom Saveza, da smo prvi koji će to u stvarnosti osjetiti.

Nagrada je bio nezamjenjiv osjećaj koji sam doživio kad sam stajao samo nekoliko metara od hrvatskog stjega koji se dizao ispred sjedišta NATO-a. To je bio povijesni trenutak i životno iskustvo kojeg ću se stalno sjećati. ■





Foto: NATO

Sastanak Vojnog odbora NATO-a

Pod predsjedanjem danskog generala zbora Knuda Bartelsa u Bruxellesu je 16. i 17. siječnja održan 168. sastanak Vojnog odbora NATO-a na razini načelnika glavnih stožera zemalja članica. Hrvatsku je predstavljao načelnik GS OSRH general pukovnik Drago Lovrić. S obzirom da je većina tema bila posvećena suradnji sa partnerskim zemljama u okviru nekoliko inicijativa, sudjelovali su i visoki vojni predstavnici partnerskih zemalja, a pridružili su se i vrhovni zapovjednik NATO-a za Europu američki admiral Jim Stavridis i zapovjednik NATO-ovog Zapovjedništva za transformaciju, francuski general zbora Jean-Paul Palomeros.

Sastanak je trebao pridonijeti da NATO vojne strukture i sposobnosti ostanu spremne za aktualne zahtjeve, kao i usklađivanju ključnih alata Kolektivne obrane, kriznog menadžmenta i kooperativne sigurnosti, a u skladu sa zaključcima navedenim u Strateškom konceptu usvojenom na samitu u Lisabonu 2010.

Sastanak je započeo razgovorima sa predstvincima država Mediteranskog dijaloga, dok je drugi dio bio posvećen razgovorima o Afganistanu. Tom prilikom članove Vojnog odbora i partnere brifirao je zapovjednik



Foto: NATO

**168. sastanak Vojnog odbora NATO-a
održan je pod predsjedanjem danskog generala zbora Knuda Bartelsa**

ISAF-a američki general zbora John Allen. Fokusirao se na aktualnu situaciju u državi, te napredak u tranziciji odgovornosti za sigurnost sa ISAF-a na afganistsku vladu. Odbor je dobio i nove informacije o procesu planiranja međunarodnog angažmana u Afganistanu nakon 2014. godine, koji će obuhvaćati obuku, savjetovanje i pomoći Afganistanskim sigurnosnim snagama.

Glavne teme posljednjih panela prvoga dana sastanka odnosile su se na Vijeće NATO-Rusija, kao i Euroatlantsko partnersko vijeće (EAPC). S predstvincima zemalja članica Odbor je raspravljao o vojnoj suradnji u zadaćama i misijama čiji je predvodnik NATO, kao i o aktualnim sigurnosnim izazovima.

Prva tema drugoga dana bilo je Kosovo, kao i druge NATO-ove operacije, poput borbe protiv piratstva. Daljnji su paneli obuhvatili teme vojne transformacije, s Pametnom obranom i Inicijativom povezanih snaga kao ključnim alatima transformacije.

„NATO i njegovi partneri trenutno imaju preko 110 000 pripadnika vojnog osoblja, raspoređenih u pet operacija i misija u osam zemalja i na moru u Sredozemlju i uz Rog Afrike. To osoblje, radeći zajedno u spletu naroda, jezika i kultura, ključno je za rad NATO-a i njegovih partnera. Kroz njihovu kontinuiranu predanost i profesionalnost oni odražavaju najbolje aspekte Saveza“, naglasio je general Bartels otvarajući sastanak.

Pripremio D. VLADOVIC



Pripadnici OS Crne Gore u Požegi na pripremama za ISAF

U vojarni u Požegi započela je preduputna obuka pripadnika Oružanih snaga Crne Gore koji će u sastavu 21. hrvatskog kontingenta sudjelovati u mirovnoj operaciji ISAF u Afganistanu.

Obuka se provodi kao dio preduputne obuke 21. hrvatskog kontingenta, a započela je 8. siječnja i to obukom pet pripadnika OS Crne Gore za borbenu spasiteljstvu, dok je 14. siječnja devet pripadnika OS Crne Gore započelo sa obukom za vozače.

Preduputna obuka 21. hrvatskog kontingenta uključujući i kontingenjt Oružanih snaga Crne Gore, koji broji ukupno 33 pripadnika, završava vježbom „Hrvatski ponos“ koja će se provesti na vojnom poligonu Gašinci od 18. siječnja do 1. veljače. Vježba „Hrvatski ponos“ ujedno predstavlja završni dio priprema te ocjenjivanje spremnosti hrvatskoga kontingenta za sudjelovanje u misiji ISAF u Afganistanu.



Foto: Josip KOPI



15. OBLJETNICA MIRNE REINTEGRACIJE HRVATSKOG PODUNAVLJA

Razvoj situacije na bojišnicama u Hrvatskoj i BiH, stvari velikih sila ali i savršeno jasna i razgovijetna poruka o odlučnosti hrvatskog političkog vrha i spremnosti Hrvatske vojske da oslobole svaki dio hrvatskog teritorija učinili su svoje – još donedavno sporazumima nesklona srpska strana pristala je na dogovore o hrvatskom Podunavlju, a ubrzo zatim je njegova reintegracija u ustavno-pravni poredak Republike Hrvatske definirana Zagrebačko-erdutskim sporazumom. Zahvaljujući tom sporazumu koji je potpisani 12. studenog 1995., Vijeće sigurnosti UN-a ustanovilo je Prijelaznu upravu – UNTAES. Tako je proces mirne reintegracije započeo 15. siječnja 1996. a završio 15. siječnja 1998. Činjenica da je ta pobjeda postignuta mirnim putem, bez novih žrtava i stradanja, daje joj dimenziju posebne, velike i prisjećanja vrijedne pobjede...

POBJEĐENJE POSTIGNUTA MIRNO





Lada PULJIZEVIĆ, snimio Davor KIRIN, fotoarhiva HVGI-a

EDA RNIM PUTEM

Srbijanska oružana agresija na Hrvatsku rezultirala je, do proljeća 1995., zastrašujućim podacima - okupirana je oko četvrtina državnog područja na kojem je prije rata živjelo oko pola milijuna ljudi, broj poginulih, nasilno odvedenih i nestalih osoba brojao se u tisućama, stotine tisuća ljudi su progname a materijalne štete su procjenjivane u milijardama američkih dolara. Istodobno međunarodne političke okolnosti a tadašnji interesi velikih sila nisu pogodovali brzom, učinkovitom i pravednom rješavanju pitanja okupiranih područja, njihovu vraćanju u ustavnopravne okvire Republike Hrvatske te ukupnoj normalizaciji života i vraćanju reda te osjećaja sigurnosti.

U tim okolnostima, potaknuta prije svega neučinkovitošću međunarodnih mirovnih snaga, Republika Hrvatska odlučuje se za postupno vojno oslobođanje svoga teritorija. Usljedile su vojno-redarstvene operacije Bljesak (u svibnju 1995.) te Oluja (u kolovozu 1995.) u kojima je Hrvatska vojska oslobođila više od 15 tisuća četvornih kilometara zapadne

Proces mirne reintegracije hrvatskog Podunavlja započeo je 15. siječnja 1996., kada je Vijeće sigurnosti UN-a donijelo Rezoluciju 1037 i ustanovilo posebnu Prijelaznu upravu UN-a u istočnoj Slavoniji (UN Transitional Authority in Eastern Slavonia – UNTAES), a završio je dvije godine poslije, 15. siječnja 1998., kada je od 1991. godine okupirano područje istočne Slavonije, Baranje i zapadnog Srijema vraćeno u ustavno-pravni poredak Republike Hrvatske. Na čelo UNTAES-a, kao prijelazni upravitelj, imenovan je umirovljeni američki general Jacques Paul Klein, a od 1. kolovoza 1997. na toj je dužnosti bio William Walker.

Slavonije, Banovine, Korduna, Like te sjevernodalmatinskog zaleđa. Sjajno planiranje, učinkovitost i brza provedba tih akcija pokazale su svima kojima je to tada trebalo kolika je stvarna motiviranost, prodornost i moć Hrvatske vojske – a time je pružen i dovoljno uvjerljiv, konačan argument o neodrživosti projekta Velike Srbije u Hrvatskoj.





15. OBLJETNICA MIRNE REINTEGRACIJE HRVATSKOG PODUNAVLJA

MIRNA REINTEGRACIJA HRVATSKOG PODUNAVLJA

Nakon uspješnog završetka i realizacije ciljeva vojno-redarstvenih operacija Bljesak i Oluja, pod srpskom okupacijom ostao je još jedan, krajnji istočni dio Hrvatske – hrvatsko Podunavlje. On je zbog svoje velike geopolitičke i geostrateške važnosti, kao i zbog prometnog položaja, gospodarskih i ljudskih potencijala bio stalna meta srpske agresije, popriše žestokih sukoba i jedan od važnih srpskih osvajačkih ciljeva. Zbog svega toga hrvatsko Podunavlje je pretrpjelo izrazite štete i stradanja: više od šest tisuća ljudi je poginulo i nestalo, stotinjak tisuća je prognano a samo u Vukovaru je materijalna ratna šteta procijenjena na više od 9,5 milijardi kuna. Razvoj situacije na bojišnicama u Hrvatskoj i BiH, stavovi velikih sila ali i savršeno jasna i razgovijetna poruka o odlučnosti hrvatskog političkog vrha i spremnosti Hrvatske vojske da oslobole svaki dio hrvatskog teritorija učinili su svoje – još donedavno sporazumima nesklona srpska strana pristala je na dogovore o hrvatskom Podunavlju, a ubrzo zatim je njegova



Na čelo UNTAES-a, kao prijelazni upravitelj, imenovan je umirovljeni američki general Jacques Paul Klein

reintegracija u ustavno-pravni poredak Republike Hrvatske definirana Zagrebačko-erdutskim sporazumom. Zahvaljujući tom sporazumu koji je potpisani 12. studenog 1995., Vijeće sigurnosti UN-a ustanovilo je Prijelaznu upravu – UNTAES. Tako je proces mirne reintegracije započeo 15. siječnja 1996. a završio je 15. siječnja 1998. godine, kada je hrvatsko Podunavlje postalo dio teritorijalnog, monetarnog, carinskog, pravnog i svakog drugog kontinuiteta od tada stvarno suverene i u pravom smislu cijelovite Republike Hrvatske.

Na svečanosti u povodu odlaska mirovnih snaga UN-a, predsjednik RH, dr. Franjo Tuđman je u zračnoj luci Klisa ovu misiju ocijenio najuspješnjom u povijesti Ujedinjenih naroda, a prijelaznom upravitelju, generalu Jacquesu Paulu Kleinu odano je posebno priznanje za njegov doprinos uspješnosti misije. Prema mirna reintegracija hrvatskog Podunavlja nije riješila sve probleme koji su posljedica rata i razaranja ovog područja, premda je trajala dulje i bila je manje spektakularna nego, recimo, vojna pobjeda - ona je dovela do vraća-

KRONOLOGIJA VAŽNIJIH DATUMA I DOGAĐAJA



15. siječnja 1996.

- Vijeće sigurnosti UN-a donijelo Rezoluciju 1037 i ustanovilo posebnu Prijelaznu upravu UN-a u istočnoj Slavoniji (UN Transitional Authority in Eastern Slavonia – UNTAES) – započeo Proces mirne reintegracije hrvatskog Podunavlja

27. lipnja 1996.

- u vukovarskoj vojarni potpisana Sporazum o završetku razvojačenja hrvatskog Podunavlja a nadzor nad svim vojnim objektima na tom području preuzele je prijelazna uprava UN-a

1. srpnja 1996.

- počinje djelovati prijelazna policija, a od polovice prosinca 1997. ona ulazi u sastav MUP-a Republike Hrvatske

Rujan/listopad 1996.

- tijekom ekshumacije masovne grobnice na Ovčari pronađeni su posmrtni ostaci 200 žrtava, hrvatskih branitelja i civila koji su odvedeni iz vukovarske bolnice i ubijeni nakon okupacije grada

1. studenoga 1996.

- za blagdan Svih svetih više tisuća hrvatskih prognanika prvi put nakon odlaska u progonstvo dolazi i obilazi groblja u mjestima pod prijelaznom upravom UN-a

3. prosinca 1996.

- predsjednik Republike Hrvatske, dr. Franjo Tuđman, prvi put od okupacije posjećuje hrvatsko Podunavlje

13. travnja 1997.

- održavaju se lokalni izbori za općinska i gradska vijeća kao i skupštine Osječko-baranjske županije te Vukovarsko-srijemske županije. HDZ je tada pobijedio u 15 općina i gradu Iluku, dok je SDSS pobijedio u deset općina i gradu Belom Manastiru. U Vukovaru su dvije stranke postigle dogovor o podjeli vlasti a za gradonačelnika je izabran Vladimir Štengl. Održavanje slobodnih, otvorenih i poštenih izbora bila je povjesna prekretnica i početak nove faze u integraciji hrvatskog Podunavlja

19. svibnja 1997.

- uvedena je hrvatska kuna kao službeno sredstvo plaćanja u hrvatskom Podunavlju čime je to područje reintegrirano u platni sustav RH



nja krajnjeg istoka u okvire hrvatske države, dovela je do povratka velikog broja raseljenih i prognačenih u njihove domove, dovela je do obnove i normalizacije odnosa.

Činjenica da je ta pobjeda postignuta mrim putem, bez novih žrtava i stradanja, daje joj dimenziju posebne, velike i prisjećanja vrijedne pobjede. ■

15. SIJEČNJA- DATUM S POSEBНОM TEŽINOM...

Među datumima koje treba pamtitи jer su vezani uz prijelomne događaje novije hrvatske povijesti, 15. siječnja zauzima posebno mjesto. Toga dana 1998. godine završen je proces mirne reintegracije hrvatskog Podunavlja i time je, nakon godina okupacije i ratne agresije, čitav hrvatski teritorij konačno i ponovno bio vraćen u ustavno-pravni poredak Republike Hrvatske i njezinih institucija. Mnogi svjedoci tog vremena upravo taj dan smatraju danom stvarnog završetka rata i danom hrvatske pobjede. Šest godina prije, 15. siječnja 1992. - u vrijeme kada je gotovo čitava Hrvatska gorjela pod stalnim napadima agresora, trećina zemlje je bila pod okupacijom a hrvatski branitelji i civili su svakodnevno ginuli – jače od topničkih kanonada odjekivali su vijesti o zemljama koje su toga dana potvrdile hrvatsku Ustavnu odluku o samostalnosti i suverenosti. Republiku Hrvatsku je toga dana priznalo dvanaest zemalja Europske unije te Malta, Austrija, Švicarska, Mađarska, Norveška, Bugarska, Poljska i Kanada, niz priznanja nastavljen je i sljedećih dana a do kraja siječnja 1992. Hrvatsku su priznale 44 zemlje svijeta. Time neovisna i suverena Republika Hrvatska postaje akceptirana činjenica i realnost međunarodne zajednice te ravnopravan subjekt na međunarodnoj političkoj sceni.



ZAGREBAČKO-ERDUTSKI SPORAZUM

“Temeljni sporazum o istočnoj Slavoniji, Baranji i zapadnom Srijemu”, poznatiji kao Zagrebačko-erdutski sporazum, koji je bio prvi korak prema mirnoj reintegraciji okupiranih područja Republike Hrvatske, hrvatska i srpska strana potpisale su 12. studenog 1995., hrvatska strana u Zagrebu, a srpska strana u Erdutu. Sporazum su pripremili i u posredovanju oko njegove realizacije sudjelovali američki veleposlanik u Republici Hrvatskoj, Peter Galbraith, i dopredsjednik Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji, Thorvald Stoltenberg. Sporazum je uime hrvatske Vlade potpisao Hrvoje Šarinić, dok je srpsku stranu predstavljao ministar vanjskih poslova Savezne Republike Jugoslavije, Milan Milanović. Zagrebačko-erdutski sporazum u svojih 14 točaka definira područja na kojima će, uz potporu UN-a, dvije strane surađivati tijekom prijelaznog razdoblja kako bi proces mirne reintegracije bio u potpunosti proveden. Sporazum je tako obuhvatilo proces demilitarizacije područja, povratak izbjeglica i prognanika, uspostavu i obuku privremenih policijskih snaga i uspostavu normalnog funkcioniranja svih javnih službi, gradnju povjerenja među etničkim zajednicama, poštivanje međunarodno priznatih ljudskih prava i temeljnih sloboda, povrat imovine oduzete nezakonitim postupcima ili nadoknadu štete i sl., a prijelazno razdoblje je određeno u trajanju od 12 mjeseci, uz mogućnost produljenja za još najviše 12 mjeseci.

TIJEKOM PROCESA MIRNE REINTEGRACIJE

8. lipnja 1997.

- hrvatski predsjednik Franjo Tuđman dolazi u Vukovar "Vlakom mira"

9. srpnja 1997.

- započinje službeni povratak prognanika i izbjeglica

14. srpnja 1997.

- na graničnim prijelazima prema tadašnjoj Saveznoj Republici Jugoslaviji uspostavljaju se granični prijelazi i time je hrvatsko Podunavlje uvedeno u hrvatski carinski sustav

Listopad 1997.

- osnovan je Nacionalni odbor za uspostavu povjerenja, ubrzano povratak i normalizaciju života na ratom stradalim područjima Hrvatske. Cilj rada Odbora jest omogućavanje povrata i pomirbe na području pod prijelaznom upravom UN-a, a na mjesto predsjednice Odbora imenovana je Vesna Škare-Ožbolt

19. prosinca 1997.

- Vijeće sigurnosti UN-a donosi Rezoluciju 1145 kojom daje potporu završetku mandata misije UNTAES-a u predviđenom roku

15. siječnja 1998.

- završetak misije UNTAES-a i završetak procesa mirne reintegracije, odnosno vraćanje cijelokupnog teritorija Republike Hrvatske u njezin ustavno-pravni poredak.



"Vlak mira"

RAZGOVOR**bojnik Krešimir Ražov,**zapovjednik Eskadrile helikoptera
Bell-206B III u 93. zb

Upravo u ovoj eskadrili piloti helikoptera počinju svoje školovanje a nakon osnovne obuke na avionu naprave prve helikopterske letačke "zamahe". Obuka je podijeljena u sedam razdjela i traje godinu i pol do dvije s ukupnim naletom od 185 sati... Najveće je zadovoljstvo promocija učenika-letača te podjela završnih diploma i zvanja pilota HRZ-a. Tada znamo da smo ih uspješno doveli do kraja obuke i to je njihov i naš uspjeh koji nas čini ponosnima



DO KRAIJNJE USPJEŠNOSTI JE GOLEMI TRUD I UČINKOVITOST

Bojnik Krešimir Ražov, zapovjednik je Eskadrile helikoptera Bell-206B III nešto više od osam mjeseci, ali je njezin pripadnik od trenutka kad je postao pilot HRZ-a, već više od 15 godina. Radio je kao nastavnik letenja, bio prvi pilot u vodu, a potom i zapovjednik voda tako da je upoznat sa svim segmentima njezina rada. Istiće kako mu motivacije za rad na novoj dužnosti ne nedostaje, svjestan je odgovornosti koju Eskadrila ima u školovanju pilota helikoptera i uvjeren je da će je sa svojim kolegama nastaviti dalje razvijati. S obzirom na to da Eskadrila ima sve više međunarodnih aktivnosti, većinu u području školovanja, ima sve predispozicije i počinje se profilirati kao međunarodno središte za obuku pilota helikoptera.

Temejljna zadaća Eskadrile jest školovanje pilota helikoptera...

Da, upravo u ovoj eskadrili piloti helikoptera počinju svoje školovanje a nakon osnovne obuke na avionu naprave prve helikopterske letačke "zamahe". Obuka je podijeljena u sedam razdjela i traje godinu i pol do dvije s ukupnim naletom od 185 sati. To je vrijeme potrebno da učenik-letač usvoji sve standarde i stupnjeve sigurnosti letenja i bude sposobljen za pilota helikoptera. U Eskadrili he-

likoptera se odvija vrlo dinamičan obučni proces u kojem su istodobno prisutna dva obučna procesa s dva naraštaja učenika-letača, a trenutno su to XVII. i XVIII. naraštaj. Imamo dva letačka voda sa svojim zapovjedništvom i nastavnicima letenja, tako da je svaki od vodova zadužen za obuku određenog naraštaja od početka obuke do diplomiranja. Sve se naučene lekcije tijekom dvogodišnjeg procesa prenose na sljedeći naraštaj koji odmah nakon godišnjih odmora kreće s primijenjenom teorijom za le-

“Donošenje odluka jedan je od bitnih faktora sigurnosti letenja i tom dijelu obuke pridajemo veliku pozornost. Pred pilote se postavljaju dva zahtjeva, donijeti ispravnu i pravodobnu odluku, što vrlo često znači veoma brzo i bez predomišljanja. Dobar je pilot upravo onaj koji ovisno o situaciji može to učiniti

Leida PARLOV, snimio Josip KOPI



EHA POTREBAN PORNOST

tenje i svojim prvim letovima na zadovoljstvo naših nastavnika letenja. Tako radimo već više od 15 godina.

Letačku obuku provodite i za nastavnike letenja...

Uz stalni Program stručno-letačke obuke provodimo također i obuku za nastavnike letenja tijekom 60 letačkih sati metodičkog tipa, nakon položenih didaktičko-metodičkih i pedagoško-psiholoških predmeta na Filozofskom fakultetu u Zadru, te smo dosad osposobili deset naraštaja

nastavnika letenja jednogodišnjim ciklusom obuke.

Takav intenzitet letenja ponekad povlači za sobom i tri istodobna ciklusa obuke pa je potrebno kod razdjela noćnog letenja obuku na dnevnoj razini raspoređiti u tri letačke smjene, što znači da helikopteri koji polete u devet sati ujutro s međuletnim punjenjima slijede navečer i iza pola noći. Kad spominjem takav intenzitet letenja, ne smijem zaboraviti spomenuti Satniju za zrakoplovno-tehničko održavanje i opsluživanje

Svjesni smo odgovornosti koju imamo u obuci budućih pilota helikoptera. Oni u ovoj eskadrili rade prve korake, stječu i usvajaju znanja, vještine i navike koje poslije ugraduju u svoj budući profesionalni razvoj. Upravo zato radimo sve kako bismo planove, programe i obuku podignuli na još veću razinu

koja je sastavni dio Eskadrile helikoptera i sa svojim tehničarima za ZIM i IRE značajno pridonosi učinkovitosti i sigurnosti letenja u našoj eskadrili.

Do koje razine školujete pilote u Eskadrili?

Nakon obuke u Eskadrili helikoptera Bell-206B III piloti su osposobljeni za prelazak na namjenski tip helikoptera u neku od operativnih eskadrila. Ovdje prolaze sedam razdjela obuke i to: Temeljno letenje, Navigacijsko letenje, Temeljno IFR letenje, Noćno letenje, Grupno letenje, Napredno IFR letenje i Namjensko letenje. Nakon toga mogu nastaviti preobuku za letenje na nekom od namjenskih (Mi-8 MTV-1) ili višenamjenskih (Mi-171 Sh) helikoptera. Spomenuo bih i da piloti koji u našoj eskadrili uspješno završe obuku zadovoljavaju sve uvjete za dobivanje profesionalne civilne JAR - odnedavno EASA dozvole tzv. helikopterski CPL (Commercial Pilot Licence).

Koja to specifična znanja i vještine mora imati pilot helikoptera?

Osim dosta kompleksne mehanike leta helikoptera, kroz teoriju letenja koja je puno opširnija i komplikiranija od teorije leta aviona od pilota helikoptera još se očekuje i dinamičnija tehnika pilotiranja te brza i precizna koordinacija pokreta s uočavanjem što se očituje okulomotornom i senzomotoričkom komponentom koja mora biti usklađenja i preciznija u odnosu na onu koja se u stvarnim uvjetima očekuje od pilota aviona. Osim toga piloti helikoptera imaju višestruko veći broj polijetanja i slijetanja u jedinici vremena u odnosu na broj sati naleta, a poznato je da su upravo polijetanja i slijetanja u zrakoplovstvu najkritičniji dio leta. U helikopterskim uvjetima to podrazumijeva prilaze na vrlo ograničene terene s preprekama te slijetanja na visinske točke u planinskom okruženju u zahtjevnim meteorološkim uvjetima i sve to ponekad u opciji s podvjesnim teretom itd.

Jedna od važnih komponenti tijekom obuke jest naučiti pilota brzom donošenju odluka...

Donošenje odluka jedan je od bitnih faktora sigurnosti letenja i tom dijelu



RAZGOVOR

obuke pridajemo veliku pozornost. Pred pilote se postavljaju dva zahtjeva, donijeti ispravnu i pravodobnu odluku, što vrlo često znači veoma brzo i bez predomišljanja. Dobar pilot je upravo onaj koji ovisno o situaciji može to učiniti. Naravno, za dostizanje te sposobnosti potrebno je osim iskustva i trenaže pravilno usmjeriti prijenos znanja i vještina. Naši nastavnici letenja ih neprestano usavršavaju jer su svjesni činjenice da su početne letačke godine najbitnije. Kako bismo što bolje obučili naše pilote, nakon svakog leta radimo analizu. Naime svaki let definiramo kao ispravljenje pogrešaka unaprijed. Sve što se može dogoditi u letu, tehnikom pilotiranja i rasporedom pozornosti, u analizi prolazi sustav: pogreška, uočavanje, uzrok i način njezina ispravljanja. Analiziramo sve segmente leta, a najveći uspjeh je kad osposobimo učenike-letače i pilote da samostalno analiziraju pogreške i uvide jesu li u određenom trenutku pravilno reagirali i donijeli ispravnu odluku.

Kad možete reći da ste napravili dobar posao?

Najveće je zadovoljstvo promocija učenika-letača te podjela završnih diploma i zvanja pilota HRZ-a. Tada znamo da smo ih uspješno doveli do kraja obuke i to je njihov i naš

Piloti koji u našoj eskadrili uspješno završe obuku zadovoljavaju sve uvjete za dobivanje profesionalne civilne JAR - odnevno EASA dozvole tzv. helikopterski CPL (Commercial Pilot Licence)

uspjeh koji nas čini ponosnima. Sve dok učenik-letač ne završi posljednji razdjel obuke može se dogoditi da ne uspije, da ne dostigne zahtjevane sposobnosti. Da bi uspješno došli do kraja, potreban je golemi trud i upornost, kako učenika letača tako i njihovih nastavnika letenja.

Osim obuke pilota provodite li i još neke zadaće?

Iako je obuka pilota helikoptera naša temeljna zadaća, odradujemo i druge zadaće. Istaknuo bih prije svega potporu koju dajemo protupožarnim snagama tijekom PP sezone bilo da je riječ o izviđanju požara ili smo u ulozi zapovjednog helikopetra u kojem je zapovjednik PP snaga i koordinira aktivnosti na požarištu. Provodimo snimanja iz zraka, često prevozimo taktički teret, a sudjelujemo i u akcijama traganja i spašavanja na kopnu i moru. Surađujemo i s drugim eskadrilama i granama OSRH. Jedan od primjera intergranske suradnje jest i snajperska obuka iz zraka koju provodimo s pripadnicima BSD-a, te letačka potpora u obuci hrvatskog, češkog i mađarskog tima tijekom njihove pripreme za operaciju ISAF u Afganistanu.

Možete li nam nešto više reći o međunarodnim aktivnostima Eskadre?

Kad je o međunarodnim aktivnostima riječ imamo razvijenu suradnju na području školovanja. Već smo obučili jednog pilota iz OS Makedonije za pilota helikoptera i za nastavnika letenja na helikopteru, a trenutačno je na školovanju i pilot iz OS Bosne i Hercegovine.

Pilot iz makedonskog ratnog zrakoplovstva kod nas je prošao cjelokupnu obuku i povratne informacije su više nego dobre. Makedonska strana je izrazila i želju za nastavkom takvog oblika suradnje, za što smo mi uvijek otvoreni i spremni. Podsjetio bih i da se u našoj eskadrili, u suradnji s instruktorima iz Amerike, 2010. godine provodila prva obuka s NVG –

Night Vision Goggles opremom za noćno letenje. Piloti su tada prošli obuku za temeljno i napredno NVG letenje, te smo dobili od američkih instruktora i certifikat za provođenje obuke kao nastavnici letenja s NVG-om.

Od tada smo samostalno u Eskadrili sposobili i sve ostale nastavnike letenja koji sada uspješno mogu provoditi NVG obuku i to na engleskom jeziku. Ovaj način letenja je prilično zahtjevan i ima svoje specifičnosti a u taktičkom smislu predstavlja značajan korak naprijed i dostignutu sposobnost HRZ-a i OS RH općenito. Amerikanci su izrazili zadovoljstvo osposobljenosti naših pilota te potvrdili da imamo sposobnosti i mogućnosti provoditi taj oblik obuke i s pilotima iz drugih zemalja.

S obzirom na to da je u našem ratnom zrakoplovstvu helikopterska komponenta dosta zastupljena, na vašoj je eskadrili, u kojoj se stvaraju piloti helikoptera, doista velika odgovornost...

Svjesni smo odgovornosti koju imamo u obuci budućih pilota helikoptera. Oni u ovoj eskadrili rade prve korake, stječu i usvajaju znanja, vještine i navike koje poslije ugrađuju u svoj budući profesionalni razvoj. Upravo zato radimo sve kako bismo planove, programe i obuku podignuli na još veću razinu.

Pratimo sva svjetska i znanstvena dostiguća na području obuke i koliko nam to okolnosti dopuštaju, ugrađujemo ih u naše planove i programe. Školovanje pilota i nastavnika letenja jedna je od značajnih dostignutih sposobnosti OSRH i toga smo svjesni. Iznimno nam je bitan i nastavnički kadar koji je u stanju uz svoju stručnost stvoriti poticajnu i motivirajuću okolinu kod učenika-letača tijekom usvajanja letačkih znanja i vještina. Obično se kaže kako je zrakoplovstvo onakvo kakvi su nastavnici letenja, a naši su nastavnici letenja svjesni svoje uloge i odgovornosti u razvoju HRZ-a. Najvažnije je da su svi pripadnici Eskadre motivirani za ono što rade i najveće nam je zadovoljstvo kada iz namjenskih eskadrila dobijemo pozitivne povratne informacije o formiranim vojnim pilotima koji su spremni na visokoj razini usvajati i prihvatići nove letačke izazove. ■



Domagoj VLAHOVIĆ, foto: EVH 91. zb



MISIJA KFOR

Letačke posade 10. kontingenta Oružanih snaga Republike Hrvatske zaslужile su pohvalu Ureda glavnog tajnika UN-a Ban Ki-moona na čije su djelatnike svojom učinkovitošću i profesionalnošću ostavile snažan dojam

USPJEH JUBILARNOG KONTINGENTA

Deseti kontingent Oružanih snaga Republike Hrvatske koji je sudjelovao u misiji KFOR na Kosovu vratio se krajem prošle godine u Hrvatsku. Kao i svi dosadašnji kontingenti, i "jubilarni" je svoje zadaće izvršio uspješno. Zapovjednik kontingenta bojnik Ivan Đelagić tu je dužnost obnašao i na čelu četvrtog kontingenta čiji je mandat trajao sredinom 2010. godine. Prethodno iskustvo iz KFOR-a imali su i drugi pripadnici desetog kontingenta, sastavljenog uglavnom od pripadnika Eskadrile višenamjenskih helikoptera 91. zrakoplovne baze HRZ-a i PZO-a. "Znali smo sve i bilo je puno lakše. No, i inače mogu reći da se pripremama svih kontingenata posvećuje velika pažnja, i to do najmanjeg detalja," ističe bojnik Đelagić. Iznimno je olakšanje što Oružane snage Republike Hrvatske imaju zrakoplovnog časnika u Zapovjedništvu operacije KFOR u Prištini što osigurava izvrsnu povezanost sa Zapovjedništvom.

Podvlačenje crte pod mandat 10. kontingenta ne može proći bez informacije koja dosad nije bila previše poznata. Naime, letačke posade kontingenta zaslужile su pohvalu Ureda glavnog tajnika UN-a Ban Ki-moona. Pohvala je adresirana na tadašnjeg zapovjednika KFOR-a njemačkog general bojnika Erharda Drewsa, a odnosi se na 24. srpnja 2012., dan kad je glavni tajnik posjetio Kosovo. Naravno, upravo su postrojbe KFOR-a bile zadužene za potporu programu posjeta i sigurnost glavnog tajnika. Zračni su prijevoz na više lokacija najmlađe europske države obavljale upravo hrvatske posade svojim helikopterima Mi-171 Sh, a svojom su učinkovitošću i profesionalnošću ostavile snažan dojam na glavnog tajnika i njegovu pratinju.

Zapovjednik jedne od pohvaljenih posada bio je satnik Dubravko Radić. "Tom smo poslu pristupili kao i svim ostalim zadaćama, pripreme su slične za sve letove, no razlika je u samoj provedbi pojedinog leta. Zanimljivo je bilo što je sav organizacijski dio prepušten nama," istaknuo je. Hrvatski pripadnici misije koji su tek nedavno stigli na Kosovo trebali su brzo koordinirati dva helikoptera i posade s opsežnim programom posjeta, uz poštivanje svih sigurnosnih mjera. "Nije bilo praznog hoda niti čekanja, sve je bilo uskladeno u sekundu," naglasio je satnik Radić.

Unatoč nedavnom povratku, mnogi su pripadnici desetog kontingenta i dalje posredno povezani s KFOR-om. Prema redovitoj proceduri, pripadnici



Glavni tajnik UN-a Ban Ki-moon (lijevo) u hrvatskom helikopteru Mi-171 Sh

kontingenta koji se vratio iz KFOR-a velikim su dijelom zaduženi za aktualnu pripremu novog kontingenta za misiju. To je logično jer raspolažu najsvežijim informacijama o stanju i zadaćama u KFOR-u. Upravo pripadnici desetog kontingenta pomažu u pripremama dvanaestog kontingenta (jedanaesti je trenutačno na Kosovu). Zanimljivo je što će dvanaesti kontingent biti prvi većinom sastavljen od pripadnika 93. zrakoplovne baze. Bojnik Đelagić koji također sudjeluje u pripremama vjeruje da će prijenos odgovornosti za kontingente s 91. na 93. bazu proći bez problema. Završni pečat pripremama bit će udaren u bazi Bondsteel kad će jedanaesti kontingent tijekom jednog tjedna izvršiti primopredaju mandata dvanaestom. ■





UOČI 20. OBLJETNICE VRO MASLENICA

U ranojutarnjim satima 22. siječnja 1993. počela je jedna od najuspješnijih operacija Hrvatske vojske koja je označila svojevrsnu prekretnicu u dotadašnjem tijeku Domovinskog rata – operacija Maslenica.

Planirana je pod kodnim nazivom "Gusar" i izvedena u potpunoj tajnosti. U samo 72 sata i uz sudjelovanje svih triju grana Oružanih snaga RH, oslobođena su 92 četvorna kilometra dotad okupiranog hrvatskog teritorija i ostvareni svi glavni ciljevi operacije...

MASLENICA

Okupirano zadarsko zaleđe, Šibenik, Zadar i priobalje pod stalnom prizjetnjom neprijateljskog topništva, presjećen jedini cestovni pravac preko Masleničkog mosta koji je povezivao hrvatski sjever i jug, nepristajanje na brojne mirovne inicijative samo su neki od razloga poduzimanja prve, veće i po mnogočemu jedinstvene hrvatske vojno-redarstvene operacije u Domovinskom ratu. U ranojutarnjim satima 22. siječnja 1993. počela je jedna od najuspješnijih operacija Hrvatske vojske koja je označila svojevrsnu prekretnicu u dotadašnjem tijeku Domovinskog rata – operacija Maslenica.

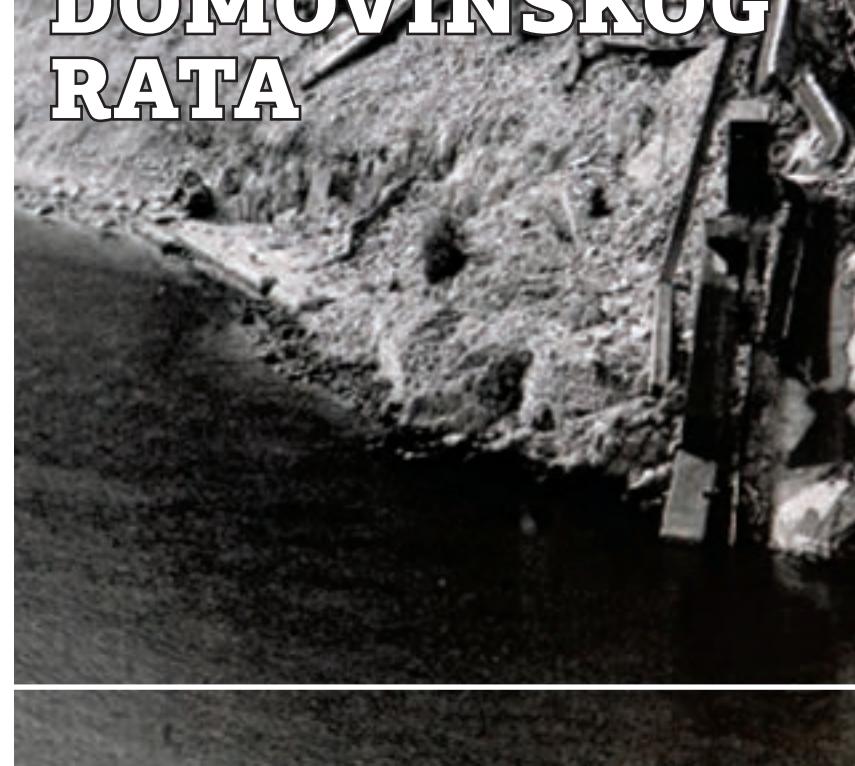
HRVATSKA VOJSKA JE TOG SIJEČANJSKOG JUTRA KRENULA VRATITI ONO ŠTO JE ODUVIJEK BILO HRVATSKO...

Operacija je planirana pod kodnim nazivom "Gusar" i izvedena u potpunoj tajnosti. U samo 72 sata i uz sudjelovanje svih triju grana Oružanih snaga RH, oslobođena su 92 četvorna kilometra dotad okupiranog hrvatskog teritorija i ostvareni svi glavni ciljevi operacije. Jedna od posebnosti bilo je sudjelovanje gardijskih brigada čija se uloga pokazala ključnom. Svaka je na svoj način pridonijela njezinoj uspješnosti, kako u samoj operaciji tako i u očuvanju dostignutih borbenih pozicija, iako su neke bile tek u osnivanju, a druge prebačene na bojišnicu sa stotinama kilometara udaljenih područja i uvođene u borbu iz pokreta. Uz njih na surovim velebitskim snijegom okovanim vrletima djelovale su koordinirano i snage specijalne policije MUP-a ovladavajući dominantnim kotama i komunikacijama, a svoj su doprinos dale i pričuvne brigade HV-a te domobranske pukovnije.

OPERACIJA

MASLENICA

PREKRETNICA DOMOVINSKOG RATA





Priredila Vesna PINTARIĆ, foto arhiva: Vojni muzej MORH-a

OPERACIJA MASLENICA BILA JE SVOJEVRSTA PRE- KRETNICA U DOTADASNJEM RATOVANJU...

Hrvatska vojska i policija u napadu na je djelovanja krenula iz nekoliko pravaca i već prvoga dana oslobođeni su Rovanska, Maslenica, Novsko ždrilo, Podgradina, Islam Latinski, Islam Grčki i Kašić. Idućih dana oslobođena je i zračna luka Zemunick te brojna mjesta zadarskog zaleđa. Strateški iznimno važno bilo je i preuzimanje nadzora nad širim područjem Velike i Male Bobije, Tulovićih greda i Malog Alana, ključnih pozicija na Velebitu odakle su hrvatske snage mogle nadzirati Obrovac, Gračac, Benkovac.



MASLENICA

Do završetka operacije slobodeno je cijelo područje "ružičaste zone" u zadarskom zaleđu i osiguran strateški bitan prostor Novskog ždrila.

Premda su glavni ciljevi operacije ostvareni u vrlo kratkom razdoblju, zbog pritiska međunarodne zajednice 25. je siječnja zaustavljeno hrvatsko napredovanje nadomak Obrovca i Benkovca. To su neprijateljske snage iskoristile za pojačanje svojih snaga i protunapad, pa su borbe potrajale još nekoliko idućih dana. No hrvatske su snage zadržale dostignute crte, ojačane postrojbama koje su helikopterima prebačene iz Slavonije. Bio je to prvi izведен helikopterski desant

Jedna od posebnosti operacije bilo je sudjelovanje gardijskih brigada čija se uloga pokazala ključnom. Svaka je na svoj način pridonijela njezinoj uspješnosti, kako u samoj operaciji tako i u očuvanju dosegnutih borbenih pozicija, iako su neke bile tek u osnivanju, a druge prebačene na bojišnicu sa stotinama kilometara udaljenih područja i uvodene u borbu iz pokreta

postrojbi HV-a dotad.

Pobjeđen taktički i operativno, unatoč brojčanoj nadmoći, neprijatelj na završetku operacije pribjegava još jednom očajničom potezu. U znak odmazde 27. siječnja prijeti rušenjem brane Peruća. No umatoč aktiviranju 30 tona eksploziva, brana iako oštećena, nije popustila. Katastrofa koju bi izazvao voden val je izbjegnuta, a snage Hrvatske vojske spriječile su daljnje neprijateljsko napredovanje i ubrzo ovladale cijelim područjem.

Ipak do kraja ožujka i okončanja operativnih djelovanja na širem području zadarskog zaleđa, junački napadi i obrane, zanos i odlučnost u oslobođanju domovine nažalost nisu prošli bez žrtava, 127 hrvatskih vitezova položilo je svoje živote za slobodnu Hrvatsku, a ranjeno ih je 158.

Zahvaljujući spremnosti i sposobnosti gardijskih brigada te specijalne policije u izvođenju borbenih djelovanja, uspješnost operacije bila je višestruko zajamčena. Upravo u operaciji Maslenica neprijatelj je doživio prvi veći poraz u nizu onih koji će uslijediti do njihova potpunog sloma...

Hrvatski sjever i jug ponovno su povezani. Pontonski most izgrađen nedaleko od srušenog osigurao je ponovno prometovanje Novskim ždrilom do izgradnje novog Masleničkog mosta. Hrvatskom je naruđu vraćena nada i dostojanstvo, no ono što je možda bilo i najvažnije, bio je početak stvaranja vojne sile spremne donijeti slobodu cijeloj Hrvatskoj... ■



Prijedlog popisa neperspektivnih nekretnina koje će biti predane na upravljanje Agenciji za upravljanje državnom imovinom (AUDIO) trebao bi biti gotov tijekom veljače. Zasad je neperspektivnim proglašeno 35 vojnih nekretnina za koje je nesporno da se neće koristiti u vojne svrhe. Na temelju trenutačnih projekcija na popisu bi se moglo naći još 97 neperspektivnih vojnih nekretnina od kojih bi se najveći dio mogao staviti u funkciju turizma...



NEPERSPEKTIVNE V POTENCIJALNI TUE

Kompleks "Zvekovica"



U Ministarstvu obrane započelo je popisivanje neperspektivnih vojnih nekretnina koje bi se ove godine trebale predati u posjed i na upravljanje Agenciji za upravljanje državnom imovinom u čijoj je nadležnosti upravljanje nekretninama koje su u vlasništvu Republike Hrvatske. Cijeli posao odradjuje Služba za nekretnine koja s nadležnim službama Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske

Najveći broj neperspektivnih vojnih nekretnina koje su dosad predane Fondu za privatizaciju i Agenciji za upravljanje državnom imovinom, kao i onih koje će tijekom ove godine biti predane, smješten je na dobrim lokacijama...

mora usuglasiti sve do najsitnijih detalja jer jednom kad se nekretnina proglaši neperspektivnom odnosno kad joj se u prostorno planskoj dokumentaciji promijeni namjena, teško ju je ili gotovo nemoguće vratiti. Prijedlog popisa neperspektivnih nekretnina koje će se predati na upravljanje Agenciji za upravljanje državnom imovinom trebao bi biti gotov tijekom veljače. Zasad je neperspektivnim proglašeno 35 vojnih nekretnina za koje je nesporno

Neperspektivne se vojne nekretnine u posjed i na upravljanje Agenciji za upravljanje državnom imovinom predaju u skladu sa Zakonom o upravljanju državnom imovinom. Agencija tada njima nastavlja gospodariti, provodi postupke zakupa, koncesije ili dodjele, a ako se ide na prodaju raspisuje natječaje i vodi kompletan skrb o nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske. Ministarstvo obrane samo u iznimnim slučajevima može utjecati na to što će biti s nekom nekretninom i to isključivo ako za to dobije ovlast Vlade Republike Hrvatske.

da se neće koristiti u vojne svrhe. Na temelju trenutačnih projekcija na popisu bi se, rekli su nam u Službi za nekretnine, moglo naći još 97 neperspektivnih vojnih nekretnina od kojih bi se najveći dio mogao staviti u funkciju turizma. Od tog broja njih 20, među kojima su primjerice vojna ekonomija "Zdenčina" u Zdenčini, skladište "Vlake" u Zadru, vojarne "Movar" u Rogoznici, "Barbariga" u Puli i dr., uknjiženo je u vlasništvo Republike Hrvatske i moglo bi se privesti namjeni u roku od godine dana. Za tridesetak nekretnina rješavaju se imovinskopravni odnosi koji će, očekuje se, biti rješeni u roku od pet godina, dok se preostalih 40 dugoročno može privesti namjeni nakon rješavanja imovinskopravnih odnosa, odnosno izrade prostorno planske dokumentacije, objasnjava nam je Vesna Miletta-Hrvojić, voditeljica Odjela za vojne nekretnine te napomenula da nekretnine koje se trenutačno ne koriste za vojnu namjenu nisu i neperspektivne.

NAJVEĆI SE BROJ NEKRETNINA NAŁAZI NA DOBRIM I PERSPEKTIVNIM LOKACIJAMA

Neperspektivne se vojne nekretnine u posjed i na upravljanje Agenciji za

Leida PARLOV, foto: Služba za nekretnine



Vojarna "Muzil" u Puli, jedna od neperspektivnih vojarni



VOJNE NEKRETNINE RIISTIČKI SADRŽAJI

upravljanje državnom imovinom predaju u skladu sa Zakonom o upravljanju državnom imovinom. Agencija tada njima nastavlja gospodariti, provodi postupke zakupa, koncesije ili dodjele, a ako se ide na prodaju raspisuje natječeće i vodi kompletну skrb o nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske.

Ministarstvo obrane, ističu u Službi za nekretnine, samo u iznimnim slučajevima može utjecati na to što će biti s nekom nekretninom i to isključivo ako za to dobije ovlast Vlade Republike Hrvatske. Tako je, primjerice, za prodaju pripremljen dio zemljišta Administrativnog središta Ministarstva obrane u Zagrebu i zadarske vojarne "Ravnice". Sredstva koja se dobiju od prodaje namjenski će se utrošiti za modernizaciju infrastrukture Ministarstva obrane i Oružanih snaga. "Za to je potrebna odluka Vlade i dozvola da se mogu prodati, a MORH je trebao točno definirati u koju će se svrhu upotrijebiti sredstva od prodaje. Prodaja tih dviju nekretnina ušla je u plan MORH-a za 2013. godinu, a sredstva se moraju strogo namjenski koristiti," istaknula je Vesna Mileta-Hrvojić.

Najveći broj neperspektivnih vojnih nekretnina koje su dosad predane Fondu za privatizaciju i Agenciji za upravljanje državnom imovinom kao i onih koje će tijekom ove godine biti predane na dobrim je lokacijama. Čak i najudaljeniji objekti imaju dobar pristup prometnicama, a s obzirom na veličinu i površinu

zemljišta mogu se koristiti za obavljanje različitih djelatnosti. Turizam je samo jedna od njih. Kad je o nekretninama u gradovima riječ, napominje Mileta-Hrvojić, to su jedina neurbanizirana područja u gradovima i njihovim plasiranjem na tržište pruža se mogućnost da se na tim površinski dosta velikim prostorima mogu napraviti dobra urbanistička rješenja. Valja napomenuti i da su vojne nekretnine u zoni posebne namjene, a kad se proglose neperspektivnim lokalna zajednica mijenja njihovu namjenu.

U Službi ističu kako ima zainteresiranih za vojne nekretnine, a njihovu vrijednost utvrđuje nadležna porezna uprava. Prema podacima

Nakon ustrojavanja Uprave za graditeljstvo u Ministarstvu obrane 1992. godine, od bivše je JNA preuzeto 675 vojnih nekretnina. Od tog su broja dosad predane u vlasništvo i na korištenje ukupno 283 nekretnine i to:

- 50 vojnih nekretnina predano je Hrvatskom fondu za privatizaciju
- 85 vojnih nekretnina predano je Agenciji za upravljanje državnom imovinom
- 93 vojne nekretnine predane su gradovima i lokalnoj upravi i samoupravi
- 55 karaula i 25 vojnih nekretnina predano je MUP-u.

Službe za nekretnine koja vodi materijalno knjigovodstvo vojnih nekretnina, knjigovodstvena vrijednost 35 nekretnina za koje smo rekli da su nesporno neperspektivne (primjerice Vojarna "Smokovo polje" na otoku Visu (1,38 ha zemljišta i 143 m² objekata), Vojarna "Kruščica" u Rogoznici (6,41 ha zemljišta i 3929 m² objekata), Vojarna "Višnjik" u Zadru (20,23 ha zemljišta i 12 996 m² objekata), poligon "Marlera" u Puli (106,53 ha zemljišta) i dr. iznosi milijardu i 240 milijuna kuna. No to ni u kojem slučaju nije mjerodavno za njihovu stvarnu vrijednost koju u konačnici utvrđuje tržište.

KOMUNALNA NAKNADA TRENUTAČNO JE NAJVEĆI TROŠAK

Kad se govori o neperspektivnim vojnim nekretninama jedna je od nezaobilaznih tema i koliko one finansijski opterećuju Ministarstvo obrane. Trenutačno je, prema riječima Vesne Mileta-Hrvojić, najveći trošak komunalna naknada za koju je MORH samo u prošloj godini za sve vojne nekretnine platio lokalnoj zajednici 26,6 milijuna kuna. Režijski troškovi nisu toliko veliki jer se s obzirom da nema potrošnje plaća samo paušal ili se priključci vode, struje i slično otkazuju. Tu su i troškovi stražarske službe koja se i dalje provodi u nekim nekretninama. Kako su objekti na području cijele Hrvatske teško ih je, pa i nemoguće neprekidno nadzirati. Pod-



Strelište "Brestovica" površine 48 880 m², jedna od neperspektivnih vojnih nekretnina u općini Pazin

MORH – AKTUALNO

ložni su devastacijama tako da Pravna služba MORH-a vodi i dosta pravnih sporova povezanih s devastacijom državne imovine. Upravljanje vojnim nekretninama započelo je 1992., a iste je godine započela i njihova predaja lokalnoj zajednici. Politiku upravljanja vojnim nekretninama oduvijek je definirala Vlada Republike Hrvatske, a Ministarstvo obrane postupalo je u skladu s njezinim odlukama. Tijekom proteklih godina primjenjivani su razni modeli. U jednom je razdoblju MORH imao ovlasti da sam prodaje

Dvadeset nekretnina uknjiženo je u vlasništvo Republike Hrvatske i moglo bi se privesti namjeni u roku od godine dana, a za tridesetak nekretnina rješavaju se imovinsko-povrni odnosi

nekretnine. Nekoliko je godina trend bio da se predaju lokalnoj upravi, zatim da prednost pri dodjeli neperspektivnih vojnih nekretnina imaju HIDRA, braniteljske udruge i druge udruge proizile iz Domovinskog rata. Uglavnom je bila riječ o dodjeli prostora za rad, a hrvatski ratni vojni invalidi dobivali su na korištenje poslovne prostore. Uglavnom, mijenjali su se pozitivni propisi, a Služba za nekretnine postupala je u skladu s njima. Voditeljica Odjela za vojne nekretnine ističe i kako se predaja neperspektiv-

nih vojnih nekretnina intenzivirala 2011. godine osnivanjem Agencije za upravljanje državnom imovinom. Tijekom proteklih godina u Službi su stvorili dobru bazu podataka, utvrdili vrijednosti nekretnina, a iako se poslovi oko utvrđivanja i predaje neperspektivnih vojnih nekretnina državnim tijelima koja upravljaju nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske čine jednostavnima, to traži itekako dobru pripremu i često je teško predočiti koliko je to opsežan i odgovoran posao. ■

PUKOVNICA ORNELA RATAJEC, VODITELJICA SLUŽBE ZA NEKRETNINE

Koje su to nadležnosti i poslovi koje vaša Služba obavlja kad je riječ o vojnim nekretninama odnosno može li se, s obzirom na bazu podataka koje imate, ako bismo parafrazirali, reći da ste vi svojevrsna gruntovnica i katastar Ministarstva obrane?

Pravilnikom o unutarnjem redu MORH-a (Sistematizacija radnih mjesta) definirani su opis poslova i radnih zadaća Službe za nekretnine. Može se zaista reći da po definiciji jesmo svojevrsna gruntovnica i katastar MORH-a, ali trenutačno je stanje takvo da nije dostignut taj cilj.

Zadaće koje Služba obavlja u vezi s vojnim nekretninama brojne su, a među važnijima svakako treba izdvojiti da ona:

- uspostavlja informacijski sustav ISUN za upravljanje vojnim nekretninama (stanovi, garaže, poslovni prostori) te uspostavlja informacijski sustav Digitalnog katastra i GIS-a za ostale vojne nekretnine (vojarne, vojni poligoni, vježbališta... koje koriste Oružane snage Republike Hrvatske)
- obrađuje zahtjeve za otkup stanova i garaža te utvrđuje osnovanost zahtjeva
- pribavlja, priprema i organizira izradu dokumentacije potrebne za uknjižbu prava vlasništva te je dostavlja nadležnim općinskim državnim odvjetništvima i vodi evidenciju izvornih isprava u vezi sa stjecanjem vlasništva stanova, garaža i poslovnih prostora
- obavlja poslove vezane za rješavanje zahtjeva korisnika stanova, priprema i obrađuje predmete radi proslijedivanja drugim nadležnim državnim tijelima
- sudjeluje u obradi zahtjeva i provođenju postupaka za pripremu ugovora za iznajmljivanje poslovnih prostora i ostalih poslova po odlukama nadležnog državnog tijela
- obrađuje zahtjeve za anekse ugovora o kupoprodaji stanova i garaža te izrađuje anekse ugovora o kupoprodaji
- inicira i prati ovršne postupke radi ispršenja i predaje stanova, garaža i poslovnih prostora
- izrađuje obavijesti o cijeni stanova i garaža i šalje ih kupcima te izrađuje izračun cijene stanova i garaža i drugu potrebnu dokumentaciju za ugovor o kupoprodaji sta-

nova i garaža, priprema ugovore i anekse ugovora o kupoprodaji stanova i garaža te vrši kontrolu provedenih ovjera i ovjerava ih od strane Ministarstva obrane

- ustrojava i vodi arhiv vojnih nekretnina, sudjeluje u aktivnostima procjene vrijednosti perspektivnih vojnih nekretnina te organizira i vrši primopredaju neperspektivnih vojnih nekretnina novim korisnicima.

U završnoj je fazi izrada Naputka o provedbi inventure i popisa nekretnina u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama Republike Hrvatske. Nakon provedene inventure i popisa nekretnina utvrdit će se stvarno stanje nekretnina kojima upravlja MORH, a zbog opsežnog terenskog i uredskog rada te osiguranja informatičke podrške u svrhu ažuriranja digitalnog kataстра i GIS-a vojnih lokacija, procjenjuje se da će realizacija trajati dvije godine.

Time će se osigurati ažuriranje digitalnog katastra i GIS-a vojnih lokacija i uspostaviti će se gruntovnica vojnih nekretnina MORH-a u naravi jer dosad nisu stečeni preduvjeti za funkcioniranje gruntovnice i katastra, kako ste naveli u svojem pitanju.

Nakon provedbe popisa i inventure omogućit će se racionalnije upravljanje vojnim nekretninama primjenom novih informacijskih tehnologija.

Kakvom biste ocijenili dinamiku utvrđivanja i predaje neperspektivnih vojnih nekretnina državnim tijelima nadležnim za upravljanje imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske tijekom proteklih godina?

Temeljem DPR-a, MORH je prethodnih godina predavao neperspektivne vojne nekretnine gradovima, općinama, županijama. Većina predanih vojnih nekretnina nije privedena svrsi, što za posljedicu ima da MORH nije uprihodio planirana finansijska sredstva koja su trebala biti usmjerena na izgradnju, adaptaciju objekata i infrastrukture u svrhu poboljšanja uvjeta života i rada djelatnika Ministarstva obrane i Oružanih snaga Republike Hrvatske. Danas imamo situaciju da se dio predanih vojnih nekretnina želi vratiti MORH-u jer finansijska situacija državnih tijela kojima su nekretnine predane nije omogućila realizaciju planiranih projekata na predmetnim vojnim nekretninama. Samim je tim usporena dinamika predaje ostalih neperspektivnih lokacija, što je za MORH finansijski teret u proračunu zbog plaćanja komunalnih doprinosova. Nekretnine koje će biti vraćene MORH-u bit će predane agenciji AUDIO na daljnje upravljanje.





VIJESTI IZ OSRH

TEČAJ NADZIRATELJ/MOTRITELJ

Dobro obučeni nadzorni motritelji ključni su za dje-lovanje Središta za borbenu obuku (SBO). Zadaća je SBO-a pružanje potpore postrojbama HKoV-a u provedbi dvostranih vježbi na zemljištu i me-dunarodnih vojnih vježbi osiguravanjem realnih borbenih uvjeta, obučene i dobro pripremljene suprotne strane, imitacijskih timova te podrške sustavom MILES 2000. Zbog svega navedenog u SBO-u je od 26. studenog do 21. prosinca 2012.

proveden tečaj nadziratelj/motritelj.

Biti nadziratelj/motritelj znači biti pridodan svakoj ustrojstvenoj cjelini ili pojedincu postrojbe koja provjerava svoje sposobnosti, biti nepristran promatrač koji ne utječe na razvoj događaja u vježbi, ali prati i evidentira provedbu taktičkih radnji, postupaka i procedura sukladno orisima obuke i ocjenjivanja te vodi računa o poštovanju pravila djelovanja i pravila uporabe sustava MILES 2000.

Tečaj nadziratelj/motritelj obnavlja stečena vojna znanja i daje nova; razvija vještine, sposobnosti i iskustva stečene višegodišnjom provedbom vježbi na zemljištu te pravilnu uporabu sustava MILES 2000. Svrha mu je prikupljanje što većeg broja spoznaja o stečenim vještinaima i sposobnostima pojedinaca i postrojbi osiguravajući time realnu raščlambu nakon djelovanja.

Na tečaju su uspješno ospozobljena četiri časni-ka i jedanaest dočasnika za obnašanje dužnosti nadzornog motritelja. Tečaj su osim pripadnika SBO-a pohađali i pripadnici Pješačke pukovnije i Topničko-raketne pukovnije Zapovjedništva za obuku i doktrinu HKoV-a (ZOD) "Fran Krsto Fran-kopan" čime je znatno proširena baza nadzornih motritelja.

OJI

PRIPREME ZA REMONT HELIKOPTERA

a riječ je o remontu prve skupine helikoptera kojim se produžuje životni vijek i operativna uporaba transportnih helikoptera sa spremnošću početka upućivanja na remont od veljače ove godine.

Helikopteri će se upućivati na remont postupno kako bi se redovite letačke aktivnosti ETH mogle kontinuirano provoditi, a riječ je o obučnim aktivnostima helikopter-skih posada, zračnoj potpori drugim granama i postrojbama Oružanih snaga RH te provedbi humanih misija hitnim medicinskim letovima, traganju i spašavanju i potpori u gašenju požara iz zraka.

M. KARAČIĆ

Preletom helikoptera Mi-8 MTV -1 iz vojarne "Knez Tr-pimir" iz Divulja u vojarnu "Pukovnik Marko Živković" na Plesu, 8. siječnja započele su pripreme za remont helikoptera iz sastava Eskadri-le transportnih helikoptera (ETH) 93. zrakoplovne baze HRZ-a i PZO-a. Nositelji provedbe tehničke pripreme pet helikoptera Mi-8 MTV-1 i jed-nog helikoptera Mi- 17 1VA su baze u Žemuniku i Plesu,

Pripadnici Obalne straže pomogli šesteročlanoj obitelji

Nakon objavljenog teksta u "Slobodnoj Dalmaciji" o potrebnoj pomoći obitelji Alexandre M., samohrane majke s Klisa, koja u podstanarstvu, bez struje u skromnim stambenim uvjetima odgaja i školjuje svojih petro djece, djelatnici Obalne straže RH odlučili su se na humanu akciju i pomoći obitelji. Kako je u međuvremenu spomenuta obitelj dobila novi krov nad glavom od Centra za socijalnu skrb, a riječ je o kući starje građnje, djelatnici Obalne straže od-kući su umjesto doniranja novčanih sredstava kupiti građevinski materijal i u svoje slobodne dane sami urediti kuću te smještaj siromašnoj obitelji učiniti što ugodnijim. Tako su svakodnevno radili na uređenju kuće, bojili zidove, mijenjali dotrajalu stolariju, pregrađivali, obnavljali i dorađivali što se pokazalo potrebним, a uredili su i okoliš. Njihova je akcija potaknula i druge ljudi dobre volje da se uključe u doniranje priloga.

OJI

**IZLOŽBA TAPISERIJA "UNUTARNJI KRAJOLICI DUŠE"**

"Unutarnji krajolici duše"- naziv je izložbe tapiserije autorice Eleonore Apostolove što je 8. siječnja otvorena u Galeriji Ministarstva obrane "Zvonimir". Prva je to autorčina izložba u Galeriji od niza sa-mostalnih i više od dvadeset skupnih izložbi koje je priredila u dvadeset godina aktivnog djelovanja. Otkad je završila Školu primijenjenih umjetnosti, Odjel tekstila, 1978., i diplomirajući na Visokoj školi za dizajn tekstila i odjeće, 1990. godine u Zagrebu, za Eleonoru, tapiserija nije samo tkana slika koja se radi po predlošku, već se ona vješto "igra" s geometrijskim motivima, vodi računa o koloritu i ritmu boje, a nižuci i preplićući očice, istražuje i kreira nove mogućnosti kojim postiže

smatra njezina profesorica Nina Režek-Wilson sa zagrebačkog Tekstilno-tehnološkog fakulteta. Sedamnaest izloženih tapiserija različitih di-menzija govore nam o izuzetnom poznavanju metiera, majstorskoj vještini tkanja, naglašava prof. Režek-Wilson, koji joj omogućuje slikarski pristup tkanju, a rezultat je promišljanja o materijalu, boji, plohi i volumenu. Za Eleonoru, tapiserija nije samo tkana slika koja se radi po predlošku, već se ona vješto "igra" s geometrijskim motivima, vodi računa o koloritu i ritmu boje, a nižuci i preplićući očice, istražuje i kreira nove mogućnosti kojim postiže

izvrsnost svojih radova, navodi u predgovoru ka-talogu profesorica Režek-Wilson. Ljubav prema čistim prirodnim materijalima i intenzivna želja da se sačuva tkalački zanat tjera autoricu na spajanje tradicionalnog i modernog. ...Iako obrazovana u Zagrebu, u kojem i danas živi i djeluje, i dalje nosi bogatstvo svojih makedonskih korijena tonovima sunca, te oplemenjivanjem na tom zaboravljenom području umjetnosti, jamči kako duša tapiserije ima nadu...zaključuje profesorica Režek-Wilson svoj osvrt na izložbu.

S. MIOČIĆ

NATO VIJESTI

Anita KONČAR, foto NATO

RASMUSSEN O NAPRETKU U AFGANISTANU

Glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen pozdravio je najavu afganistanskog predsjednika Hamida Karzaija koji je izjavio da će četvrtu skupinu afganistanskih pokrajin, gradova i općina tijekom idućih nekoliko mjeseci proći sigurnosnu tranziciju. Podsjetio je da će provođenjem te odluke afganistske snage sigurnosti preuzeti odgovornost za 87

posto stanovništva u 23 od 34 afganistanske pokrajine. "Ovo je značajan iskorak prema našem zajedničkom cilju – Afganistanu koji je u potpunosti u rukama afganistanskog naroda i to do kraja 2014. godine," rekao je Rasmussen dodajući kako je riječ o napretku postignutom zajedničkim snagama i to zahvaljujući hrabrosti i odlučnosti afganistanskog naroda, afganistanskih sna-

ga te ISAF-ovih snaga i trenera. Istaknuo je da afganistanska vojska i policija sustavno napreduju te već vode većinu operacija. "Nastaviti ćemo podupiranje naših afganistanskih partnera u procesu tranzicije," rekao je Rasmussen ističući kako će Savez i nakon završetka borbene misije 2014. godine ostati predan toj zemlji putem novih misija – obuke, savjetovanja i pomaganja afganistanskim snagama sigurnosti.



AFGANISTAN 2012. NA P

"Protekla je godina za Afganistan bila godina razvoja." Tim je riječima započeo prilog na postaji natochannel.tv koji prikazuje kako je 2012. godina protekla u toj zemlji. Spomenuta je obnova glavnoga grada Kabula, njegovih prometnica te ulične rasvjete. Isto tako, u cijeloj zemlji više od 85 posto stanovništva ima pristup osnovnoj zdravstvenoj skrbi, a više od osam milijuna stanovnika uključeno je u obrazovne institucije. Godina je bila dobra i za afganistanske sportaše koji su osvojili medalje na velikim natjecanjima. O protekloj je godini za natochannel.tv govorio i glasnogovornik afganistanskog ministarstva obrane general Mohammad Zahir Azimi. Istaknuo je ISAF-ove uspjehe te naglasio da su afganistanske snage sigurnosti provele oko 80 posto operacija. Inače, broj pripadnika afganistanskih

snaga sigurnosti popeo se na više od 330 000, dok se broj ISAF-ovih snaga smanjio. U prilogu je navedeno da je, iako postoji bojazan od povlačenja, u mnogim područjima zemlje lokalno stanovništvo zadovoljno postignutim napretkom. Među njima su i stanovnici glavnoga grada koji ističu da je sigurnost u Kabulu dobra i da su zadovoljni radom svoje vlade. Ipak, situacija u pokrajini Helmand još uvijek nije zadovoljavajuća, a na tom su području najčešće žrtve žene. Iako veliki dijelovi pokrajine više nisu pod nadzorom talibana, to je i nadalje najpogibeljnija pokrajina i za strane i za afganistanske snage. Govoreći o stanju u Afganistanu protekle godine, spomenuti su i prosvjedi koje je u veljači potaknuto paljenje Kurana u američkoj bazi, kao i unutarnji napadi koji su se proširili tijekom rujna. Iako je





OSTAJI NATHCHANNEL.TV

plan povlačenja iz Afganistana zacrtan za kraj 2014., to ne znači da savezničke snage neće nastaviti podupirati tu zemlju, a kako je u srpnju odlučeno na donatorskoj konferenciji u Japanu, Afganistan će u iduće četiri godine dobiti pomoć od 16 milijardi dolara. Pregled godine u Afganistanu završava izjavom Sabrine Saqeb iz Istraživačkog instituta za žene, mir i sigurnost (Research Institute for Women Peace & Security), koja je zaključila kako u Afganistanu s jedne strane i dalje traje rat, dok s druge strane u zemlji ima znakova mira. "Kad 2014. godine snage međunarodne koalicije napuste Afganistan, život u našoj zemlji neće stati. Nećemo se i ne želimo se vratiti na staro. Potrudit ćemo se za našu bolju budućnost, ako ne zbog nas samih, onda zbog dobrobiti naše djece," rekla je.



Sastanak predsjednika Obame i Karzaija

Američki predsjednik Barack Obama i afganistanski predsjednik Hamid Karzai dogovorili su se prošloga tjedna na sastanku u Bijeloj kući o ubrzavanju predaje vođenja vojnih operacija u Afganistanu snagama te zemlje. Naime, sukladno tom dogovoru, američki će vojnici većinu svojih akcija okončati na proljeće. Prema pisaniju stranih medija, afganistanski je predsjednik ostavio otvorenu mogućnost popuštanja zahtjevima da se od sudskog progona zaštite američki vojnici koji će u Afganistanu ostati nakon 2014. godine. Američke će postrojbe već od proljeća u Afganistanu biti u svojstvu potpore (obuka, savjetovanja, pružanje pomoći), dok će afganistske snage biti odgovorne za vodstvo zemlje. "Počevši od ovog proljeća, naši će vojnici imati dručiju misiju – obučavanja, savjetovanja i pomaganja afganistanskim snagama. To je povijesni trenutak i korak naprijed prema potpunoj suverenosti Afganistana," izjavio je predsjednik Obama na zajedničkoj konferenciji za novinare u Bijeloj kući. Sudeći prema tim najavama, prelazak američkih vojnika na ulogu potpore već na proljeće dogodit će se nekoliko mjeseci prije roka dogovorenog na prošlogodišnjem NATO-ovu samitu u Chicagu. Na sastanku je također dogovoreno da će SAD predati nadzor nad zatvorima afganistanskog vladu.



Američke će postrojbe već od proljeća u Afganistanu biti u svojstvu potpore

Foto: U.S. Army

VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI



NOVI KINESKI TRANSPORTER XIAN Y-20

Ono s čime se u siječnju 2012. špekuliralo, 21. je prosinca 2012. dobilo i svoju konačnu potvrdu. Naime, na tvorničkoj pisti u kineskom Yanliangu provedeno je prvo zemaljsko "taksiranje" prvog kineskog strateškog transportnog aviona nove generacije Xian Y-20, kojim se Kina kani koristiti za vojne i civilne potrebe. Nakon dva prototipa borbenih aviona, J-20 i J-31, u protekli dvije godine ovo je treći avion za koji se također može reći da je riječ o kineskom dizajnu. Prema trenutačno raspoloživim podacima maksimalna težina na polijetanju transportera Xian Y-20 iznosi između 180 i 200 tona, ovisno o pogonskoj skupini, dok nosivost korisnog tereta iznosi oko 55 tona. U odnosu na Iljušin Il-76MD, s kojim se također uspoređuje, pa i na C-17, kineski Xian Y-20 ima nešto širi i viši trup koji upućuje na širu mogućnost prevoženja različitih vojnih vozila i radnih strojeva. Uz to, dizajn krila, stajnog trapa i vertikalnog stabilizatora upućuje na mogućnost polijetanja Xian Y-20 s kratkih, slabo uređenih i mekih uzletno-sletnih staza. Na prvom prototipu Xian Y-20 pogonski blok sada čine ruski turbomlazni motori Soloviev D-30KP-2, dok se u kasnijim fazama planira ugradnja kineskih motora WS-20.

I. SKENDEROVIC



X-47B PROŠAO PRVA T

Tehnološki demonstrator mornaričkog borbenog besposadnog sustava X-47B, koji nosi i oznaku UCAS-D (Unmanned Combat Air System Demonstrator), krajem prosinca 2012. uspješno je okončao prvu seriju operativnih testiranja s nosača zrakoplova USS Harry S. Truman (CVN 75). Riječ je o seriji testiranja u stvarnim operativnim uvjetima koje je

Američka ratna mornarica prvi put provela na jednom od svojih nosača zrakoplova. Uz testiranje upravljivosti letjelicom X-47B, funkciranja kontrolno – upravljačke postaje smještene na nosaču, velika pozornost tijekom višemjesečnih testiranja bila je na rukovanju letjelicom te njezinu opsluživanju i održavanju u uvjetima života i rada na nosaču

Španjolska brodograđevna industrija aktivno promovira odobalni ophodni brod projektnе oznake Avante 3000 ratnoj mornarici Južnoafričke Republike. Brod španjolske Kraljevske ratne mornarice ESPS Relámpagois je posjetio Cape Town od 19. do 22. prosinca 2012. Na povratku u Španjolsku, plovilo će sudjelovati u operacijama jačanja pomorske sigurnosti drugih afričkih mornarica.

Glavne odlike plovila ESPS Relámpagois, trećeg broda klase Meteoro očituju se u duljini 94 m, istinsini 2500 t te najvećoj brzini od 20 čv. Posadu čini 40 članova, a pri brzini od 12 čv doplov iznosi 8000 Nm.

Na krmnom dijelu broda nalazi se helikopterska paluba dok se temeljno naoružanje sastoji od glavnog topa kalibra 76 mm, dvaju topova kalibra 25 mm te dviju strojnica kalibra 12,7 mm.

Osnovne zadaće spomenute klase plovila su zaštita i pratinja drugih brodova, nadzor pomorskog prometa, nadzor i neutralizacija terorističkih aktivnosti i piratstva, operacije usmjerenе protiv krijumčara drogom i ljudima, operacije potrage i spašavanja, potpora kriznim situacijama i humanitarnim operacijama te nadzor ribarske legislative.

Ratna mornarica Južnoafričke Republike objavila je nabavu novih klasa odobalnih (Offshore Patrol Vessel - OPV) kao i obalnih ophodnih plovila (Inshore Patrol Vessel - IPV) pod programom imena Biro.

Čelnici kompanije Navantia, graditelja plovila tipa Avante 3000, izjavili su kako se projekt lako može prilagoditi taktičko-tehničkim zahtjevima južnoafričke mornarice.

M. PTIĆ GRŽELJ





Foto: US Navy

ESTIRANJA NA MORU

zrakoplova, jer novi tip zrakoplova značajno utječe na ustaljeni način funkcioniranja posade na nosaču, te na uporabi raznih pratećih sustava i radnih strojeva.

Besposadni sustav X-47B vraćen je u mornaričku bazu Patuxent River pa će sredinom 2013. biti ponovno poslan na drugi nosač zrakoplova radi nastavka operativnih testiranja.

Američka tvrtka Northrop Grumman dosad je proizvela dva prototipa X-47B, Air Vehicle 1 i Air Vehicle 2, koji su tehnološki demonstratori besposadnih sustava namijenjenih za zadaće napada na površinske i zemaljske ciljeve, ali i kao ISR platforma (Intelligence Surveillance Reconnaissance).

I. SKENDEROVIC



JAR NABAVLJA AVANTE 3000?

ČETVRTA PODMORNICA KLASE ASTUTE

Britansko ministarstvo obrane dodijelilo je domaćoj tvrtki BAE Systems Maritime - Submarines financijska sredstva za gradnju, opremanje, ispitivanja i primanje u operativnu službu podmornice Audacious, četvrte od sedam planiranih podmornica na nuklearni pogon klase Astute namijenjenih potreбama britanske Kraljevske ratne mornarice.

Priopćenje o dodjeli sredstava objavljeno je 10. prosinca 2012. pri čemu je ministarstvo također potvrdilo alokaciju sredstava u visini od 1,5 milijardi funti (2,4 milijarde američkih dolara) za preostale tri podmornice u klasi, a ujedno uključuju i sredstva za prvu fazu gradnje na petoj podmornici klase Astute imena Anson a čija je kobilica položena u listopadu 2011.

Primarne aktivnosti u gradnji podmornice Audacious započele su 2007. u halama tvrtkinog brodogradilišta Barrow-in-Furness u Cumbriji. Prema navodima BAE Systemsa, ukupna ugovorna vrijednost za projektiranje, gradnju, ispitivanje i primanje u operativnu službu



spomenute pete podmornice iznosi 1,2 milijarde funti. Od te je vrijednosti prethodno odobreno oko 640 milijuna funti. U usporedbi s prve tri podmornice u klasi, Audacious sadrži brojne promjene u dizajnu. Većina se odnosi na podmornički borbeni sustav (ponajprije njegov sustav upravljanja, navigacije i sonara).

Podmornice klase Astute su gotovo 50% veće u odnosu na bilo koju operativnu jurišnu podmornicu britanske flote. S obzirom na svoj pogon neće imati potrebu za punjenjem goriva te može dugo ostati pod vodom jer potreban kisik i pitku vodu stvara iz morske vode.

Temeljno naoružanje sastoji se od teških torpeda Spearfish i krstarećih projektila Tomahawk kojima može gađati druge podmornice, površinske brodove te kopnene ciljeve. To su također prve podmornice u britanskoj mornarici kojima je tradicionalni periskop zamijenjen elektrooptičkim sustavom koji prikazuje na zaslonima sliku površine.

M. PTIĆ GRŽELJ

ZAVRŠETAK PRVE TALIJANSKE FREGATE FREMM

Prva od ukupno deset višenamjenskih fregata klase Carlo Bergamini francusko-talijanskog programa FREMM (Frégate Européen Multi-Mission) namijenjena talijanskoj ratnoj mornarici, nakon uspješno okončane integracije i certifikacije borbenog sustava u vojno-pomorskoj bazi Taranto, vraćena je u brodogradilište Muggiano kompanije Fincantieri. Podatkovne veze kao i certifikacija borbenog sustava su uspješno izvršeni osim paketa elektroničkih protumjera koje će biti integrirane u borbeni sustav u kasnijoj fazi. Evolucija operativnih zahtjeva i stupanje na snagu strožih pravila sigurnosti, zdravlja i okoliša tijekom projektiranja i izgradnje plovila, dovelo je do uvođenja niza unapređenja ali i preinaka na samoj platformi brodova kao i borbenom sustavu. Većina ih je već usvojena dok će pojedina, uključujući uvođenje dizelskog generatorskog seta, daljinski upravljanog punjača streljiva na glavnom topu kalibra 127/64 mm kod inačica fregata opće namjene i smještaja za dodatnog 21 člana posade, što je ukupno 200 ležaja, biti uvedena tijekom razdoblja dokovanja na kraju prve godine operativne uporabe.

Duljine 139 m, širine 19,7 m ima istisninu pri maksimalnom gazu oko 5900 t. Carlo Bergamini će imati maksimalnu brzinu veću od 27 čv. Plovila programa FREMM imaju najvišu razinu tehnologije pa će u talijanskoj floti zamijeniti fregate klase Maestrale kao i fregate klase Lupo prodane peruanskoj ratnoj mornarici.

M. PTIĆ GRŽELJ



OMAN NARUČUJE EUROFIGHTERE I HAWKOVE

Sultanat Oman je 21. prosinca 2012. s predstavnicima konzorcija BAE Systems, koji su ujedno predstavljali i konzorcij Eurofighter, sklopio dogovor oko kupnje 12 višenamjenskih borbenih aviona Eurofighter Typhoon II te 8 školskih aviona Hawk AJT (Advanced Jet Trainer). Vrijednost ovog ugovora, čije se službeno potpisivanje očekuje u idućim mjesecima, procjenjuje se na 2,5 milijarde britanskih funti, što uz dostavu aviona uključuje i određene količine potrošnog materijala, pričuvnih dijelova, alata za održavanje, tehničke dokumentacije te obuke tehničkog i letačkog osoblja. Dostava naručenih Eurofighter trebala bi započeti tijekom 2017. godine. Dodatna posebnost ove nove prodajne pobjede Eurofighteru jest u činjenici da je riječ o odluci Omana da kupi Eurofightere iz posljednje, najsvremenije serije Tranche 3, čiji je razvoj još u tijeku pa će to biti prvi "izvozni" ugovor sklopljen za ovu seriju. Okosnicu ratnog zrakoplovstva Omana sada čini 12 višenamjenskih borbenih aviona F-16C/D Block 50, te 18 jurišnika Jaguar koji su na kraju svog radnog vijeka i uskoro će biti povučeni iz operativne uporabe.

I. SKENDEROVIC



NOVI OPHODNI BRODOVI ZA TUNIS

Talijanska brodograđevna tvrtka Cantiere Navale Vittoria 1. je prosinca 2012. dostavila prva dva ophodna broda tuniskoj nacionalnoj gardi tijekom svečanosti primopredaje u brodogradilištu Adria. Plovila oznaka GN3501 i GN3502, izgrađeni su prema novom projektu P350. Osnovna brodograđevna obilježja novih ophodnih brodova očituju se u duljini 35 m, širini 7,2 m te maksimalnoj istinsini 140 t. Izgrađeni su od marinizirane aluminijске slitine a propulzijski sustav temelji se na jednom pogonskom dizelskom motoru tvrtke MTU 16V2000 M93, snage 3120 kW, dva vodomlazna propulzora tvrtke Rolls-Royce Kamewa označke 63 S3 NP pri čemu se postiže maksimal-

na brzina veća od 38 čv. Svaki brod ima posadu od 16 časnika i mornara te integrirane pakete sustava upravljanja, kontrole i navigacije koji uključuju satelitsku i radiovezu između plovila i obalnih objekata talijanske tvrtke AlmavivA. Plovila su izgrađena prema ugovoru vrijednosti 16,6 milijuna eura koji je dodijelila talijanska Vlada u travnju 2011. kao dio sporazuma kojim se podupiru tuniska nastojanja u borbi protiv ilegalne imigracije iz Afrike. Ophodni brodovi namijenjeni su također borbi protiv krijumčarenja i terorizma, zadaćama provedbe zakona, ribarskoj zaštiti, te traganju i spašavanju.

M. PTIĆ GRŽELJ



NJEMAČKI TIGERI NA AFGANISTANSKOM NEBU

Foto: Bundeswehr

Nakon višemjesečnih priprema sredinom prosinca 2012. njemački borbeni helikopteri Eurocopter EC-665 Tiger UHT (Unterstützungshubschrauber Tiger) započeli su s probnim letovima na sjeveru Afganistana. Riječ je o helikopterima koje je Njemačka uputila u Afganistan u drugoj polovici 2012., kao dio njemačkog kontingenta u međunarodnoj vojnoj operaciji ISAF (International Security Assistance Force), i to je ujedno prvi put da je uputila svoje borbene helikoptere izvan svojih nacionalnih granica.

Njemački Tigeri namjenjeni su za pružanje zračne potpore snagama ISAF-a što je provode zajedno s američkim borbenim helikopterima AH-64D Apache. Prve zadaće i ophodnje njemačkih Tigera trebale bi započeti tijekom veljače 2013.

Borbeni helikopteri koje je Njemačka poslala u Afganistan opremljeni su dodatnim sustavima, što je provedeno u sklopu programa ASGARD (Afghanistan Stabilization German Army Rapid Deployment). Odnosi se to na postavljanje dodatnih filtera zraka, senzorskih i pirotehničkih obrambenih sustava, sustava za snimanje podataka, te dodatnog komunikacijskog sustava kako bi se poboljšala interoperabilnost u multinacionalnom okružju. Od naoružanja nose navođene protutoklopne projektile HOT, nevođena raketa zrna Hydra kalibra 70 mm, te navođene projektili zrak-zrak Stinger. Njemačka trenutačno u Afganistanu ima četiri borbeni helikoptera EC-665 Tiger UHT, a najavila je za kraj 2013. upućivanje i transportnih helikoptera NH90 kojima bi se ponajviše koristili za MEDEVAC zadaće prijevoza pripadnika ISAF-a.

I. SKENDEROVIC

Boforsova haubica FH-77B kalibra 155 mm

VOJNA TEHNIKA

DOK SU NEKE ZEMLJE SVOJE VUČENO TOPNIŠTVO U POTPUNOSTI ZAMIJENILE GUSJENIČNIM ILI KOTAČNIM SAMOVOZNIM TOPNIŠTVOM, OČEKUJE SE DA ĆE U MNOGO ZEMALJA VUČENO TOPNIŠTVO BITI ZADRŽANO U SLUŽBI JOŠ MNOGO GODINA

(I. dio)

VUČENO TOPNIŠTVO

U usporedbi sa samovoznim topništvom, vučeno topništvo nema istu razinu taktičke mobilnosti, u načelu zahthijeva duže vrijeme za postavljanje u položaj za otvaranje vatre i izlaženje iz njega i ostavlja posadu nezaštićenu od streljačke i topničke vatre. S druge strane vučeno je topništvo jeftinije u nabavi i održavanju te ima veću stratešku mobilnost što ga čini dominantnom vrstom topništva kod zračno-desantnih i pomorsko-desantnih postrojbi. Nadaљe vučeni topnički sustavi su manjih dimenzija i lakši od samovoznih pa se mogu prevoziti helikopterima u klasi CH-47 Chinooka te se zato njima više koriste u protupobunjeničkim operacijama kao što je ona u Afganistanu. Vučeno topništvo u kalibru 105 mm bilo je popularno u mnogim vojskama,

Još je 1986. Indija nabavila 410 primjeraka Boforsovih haubica FH-77B u kalibru 155 mm/39 nakon čega je trebala uslijediti masovna proizvodnja u Indiji, no projekt je prekinut zbog istrage o korupciji. Indijsko ministarstvo obrane je tek nedavno odobrilo, nakon testiranja, lokalnu proizvodnju 144 haubice FH-77B u inačici s cijevi 155 mm/45

no trend postaje uporaba većeg oružja u kalibru 155 mm. Iako su potonji teži od onih 105 mm, ispaljuju snažnije streljivo koje ima veći učinak na cilju i veći domet. Osim toga znatno se više ulaže u razvoj novog streljiva i punjenja za kalibr 155 mm.

Neke se zemlje pak radije koriste minobacačima nego haubicama 105 mm. Francuska naprimjer ima razne sustave 155 mm u vučenim i samovoznim inačicama zajedno s užljebljenim minobacačima TDA od 120 mm. Dok su minobacači tradicionalno prisutni u pješaštvu, postoji trend postavljanja barem težih minobacača 120 mm pod operativnu kontrolu topničkih postrojbi zbog njihovih većih kapaciteta u otkrivanju i zahvatu ciljeva te pristupa obavještajnim po-

dacima. Tako da se samo minobacači manjeg kalibra, 81 (82) mm i 60 mm ostavljaju pješaštvu, uglavnom kao potpora bojnama i satnijama. Topničke postrojbe mogu imati i dvostruku ulogu, odnosno koristiti se sustavima koji najbolje odgovaraju terenu ili očekivanim prijetnjama. Neke topničke pukovnije američkih marinaca imaju bitnice opremljene haubicom BAE Systems M777A2 od 155 mm/39 ili General Dynamics Ordinance and Tactical Systems 120mm Expeditionary Fire Support System (EFSS) koji se temelji zapravo na francuskom minobacaču TDA.

Kao rezultat smanjivanja vojski i uvođenja samovoznog topništa, na tržištu postoji višak vučenih topničkih sustava, većinom ruskog ili američkog



Kao rezultat smanjivanja vojski i uvođenja samovoznog topništa, na tržištu postoji znatan broj viška vučenih topničkih sustava, većinom ruskog ili američkog podrijetla



podrijetla. Sve manji broj proizvođača proizvodi i prodaje vučene topničke sustave.

SVJETSKO TRŽIŠTE

Niz godina kineski NORINCO nudi na tržištu vučene topničke sustave u kalibrima od 122 mm i 152 mm, to jest u standarnim sovjetskim a sada ruskim kalibrima. Dok se kineska vojska još uvijek koristi vučenim topništвom 122 i 152 mm, sve se više orientira na mnogo rašireniji, NATO standardni

kalibar 155 mm što bi trebalo povećati i mogućnosti izvoza. NORINCO zapravo na tržištu nudi najširi raspon vučenog i samovoznog topništva na svijetu zajedno s pripadajućim assortimanom streljiva. Raspon uključuje 12,5 tonsku haubicu AH1 od 155 mm /45 i 14 tonsku AH2 kalibra 155 mm /52, obje opremljene dopunskom pogonskom jedinicom (auxillary power unit – APU) koja olakšava dovođenje oružja u paljbeni položaj i povećava pokretljivost na teškom terenu. NO-

Singapske oružane snage su prvobitno bile opremljene vučenim topniштvom nastojiđenim od britanske vojske i poslije izraelskim oruđima ali su sada naoružane domaćim razvijenim sustavima 155 mm. Prvi od njih je bila top-hauбica 155 mm/39 FH-88 s APU-om i automatskim punjačom. Pretpostavlja se da je ukupno 54 ovih oruđa dostavljeno singapskoj vojsci te još pet Indoneziji. Usljedio je napredniji sustav FH 2000 u kalibru 155 mm/52. Singapur je prvi uveo u naoružanje ovaj tip oruđa 1995. godine kada je opremljena prva pukovnija s 18 oruđa raspoređenih u tri bitnice.

VOJNA TEHNIKA



Vidljiv je trend postavljanja minobacača 120 mm pod operativnu kontrolu topničkih postrojbi

RINCO nudi i haubicu AH4 155 mm /39 od 4 tone koja je koncepcijски slična BAE Systemsovoj M777, kao i laku haubicu 105 mm AH3 koja je identična talijanskoj OTO Melara Model 56 Pack Howitzer. AH3 ima najveći dolet od 10,2 km sa standardnim projektilom što je ipak prema današnjim standardima prekratko. Finska Patria je razvila vučeni sustav pod imenom 155 GH 52 APU koji je kako i ime kaže u kalibru 155 mm /52 i ima dopunsku pogonsku jedinicu (APU). Za finsku vojsku je proizvedeno ukupno 54 sustava opremljenih navigacijskim sustavom TALIN (Tactical Advanced Land Inertial Navigation System). U međuvremenu je Patria prestala nuditi na tržištu to oružje i koncentrirala se na minobacačke sustave 120 mm. Francuski Nexter Systems je također prekinuo proizvodnju svoje vučene haubice 155 mm TR kojom se koriste Francuska, Cipar i Saudijska Arabija. Francuska vojska namjerava sve svoje samovozne gusjenične haubice 155 mm AUF1 i spomenute vučene TR zamijeniti haubicama postavljenim na kamionu CAESAR kalibra 155 mm /52 od kojih je do sada kupcima dostavljeno 77 primjeraka. Rezultat toga je postajanje određenog broja haubica TR viška. Nexter je također koristeći se CAESAR-om kao osnovom razvio vučenu haubicu Trajan 155/52 kako bi odgovorio na indijske potrebe za takvim tipom oružja.

Iako se ne upotrebljava u francuskoj vojsci, laki top Nexter Systems 105 mm LG1 je imao veliki izvozni uspjeh. Do sada je prodan u najmanje šest ze-

Iako Rusija ima dugotrajno iskustvo u izradi i razvoju topničkih sustava posljednjih godina nije ostvarila znatnu prodaju svojih vučenih haubica 2A65 (MSTA-B) i 2A36 kalibra 152 mm. Rusko topničko postrojenje br. 9 je za potrebe izvoza razvilo haubicu 2A45M-155 koja je u osnovi kombinacija lafeta protutenkovskog topa 2A45M (Sprut-B) s cijevi kalibra 155 mm /39 i može se koristiti standardnim NATO streljivom



malja: Belgiju (14 komada inačice Mk II), Indoneziju (20 Mk II), Kanadu (28 Mk II), Kolumbiju (20 Mk III), Singapur (37 Mk I – povučeni iz uporabe) i Tajland (24 MkII). Može ispaljivati novu porodicu streljiva koji je razvio Nexter Munitions a ima veći dolet i učinak na cilju. Kolumbijski LG1 Mk III dostavljeni su 2010. godine i opremljeni su istim digitaliziranim sustavom upravljanja vatrom kao i španjolska haubica General Dynamics European Land Systems – Santa Barbara Sistemas 155 mm /52 APU SBT koju je također nabavila Kolumbija. U Indiji je tvrtka Indian Ordnance Factories dostavila vojsci više od 500 komada 105

mm Light Field Gun-a koji je sličan BAE Systemsovom Light Gun-u 105 mm. Oba oružja imaju slične domete, to jest najviše 17,2 km sa standardnom granatom. Zanimljivo je da u posljednjih 20 godina, Indija, iako je provela mnoga testiranja raznih sustava, nije uvela u naoružanje niti jedan komad novog topničkog oružja. Još je 1986. Indija nabavila 410 primjeraka Boforsovih haubica FH-77B u kalibru 155 mm /39 nakon čega je trebala uslijediti masovna proizvodnja u Indiji, no projekt je prekinut. Indijsko ministarstvo obrane je tek nedavno odobrilo, nakon testiranja, lokalnu proizvodnju 144 haubice FH-77B u inačici s cijevi 155



Haubica D-30



Haubica BAE Systems M777A2 od 155/39 mm

mm/45. Za potrebe Njemačke, Italije i Ujedinjenog Kraljevstva razvijena je haubica FH-70 kalibra 155 mm/39 opremljena APU-om. Višak je izvezen u nekoliko zemalja kao što su Estonija, Malezija, Nizozemska i Norveška ali je u nekim od njih ova haubica povućena iz uporabe. Izraelska tvrtka Soltam Systems ima dugogodišnje iskustvo u razvoju i proizvodnji vučenog i samovoznog topništva i kupnja tvrtke od Elbita je omogućila dostavu ne samo oružja i streljiva već i nužnog sustava upravljanja vatrom te komunikacijskog sustava u jednom paketu. Ova tvrtka trenutačno nudi 155 mm Towed Independent Gun (TIG) 2000 top-haubicu opremljenu APU-om i automatskim punjačom. Nude je s različitim dužinama cijevi: 39, 45 i 52 kalibra, a najveća teži oko 13 tona. Najveći domet TIG 2000 ovisi o inačici i kombinaciji streljiva i punjenja, no inačica s cijevi dužine 52 kalibra ima sa starom granatom M107 domet od 24,5 km što se može povećati na 41 km ako se rabi Extended Range Full Bore-Base Bleed (ERFB-BB) tip granate. Talijanska već spomenuta haubica Model 56 Pack Howitzer kalibra 105 mm prodana je u više od 25 zemalja. Domet joj je samo 11 km sa starim projektilom M1 HE (high explosive – trenutna visokoeksplozivna), no s druge strane može se brzo rastaviti u 11 podcjelina u tri minute što je velika prednost na

brdovitim terenima ili u prašumama gdje helikopteri nisu uvijek na raspolaganju za prijevoz. OTO Melara može pokrenuti proizvodnju ove haubice po potrebi, ali je većina zahtjeva korisnika usmjerena na obnovu i modernizaciju postojećih haubica, između ostalog na povećanje dometa uporabom novog streljiva.

SOVJETSKO NASLJEĐE

Iako Rusija ima dugotrajno iskustvo u izradi i razvoju topničkih sustava posljednjih godina nije ostvarila znatnu prodaju svojih vučenih haubica 2A65 (MSTA-B) i 2A36 kalibra 152 mm. Rusko topničko postrojenje br. 9 je za potrebe izvoza razvilo haubicu 2A45M-155 koja je u osnovi kombinacija lafeta protutenkovskog topa 2A45M (Sprut-B) s cijevi kalibra 155 mm/39 i može se koristiti standardnim NATO streljivom. Opremljena je APU-om pa se može brzo preusmjerniti na novi cilj. Prema navodima proizvođača ima domet 24 km s granatom L15A1, odnosno 30 km s BB projektilom. Koliko je poznato, ova je haubica ostala u fazi prototipa kao i 2S19M, ruska inačica gusjenične samovozne haubice 2S19 u kalibrusu 155 mm/52.

Ruska vučena haubica D-30 od 122 mm je jedna od najraširenijih te je licencno proizvođeno ili kopirano u nizu zemalja. Streljivom 122 mm se također naširoko koristi za niz samo-



Haubica FH-70 kalibra 155/39 mm

Foto: Eesti Kaitsevägi

voznih sustava, ponajviše za gusjenični sustav 2S1 Gvozdika. Kao posljedica smanjivanja matičnih vojski značajan broj rabljenih D-30 izvezli su Bjelorusija, Češka, Slovačka, Egipat, Njemačka, Kazahstan i Ukrajina. Kina je također izvezla svoju verziju D-30 pod imenom Type 96 u Bangladeš i Pakistan te se također naveliko koristi kalibrom 122 mm i za svoje samovozno topništvo.

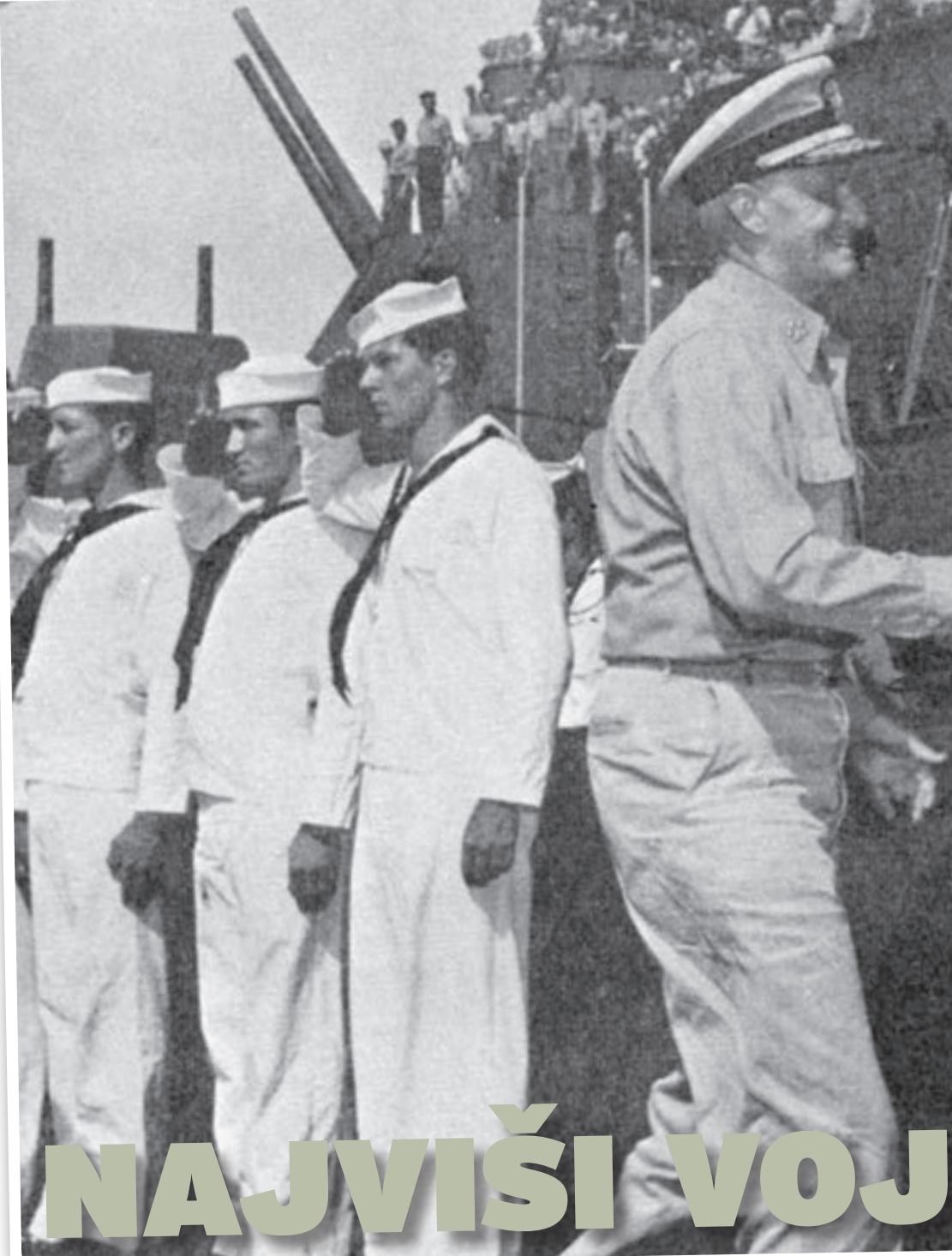
Singapurske oružane snage su prvobitno bile opremljene vučenim topništвom naslijедenim od britanske vojske i poslije izraelskim sustavima ali su sada naoružane domaćim sustavima 155 mm. Prvi od njih je bila top-haubica 155 mm/39 FH-88 s APU-om i automatskim punjačom. Pretpostavlja se da je ukupno 54 dostavljeno singapskoj vojsci te još pet Indoneziji. Uslijedio je napredniji sustav FH 2000 u kalibru 155 mm/52. Singapur je prvi uveo u naoružanje ovaj tip oružja 1995. godine kada je opremljena prva pukovnija s 18 sustava raspoređenih u tri bitnice. Kao što je slučaj sa sve većim brojem zemalja, Singapur sve veći naglasak daje na brzo rasporedive snage, pa je tvrtka Singapore Technologies Kinetics (STK) razvila laku haubicu Pegasus kalibra 155 mm/39. Ovaj sustav ima APU i teži samo 5,4 tone što dopušta podvjesno nošenje ispod helikoptera CH-47D. Ova haubica je u singapskoj vojsci zamijenila francuski LG1 Mk1 Light Gun 105 mm. ■

Francuski Nexter Systems je također prekinuo proizvodnju svoje vučene haubice 155 mm TR kojom se koriste Francuska, Cipar i Saudijska Arabija. Francuska vojska namjerava sve svoje samovozne gusjenične haubice 155 mm AUF1 i spomenute vučene TR zamjeniti haubicama postavljenim na kamion CAESAR kalibra 155 mm /52 od kojih je do sada kupcima dostavljeno 77 primjeraka. Rezultat toga je postajanje određenog broja haubica TR viška. Nexter je također koristeći se CAESAR-om kao osnovom razvio vučenu haubicu Trajan 155/52 kako bi odgovorio na indijske potrebe za takvim oružjem.

VOJNE ORGANIZACIJE

**DO SREDINE XX.
STOLJEĆA ČIN
MARŠALA IMAJU
NAJVEĆE EUROPSKE
VOJNE SILE - V. BRI-
TANIJA, FRANCUSKA,
NJEMĀČKA, AUSTRO-
UGARSKA, TURSKA,
ITALIJA I RUSIJA
(POSLIJE I SSSR). U
VEĆINI TIH ZEMALJA
DODJELJIVANI SU
ISKLJUČIVO ZA
IZNIMNE ZASLUGE
NAJVIŠIH ZAPOVJED-
NIKA U RATU, OSIM U
VELIKOJ BRITANIJI
I SSSR-u**

U Velikoj Britaniji, osim najvišeg vojnog čina - zvanja Field-Marshala koji se dodjeljuje za zasluge u ratu, naziv "maršal" rabi se u ratnom zrakoplovstvu za označavanje činova generalske razine (npr. čin Air Vice-Marshall u zrakoplovstvu odgovara činu general-bojnika u kopnenoj vojsci, čin Air Marshal ekvivalent je činu general-pukovnika, a čin Air Chief Marshal činu generala zbora), a jedino je čin Marshal of the Royal Air Force ekvivalentan britanskom činu Field-Marshall i dodjeljuje se po jednakim kriterijima. U Sovjetskom Saveznu uvedene su čak tri čina maršala različite hijerarhijske razine - maršal roda (npr. maršal zrakoplovstva, maršal topništva, maršal oklopnih snaga i sl.), glavni maršal roda (npr. glavni maršal zrakoplovstva, glavni maršal topništva...) i maršal Sovjetskog Saveza (Маршал Советского Союза). Glavni maršal roda u praksi je bio zapovjednik pojedinog roda oružanih snaga, a maršal roda njegov zamjenik ili načelnik stožera. Ustrojbeno mjesto maršala



NAJVIŠI VOJ

roda vrlo često je bilo u razini generala armije, međutim u takvim slučajevima čin maršala je dodjeljivan za posebne zasluge u ratu (npr. najveći sovjetski zračni as II. svjetskog rata Ivan Nikitič Kožedub dobio je čin maršala zrakoplovstva upravo zahvaljujući svojim ratnim zaslugama, iako je vojnu karijeru završio praktično na ustrojbenom mjestu generala armije). Maršal Sovjetskog Saveza bio je najviši vojni čin dodjeljivan zapovjednicima grupa armija i istaknutim vojskovođama, a nakon II. svjetskog rata bio je predviđen za dužnost ministra obrane, načelnika glavnog stožera i zapovjednika strateških nuklearnih snaga. Današnja Ruska Federacija zadržala je čin maršala





NI ČINOV(II. dio)

Air Chief Marshal Charles Portal
i Air Vice-Marshal Kenneth Park
razgovaraju s pilotima na Malti



Ruske Federacije, no od kada je uvedena praksa da se na dužnost ministra obrane imenuje civilna osoba, više nije dodjeljivan (jedini maršal Ruske Federacije bio je zadnji vojnik na dužnosti ministra obrane - Igor Sergejev, koji je tu dužnost obnašao do 2001. godine), a za ustrojeno mjesto načelnika glavnog stožera predviđen je čin generala armije. U bivšoj SFRJ postojalo je vojno zvanje maršala, povezano isključivo s osobnošću Josipa Broza Tita, kojem je dodijeljeno kao vrhovnom zapovjedniku pokreta otpora na jugoslavenskim prostorima u II. svjetskom ratu. Njegovom smrću prestalo je postojati i vojno zvanje maršala. Generalisimus (généralissime) je je razliku od naziva maršala od početka

Admiral Chester Nimitz
u obilasku broda

Marinko OGOREC

Činovi admirala različitih hijerarhijskih razina najviši su činovi u ratnim mornaricama većine zemalja i načelno odgovaraju činovima generala u kopnenoj vojsci. Dodjeljuju se zapovjednicima flotnih sastava različite snage, kao i najvišim stožernim časnicima u zapovjedništvo ratne mornarice. Naziv potječe od arapskog izraza "amir-al-bahr" (zapovjednik mora) i prvi su ga put usvojili Sicilijanci u XII. stoljeću, a od njih ga preuzeo denovljanska mornarica. Poslije naziv "admiral" usvajaju i ostale ratne mornarice.

bio predviđen kao titula za istaknute vojskovođe i vrhovne zapovjednike oružanih snaga. Prvi se put zvanje generalisimusa javlja u francuskoj vojsci u drugoj polovici XVI. stoljeća kao naziv zamjenika kralja na dužnosti zapovjednika operativne vojske. Istodobno se dodjeljuje i kao počasna titula (npr. Charles IX. dodijelio je naziv generalisimusa svom bratu, a Louis XIV. svom savezniku Victoru Amadeu III. Savojskom). Carska Rusija je prva zemlja u kojoj je generalisimus najviši vojni čin, a ustrojen je dekretom Petra I. Velikog za dužnost glavnog zapovjednika cijelokupne vojske. Prvi i jedini generalisimus Carske Rusije bio je Aleksandar Vasiljevič Suvorov (dodijeljen mu je 1799. godine), a upravo zahvaljujući toj tradiciji, čin generalisimusa dodijelio si je i Staljin u lipnju 1945., kako bi se dodatno prikazao i istaknuo kao najzaslužniji sovjetski vojskovođa za pobjedu nad nacističkom Njemačkom.

MORNARIČKI ČINOVI

Činovi u ratnoj mornarici nastali su znatno prije nego u kopnenoj vojsci i oduvijek su bili povezani uz zvanja časnika na brodu, što je u većoj ili manjoj mjeri ostalo nepromijenjeno do današnjih dana. Prva mornarička vojna zvana zabilježena su još u drevnim grčkim državama, pa je zapovjednik atenske flote nazivan "strategos" isto kao i zapovjednik kopnene vojske, dok je u Sparti zapovjednik flote bio "navarh". U svim helenskim državama, zapovjednik ratnog broda trireme (ujedno zadužen i za njezino potpuno opremanje) nazivao se "trijerarh", dok je kormilar bio "kibernet" i po Ksenofontovim zapisima, u spartanskoj ratnoj floti kibernet admiralskog broda bio je najviši časnik po rangu nakon navarha. Rimска mornarica zadржala je većinu grčkih naziva brodskih časnika, dok su zapovjednici flotnog sastava bili konzuli, a njihovi pomoćnici prokonzuli jednakako kao i u kopnenoj vojsci. U hrvatskoj ratnoj mornarici prvi činovi javljaju se već u IX. stoljeću iz kojeg potječe zapis kako je zapovjednik mornarice nazivan "dux marianorum", međutim zapisi iz 1080. godine utvrđuju da je postojao i hrvatski naziv za zapovjednika mornarice - pomorski vojvoda, pa je realna pretpostavka kako se upotrebljavaju i prije (u istom razdoblju iz kojeg potječe latinizirani naziv "dux marianorum"). Zapovjednik broda nazivao se "kapetan",

VOJNE ORGANIZACIJE

a svi vojni časnici na brodu "satnik", dok je administrativni časnik nosio latinizirano zvanje "psarus" (pisar). Vrlo sličnu podjelu funkcija na brodu imale su sve mediteranske mornarice XI. i XII. stoljeća, a pod snažnim arapskim utjecajem u XII. stoljeću usvaja se i naziv "admiral" za zapovjednike flotnih sastava. Te nazive postupno usvajaju i ratne mornarice zapadnoeuropskih država.

Ustrojavanjem stalnih sastava ratne mornarice u drugoj polovici XVII. stoljeća ustaljuju se i nazivi činova za mornaričke časnike - brodom zapovijeda kapetan, a njegovi su pomoćnici poručnici. Kako su se razvijali brodovi i zahtijevala specijalizacija časničkog sastava na njima, tako su usvajana i nova časnička zvanja (osobito u britanskoj ratnoj mornarici koja je imala vjerojatno najbrži razvoj), pa je npr. osim kapetana (zapovjednika broda) uvedeno zvanje brodara (časnik zadužen za opremanje i održavanje broda), peljara (zadužen za navigaciju), topnika (za upravljanje paljbiom brodskog topništva), brodarskog (za rukovanje sustavom jedara i sidra) i sl.

Takva podjela je vrlo brzo rezultirala problemima u hijerarhiji zapovijedanja i nesporazumima oko prvenstva činova, a osim toga izazvala je prilično kaotično stanje u plaćama časnika i oslovljavanju na brodu, zbog čega je nastala potreba pojednostavljenja časničkih naziva. Zapovjednik broda i dalje je ostao kapetan, ali njegovi su pomoćnici drugačije rangirani, pa je zamjenik kapetana i drugi časnik po rangu na brodu postao poručnik I. klase (u nekim ratnim mornaricama I. poručnik), a niži časnički činovi od njega bili su poručnik II. klase i poručnik III. klase.

Kada su krajem XVIII. stoljeća kategorizirana tri klasična tipa ratnog broda na jedra - korveta, fregata i linijski (bojni) brod, tako su i časnici koji su na njima služili sve češće uz svoj čin dobivali i naziv broda, pa je npr. zapovjednik korvete postupno postao "kapetan korvete", niži časnik koji je službovaо na fregati postao je "poručnik fregate" i sl. S obzirom na to da su i ti brodovi bili rangirani po svojoj važnosti u flotnom sastavu (korvete su bili najmanji, ali najbrži brodovi namijenjeni izvidničkim akcijama i kao prethodnica većim



Admiral Chester Nimitz preuzima zapovjedništvo američke Pacifičke flote 31. prosinca 1941.

Komodor (Commodore) je svojedobno bio čin u ratnoj mornarici i ratnom zrakoplovstvu pojedinih zemalja po rangu viši od kapetana bojnog broda, ali niži od prvog čina admiralske razine

sastavima, dok su linijski brodovi bili najveći i najsnažniji brodovi, te nositelji flotne udarne moći), tako su i časnici koji su na njima služili dobivali odgovarajući rang, pa je npr. poručnik bojnog broda bio viši čin od poručnika fregate.

Nakon što su početkom XX. stoljeća i mornarički činovi podijeljeni na više i niže časnike i dočasnike, austrou-

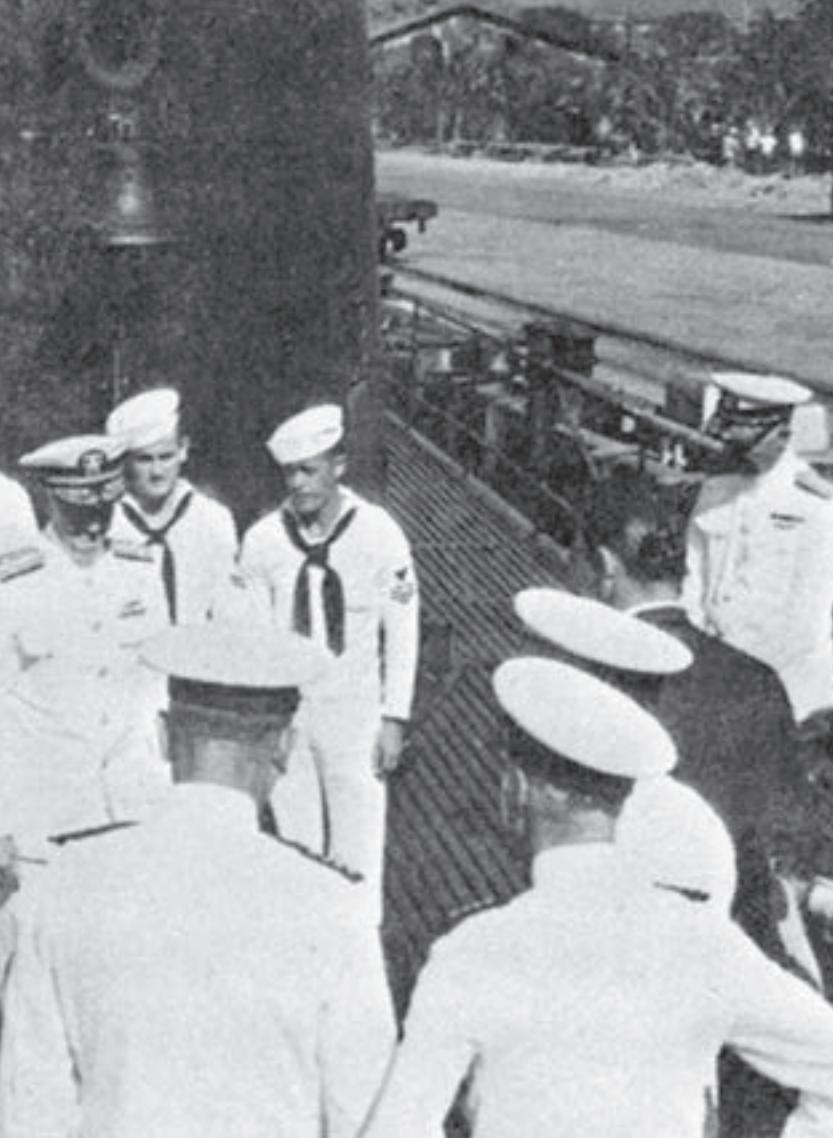
garska flota je prva usvojila nazine za sve niže mornaričke časnike "poručnik" s nazivom broda, pa je poručnik korvete bio niži časnički čin, poručnik fregate srednji, a poručnik bojnog broda viši u toj hijerarhiji. Najniži (pripravnici) mornarički čin bio je potporučnik. Za više mornaričke časnike usvojen je čin "kapetan" s nazivom broda, pa je po sličnoj hijerarhiji stvoren rang činova kapetan korvete, kapetan fregate i kapetan bojnog broda. Tu austro-ugarsku klasifikaciju činova poslije je preuzeila jugoslavenska kraljevska mornarica, a nakon toga zadržala se i u socijalističkoj Jugoslaviji. Kao dio duge ratne i pomorske tradicije hrvatskog naroda (koji je praktično u svim tim državama činio glavni i najveći dio kadrovskog potencijala ratne mornarice) prihvatiла je i Republika Hrvatska.

ADMIRALI I KOMODORI

Činovi admirala različitih hijerarhijskih razina najviši su činovi u ratnim mornaricama većine zemalja i načelno odgovaraju činovima generala u kopnenoj vojsci. Dodjeljuju se zapovjednicima flotnih sastava različite snage, kao i najvišim stožer-



Maršal Sovjetskog Saveza Fedor Ivanovič Tolbuhin



nim časnicima u zapovjedništvima ratne mornarice. Naziv potječe od arapskog izraza "amir-al-bahr" (zapovjednik mora) i prvi su ga put usvojili Sicilijanci u XII. stoljeću, a od njih ga preuzeila denovljanska mornarica. Kasnije naziv "admiral" usvajaju i ostale ratne mornarice, a u Engleskoj je naziv za najviše zapovjednike obalne obrane (npr. 1300. godine

obrana engleske obrane povjerena je dvojici admirala, koji su imali pravo mobilizirati i izgrađivati ratnu flotu u tu svrhu). Jačanjem flotnih sastava i njihovom taktičkom podjelom na eskadre u XVII. stoljeću razvijaju se i hijerarhijski stupnji admiralski činovi, pa npr. admiral zapovijeda središnjom eskadrom (nazvanom i "crvena eskadra" po boji ratne za-

stave), ujedno i najmoćnijim dijelom flote. Viceadmiral je zapovjednik prethodnice (u bitki zapovijeda desnim krilom flote) nazvane još i "bijela eskadra" (po boji ratne zastave), a kontraadmiral zapovijeda zaštitnicom (lijevim krilom u bitki) ili "plavom eskadrom".

Ta podjela na kontraadmirala kao najnižeg i admirala kao najvišeg mornaričkog čina ostala je do današnjih dana u većini ratnih mornarica, osim što je tijekom vremena usvojeno još nekoliko admiralskih činova, ali njihovi nazivi su različiti u različitim mornaricama, pa danas obično postoje 3-5 hijerarhijskih razina mornaričkih činova. U Hrvatskoj ratnoj mornarici postoji pet hijerarhijskih razina admiralskih činova, a najviši je čin "admiral flote". Prvobitno je ustrojen čin "stožerni admiral" koji se slično kao i čin stožerni general dodjeljivaо samo iznimno časnicima koji su se najviše istaknuli u ratnim operacijama (do sada je čin stožerni admiral dodijeljen samo Sveti Letici, utemeljitelju i organizatoru Hrvatske ratne mornarice). Čin stožerni admiral preimenovan je 1999. godine u čin admirala flote.

Komodor (Commodore) je svojedobno bio čin u ratnoj mornarici i ratnom zrakoplovstvu pojedinih zemalja po rangu viši od kapetana bojnog broda, ali niži od prvog čina admiralske razine. U britanskoj ratnoj mornarici komodori su bili zapovjednici pomorskih baza, načelnici stožera flote ili zapovjednici admiralskog broda. Kao mornarički čin, komodor se prvi put javlja tijekom XVIII. stoljeća u nizozemskoj ratnoj mornarici, a zatim u francuskoj i američkoj, dok ga britanska ratna mornarica uvodi početkom XIX. stoljeća. Tijekom oba svjetska rata čin komodora dobivali su ponajprije zapovjednici savezničkih konvoja, a nakon rata zvanje komodora javlja se i u trgovackoj mornarici u pojedinim zemljama za najstarije pomorske kapetane. U Hrvatskoj ratnoj mornarici komodor je prvi admiralski čin i ekvivalent je brigadnom generalu u kopnenoj vojsci ili Ratnom zrakoplovstvu i protuzračnoj obrani. ■

**Britanski feldmaršal
Bernard Montgomery**



Kada su krajem XVIII. stoljeća kategorizirana tri klasična tipa ratnog broda na jedra - korveta, fregata i linijski (bojni) brod, tako su i časnici koji su na njima služili sve češće uz svoj čin dobivali i naziv broda, pa je npr. zapovjednik korvete postupno postao "kapetan korvete", niži časnik koji je službovao na fregati postao je "poručnik fregate" i sl. S obzirom na to da su i ti brodovi bili rangirani po svojoj važnosti u flotnom sastavu (korvete su bili najmanji, ali najbrži brodovi namijenjeni izvidničkim akcijama i kao prethodnica većim sastavima, dok su linijski brodovi bili najveći i najsnagažniji brodovi, te nositelji flotne udarne moći), tako su i časnici koji su na njima služili dobivali odgovarajući rang, pa je npr. poručnik bojnog broda bio viši čin od poručnika fregate.

Porinuće broda GC-22

VOJSKE SVIJETA



Tijekom 2005. Venezuela je od NR Kine naručila 3D mobilne nadzorne radarske sustave dugog dometa JYL-1. Pošiljka vrijedna više od 150 milijuna dolara dostavljena je 2007. Iste je godine u Rusiji kupljen 51 helikopter (40 Mi-17, 3 Mi-26 i 8 Mi-35) a dostavljeni su Venezueli tijekom 2008. godine. Ugovor o dostavi 100 000 ruskih jurističnih pušaka AK-103 potpisana je 2006. Tijekom 2006., Venezuela je za svoje ratno zrakoplovstvo naručila 24 moderne lovca Suhoj Su-30MK - koji su dostavljeni 2008. godine.

Uz njih je kupljen i paket dodatne opreme: laserski vođene bombe KAB-500 i KAB-1500, 50 zrakoplovnih protubrodskih projektila Kh-31A1, 50 televizijski vođenih projektila Kh-59ME, 100 Vympel R-27 (projektili zrak-zrak sred-

Glavno oružje POVZEE brodova jest pramčani top Otto Melara kalibra 76 mm. Sa zonom paljbe od 330° i elevacijom -15°/+85° te brzinom paljbe od 120 granata/min ovaj top (uz prikladno streljivo) ima maksimalni domet od 30 000 m. U topovskoj kuli predviđen je smještaj za 85 granata. Ostatak oružnog sustava na ovim brodovima nadopunjen je jednim brzometnim CIWS topom kalibra 35 mm (Oerlikon Millennium) smještenim na krovu krmenog nadgrada,

njeg dometa) te 150 Vympel R-73 (projektil zrak-zrak kratkog dometa). Iste je godine (2007.) s Bjelorusijom sklopljen ugovor o prodaji noćnih optičkih sredstava i noćnih ciljnica. Sve u svemu od 2005. do 2007. godine Venezuela je, samo od Rusije, kupila naoružanja i opreme u vrijednosti od, procjenjuje se, više od 4,4 milijarde dolara.

Nakon potpisivanja "inicijalnog ugovora", u Venezueli se očekivalo da će u lipnju 2007. doći do potpisivanja koначnog ugovora o dostavi pet ruskih dizelsko-električnih podmornica Projekta 636 Kilo. Vodili su se pregovori o proširenju tog ugovora nabavkom još četiri dodatnih podmornica Projekta 637 Amur.

Unatoč očekivanjima nije potpisana kočni ugovor o narudžbi spomenutih devet podmornica. Nakon toga je Vlada

u Caracasu započela nove pregovore s Moskvom o kreditnoj liniji u iznosu od 800 milijuna dolara za nabavku četiriju podmornica klase Kilo. Uz tu se narudžbu pregovalo i o prodaji 12 transportnih zrakoplova Iljušin IL-76, pa je ukupna cijena zrakoplova i podmornica dosegnula 1,5 milijardi dolara. Zadnje informacije govore o mogućoj nabavi tri podmornice Project 636 Kilo.

U rujnu 2008. Rusija je odobrila Venezueli novi kredit od milijardu dolara za kupovinu oružja. Bilo je dosta špekulacija o tome koji će oružni sustavi biti dostavljeni. Caracas je pokazao zanimanje za PZO sustav TOR-M1, tenkove T-72, lovce Su-35 te transportne zrakoplove IL-76 i borbena vozila pješaštva tipa BMP-3.

U NR Kini su naručeni školski mla-

VELIKI PRIHODI KOJE NACIONALNO GOSPODARSTVO PRIVREĐUJE PRODAJOM NAFTE, OMOGUĆILI SU VENEZUELAŠKOJ VLADI DA SE UPUSTI U VRLO OPSEŽNI PROCES MODERNIZACIJE ORUŽANIH SNAGA

(II. dio)

RATNA MORNARICA VENEZUELE

Svakako najznačajniji program modernizacije flotnih snaga RM Venezuela odnosi se na bilateralni ugovor sa Španjolskom, potpisani koncem 2005. godine

Igor SPICIJARIĆ

žnjaci K-8W za obuku pilota. U međuvremenu je Venezuela nabavila mobilni PZO raketni sustav kratkog dometa SA-24 Igla-S.

MORNARIČKI PROGRAM POVZEE I BVL

Svakako najznačajniji program modernizacije flotnih snaga RM Venezuela odnosi se na bilateralni ugovor sa Španjolskom, potpisani koncem 2005. godine. Prema tom ugovoru, španjolska vojna industrija trebala je dostaviti RM Venezuela 12 mornaričkih zrakoplova (šest transportnih i šest zrakoplova za nadzor akvatorija) te osam ophodnih brodova. Posao vrijedan gotovo dvije milijarde djelomično je otkazan, i to dio ugovora koji se odnosio na dostavu mornaričkih zrakoplova ali je ostao nepromijenjen dio koji se odnosio na dostavu brodova.

Španjolski nositelj mornaričkog ugovora s RM Venezuela je brodograđevni koncern Navantia. Prema potpisom ugovoru, Navantia se obvezala izgraditi osam ophodnih brodova u dvije različite klase: izvanobalnog (POVZEE) i obalno-litoralnog (BVL) ophodnog bro-

da. Kako je riječ o modernim brodovima i trenutačno jednoj od najvećih latinskomerickih mornaričkih narudžbi, ovi brodovi zaslužuju da se malo podrobnije opišu.

POVZEE (Patrullero Oceanico de Vigilancia de la Zona Economica Exclusiva) je višenamjensko plovilo namijenjeno obavljanju oceanskih operacija nadzora i zaštite u akvatoriju venezuelanske ekskluzivne ekonomske zone. Glavne zadaće jesu nadzor i za-

Prema tehničkim specifikacijama BVL su obalni ophodni brodovi suvremenog dizajna i koncepcije u sastavu venezuelanske Obalne straže. Njihove će zadaće uključivati nadzor i zaštitu litoralne zone, zaštitu pomorskog prometa, asistenciju u prirodnim nesrećama i tehnološkim incidentima, zaštitu prirodnog okoliša, hitne intervencije na moru, ponajprije zadaće potrage i spašavanja, sprečavanje kriminalnih radnji na moru, površinsku obranu akvatorija te na koncu provedbu izvidničko-obavještajnih zadaća

Posljednji brod tipa POVZEE nosi oznaku PC-24



VOJSKE SVIJETA

štita EEZ, zaštita pomorskog prometa i vitalnih linija te pružanje borbene potpore ostalim plovnim jedinicama RM Venezuela.

Prema ugovoru kobilica prvog broda PC-21 Caribe položena je u rujnu 2008. u Navantinom brodogradilištu Puerto Real u Cadizu. Porinut je u lipnju 2009. U službu RM Venezuela ušao je sredinom 2010. Drugi i treći brod iz POVZEE serije PC-22 Warao i PC-23 Yecuana su također porinuti koncem 2009. a četvrta plovna jedinica, PC-24 prvobitno planirana pod imenom Guaicaipuro, tijekom gradnje promijenjeno u Kariña, porinut je u Puerto Realu. Konstrukcija trupa i nadgrađa POVZEE brodova su od čelika.

Klasični pramac pridonosi hidrodinamičkim osobinama broda a konstrukcija trupa i nadgrađa izvedena je tako da se u maksimalno mogućoj mjeri smanji buka i strukturne vibracije koje stvara propulzijski sustav te da se primjenom stealth dizajna

Litoralni ophodni brodovi klase BVL konstruirani su prema modificiranom projektu španjolske korvete klase Serviola. Odlikuju se duljinom od 79,9 m i širinom od 11,1 m. Na standardnom deplasmanu od 1453 tone maksimalni gaz iznosi 3,7 m - dok na punom deplasmanu od 1720 tona gaz iznosi 4 m. Konstrukcijski, projekt BVL se uklapa u sliku modernog ophodnog broda pa na njegovoj krmi dominira sletna paluba s hangarom za jedan helikopter srednje veličine, koji je integriran u prostor krmenog nadgrađa

reduciraju infracrvena i radarska polja broda. Prema tehničkim specifikacijama POVZEE ima duljinu (preko svega) od 98,9 m, maksimalnu širinu od 13,6 m (na vodenoj liniji 12,6 m). Pri punom deplasmanu od 2371 tone, maksimalni gaz iznosi 3,9 m. Na standardnom deplasmanu od 2200 tona gaz iznosi 3,8 m. Visina glavne palube od referentne ravnine iznosi 7,2 m. Krmom POVZEE-a dominira sletna paluba a helikopterski hangar integriran je u krmeni dio nadgrađa i u njega se može smjestiti jedan helikopter srednje veličine.

Izvanobalni ophodni POVZEE brodovi opremljeni su CODAD propulzijskom konfiguracijom. Propulzijski sustav sastoji se od četiri njemačka dizelska motora MTU 12V-1163-TB93 koji razvijaju svaki po 4440 kW, odnosno 5955 KS. Ukupno raspoloživih 17 760 KW, odnosno 23 820 KS prenose se preko dvaju križnih reduktora na dvije propelerske osovine na kojima su montirani Wärtsilini 5C11



pitch-propeleri sa zakretnim krilcima. Instalirana snaga omogućava ovim izvanobalnim brodovima postizanje maksimalne brzine od 25 čv ali i maksimalnu trajnu brzinu od 22 čv. Ekonomski brzina broda deklarirana je na 18 čv pri kojoj je proračunat doplov (uz 10 % pričuve goriva) 3500 Nm. Energetske potrebe brodskih električnih sustava pokrivaju četiri dizelska generatora, svaki od po 570 kW. Glavno oružje POVZEE brodova jest pramčani top Oto Melara kalibra 76 mm, sasvim adekvatan za brodove klase korvete ili OPV broda.

Sa zonom paljbe od 330° i elevacijom -15°/+85° te brzinom paljbe od 120 granata/min ovaj top (uz prikladno streljivo) ima maksimalni domet od 30 000 m. U topovskoj kuli predviđen je smještaj za 85 granata. Ostatak oružnog sustava na ovim brodovima nadopunjeno je jednim brzometnim CIWS topom kalibra 35 mm (Oerlikon Millennium) smještenim na krovu krmenog nadgrađa, iznad helikopterskog hangara te dviju teških strojnica u kalibru 12,7 mm, smještenim na bokovima krmenog dijela nadgrađa. Iz konstrukcije broda vidljivo je da su ugrađene sve potrebne instalacije za buduću nadogradnju borbenog sustava - što uključuje ugradnju lansera protubrodske rakete na palubi nadgrađa (vjerojatno u kombinaciji dva ili četiri dvostruka lansera) te vertikalnog (VLS) PZO raketcnog lansera konfiguracije 2 x 4 između pramčanog topa i nadgrađa broda.

POVZEE Patrullero Oceanico de Vigilancia de la Zona Económica Exclusiva



Deplasman:

- standardni : 2200 t
- puni: 2371 t

Duljina:

- preko svega: 98,9 m
- između okomica: 85,8 m

Širina:

- glavne palube: 13,6 m
- na KVL: 12,6 m

Gaz:

- na stand. deplasmanu: 3,9 m
- na punom deplasmanu: 3,8 m

Propulzija: CODAD (4 x MTU 12V-1163-TB93

Snaga: 23820 KS (4 x 5955 KS)

Dvije propelerske osovine + CPP Wartsila

Maksimalna brzina: 25 čv

Maks. trajna brzina: 22 čv

Ekonomski brzina: 18 čv

Doplov: 3500 NM

Posada: 60 + 32

Autonomija: 30 - 40 dana

Proces modernizacije i nabave novih vojnih brodova i podmornica na Zelenom kontinentu ide dalje. Uz područje jugoistočne Azije i Indijskog oceana, južnoamerički kontinent je trenutačno područje koje ima najveći rast vojno - pomorskih potencijala. U tom južnoameričkom procesu Republika Venezuela nije izuzetak, nego je možda uz susjedni Brazil čak i predvodnik u tom procesu.



Logistički brod T-81 Ciudad Bolívar

POVZEE izvanobalni ophodni brodovi opremljeni su Thalesovim SMART-S Mk2 višenamjenskim radarem. Radar radi u "S" frekventnom opsegu i osigurava zračnu i površinsku detekciju i praćenje ciljeva u zahtjevnom litoralnom okruženju do maksimalnih 250 km udaljenosti. Ugrađeni borbeni sustav TACTICOS, integriran je sa svim brodskim senzorima i omogućava transfer podataka u realnom vremenu. Smještajni kapaciteti broda dopuštaju smještaj za 92 ljudi. Osnovna brodska posada je 52 a 8 članova su helikopterska posada i zrakoplovni tehničari. Na brodu je osiguran prostor za smještaj 12 pripadnika specijalnih snaga te za 20 dodatnih osoba (pripadnici stožera, bolničko osoblje, brodolomci, gosti itd.). Brodske zalihe

omogućuju autonomnost broda od 30 do 40 dana.

Drugi modernizacijski program koji je trenutačno u realizaciji odnosi se na izgradnju četiri ophodna broda klase BVL (Buques de Vigilancia Litoral). Prema već spomenutom ugovoru iz studenog 2005. bila je ugovorena izgradnja serije koju čine sljedeće plovne jedinice: GC-21 Guaicamacuto, GC-22 Yavire, GC-23 Naiguata i GC-24 Tamanaco.

ZA OBALNE OPHODNJE

Prema tehničkim specifikacijama riječ je o obalnim ophodnim brodovima suvremenog dizajna i konstrukcije u sastavu venezuelanske Obalne straže. Slijedom te činjenice njihove će zadaće uključivati nadzor i zašti-



Zapovjednik Venezuelanske RM admirala Diego Alfredo Molero Bellavia, pregleda u brodogradilištu Navantia, novi oceanski ophodni brod Yekuana (PC-23)

tu litoralne zone, zaštitu pomorskog prometa, asistenciju u prirodnim nesrećama i tehnološkim incidentima, zaštitu prirodnog okoliša, hitne intervencije na moru, ponajprije zadaće potrage i spašavanja, sprečavanje kriminalnih radnji na moru, površinsku obranu akvatorija te na koncu provedbu izvidničko-obavještajnih zadaća.

Litoralni ophodni brodovi klase BVL konstruirani su prema modifiranim projektu španjolske korvete klase Serviola. Odlikuju se duljinom od 79,9 m i širinom od 11,1 m. Na standardnom deplasmanu od 1453 tone maksimalni gaz iznosi 3,7 m - dok na punom deplasmanu od 1720 tona gaz iznosi 4 m. Konstrukcijski, projekt BVL se uklapa u sliku modernog ophodnog broda pa na njegovoj krmi dominira sletna paluba s hangarom za jedan helikopter srednje veličine, koji je integriran u prostor krmenog nadgrađa.

BVL je zapravo umanjena inačica POVZEE izvanobalnih ophodnih brodova. CODAD propulzija (identična onoj na brodovima klase POVZEE) na dvije pogonske osovine opremljene s Wärtsilinim 5C09 pitch-propelerima osigurava maksimalnih 22 čv uz doplov od gotovo 4000 Nm pri ekonomskoj brzini od 16 čv. Glavni brodski oružni sustav predstavlja pramčani top dvostrukog namjene Oto Melara kalibra 76/60 mm. Na krovu helikopterskog hangara predviđena je ugrađnja CIWS sustava (također Oerlikon Millennium) kalibra 35 mm.

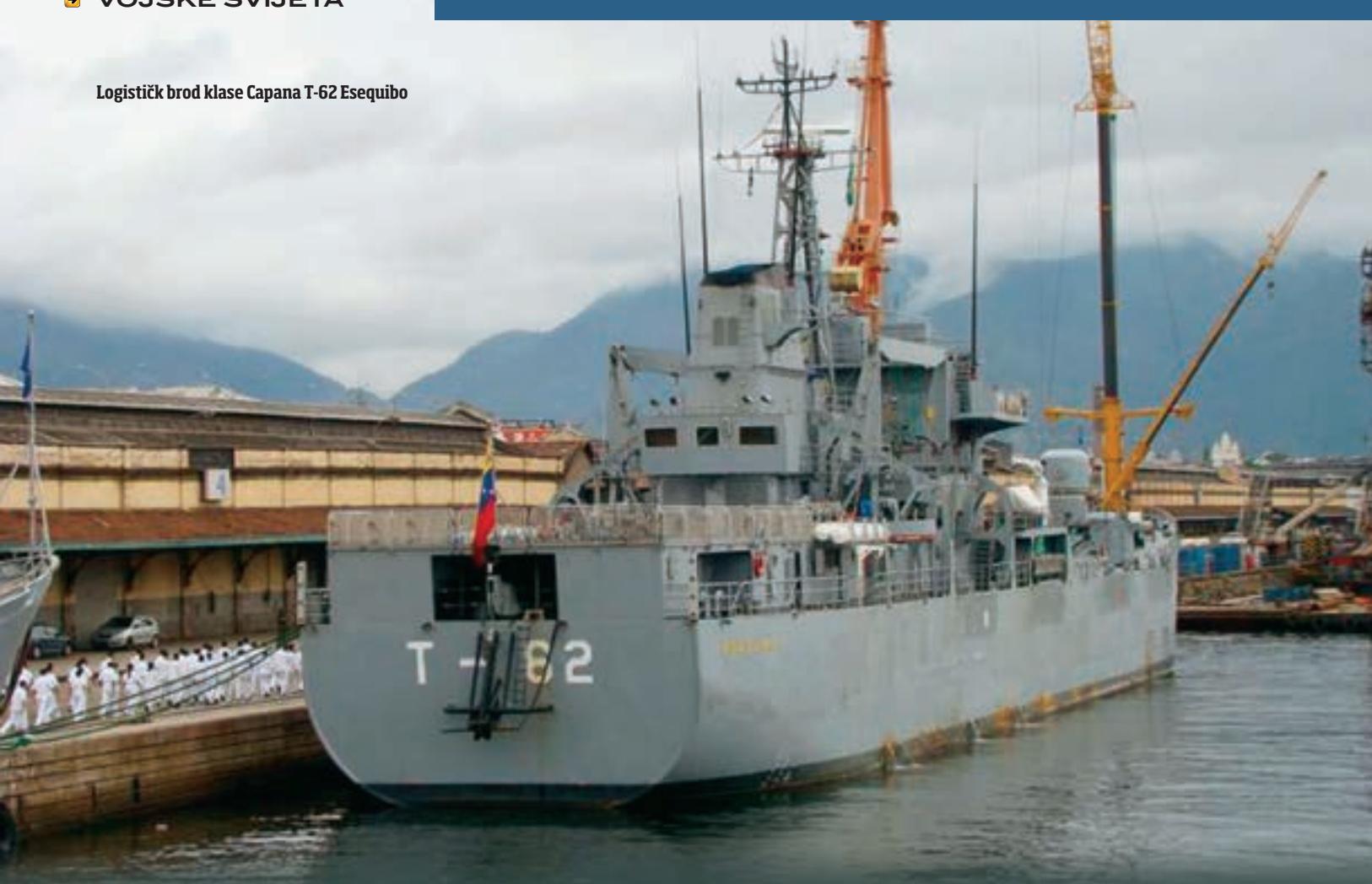
Glavni dostavljач senzorske opreme jest nizozemski Thales. Na BVL su ugrađeni: radar za nadzor zračne i površinske situacije Thales Variant, koji radi u "I" i "G" frekventnom opsegu, zatim ciljnički radar (direktor) Thales Sting EO (radi u "I" i "K" frekven-

POVZEE (Patrullero Oceanico de Vigilancia de la Zona Económica Exclusiva) je višenamjensko plovilo namijenjeno obavljanju oceanskih operacija nadzora i zaštite u akvatoriju venezuelanske ekskluzivne ekonomske zone. Glavne zadaće jesu nadzor i zaštita EEZ-a, zaštita pomorskog prometa i vitalnih linija te pružanje borbene potpore ostalim plovnim jedinicama RM Venezuela.

Venezuela posljednjih godina doživljava u području obrane velike promjene. Sve tri grane oružanih snaga provode vrlo opsežne programe modernizacije i opremanja novim oružjima i borbenim sustavima

VOJSKE SVIJETA

Logistički brod klase Capana T-62 Esequibo



tnom opsegu s pripadajućom TV/IR i laserskom opremom kao i elektrooptika Thales Mirador. Posada BVL ima 34 člana uz mogućnost kratkotrajnog smještaja za još 30 ljudi.

TREND JAČANJA

Iz svega do sada navedenog razvidno je da Bolivarska Republika Venezuela posljednjih godina doživljava u području nacionalne obrane velike promjene. Sve tri grane oružanih snaga uz Nacionalnu gardu i Naoružanu narodnu miliciju, provode programe modernizacije i opremanja novim oružjima i borbenim sustavima. Jedan od najvećih dijelova vojnih nabava namijenjen je upravo modernizaciji ratne mornarice.

Realno procjenjujući ona do sada nije raspolagala oceanskim efektivima i nije imala ozbiljnijih potencijala za projekciju sile izvan nacionalnog akvatorija. Po svojim obilježljima još

Strateška mornarička komponenta - izražena u postojanju podmorničarske komponente - problematika je koja će se tek u sljedećim godinama početi realizirati u ozbilnijoj mjeri. Dvije postojeće podmornice, njemačke klase 209/1300 iza sebe imaju dosta godina službe i u njih se ne isplati dugoročno puno ulagati

je uvijek "klasični" predstavnik obalne mornarice.

Treba naglasiti da je Venezuela odlučna zaštiti nacionalne interese, prije svega svoje naftno bogatstvo. Veliki dio venezuelanskog izvoza odnosi se na prodaju sirove naftе i zemnog plina a ostatak na izvoz drveta i ruda. Kako se više od 90 % tog izvoza odvija morskim putem, Venezuela je izrazito zainteresirana da morski putovi budu prohodni i sigurni. Osiguranje pomorske sigurnosti i nacionalnog integriteta uzduž 2800 km dugačke obalne crte nije nimalo laka zadaća, pogotovo kad se uzme u obzir činjenica da se mora efikasno udovoljiti zahtjevu očuvanja nacionalnih interesa u EEZ (Eskluzivnoj ekonomskoj zoni) širine 200 Nm i površine od 470 670 km². Upravo zbog toga se Venezuela odlučila na kupnju vojnih novogradnjih u Španjolskoj (brodovi klase POVZEE i BVL) da bi premostila tehnološko-funkcionalni jaz u obavljanju zadaća koje

fregate klase Lupo ne mogu ispuniti. S druge strane, strateška mornarička komponenta - izražena u postojanju podmorničarske komponente - problematika je koja će se tek u sljedećim godinama početi realizirati u ozbilnijoj mjeri. Dvije postojeće podmornice, njemačke klase 209/1300 iza sebe imaju dosta godina službe i u njih se ne isplati dugoročno puno ulagati. U potpori takvog opredjeljenja jest i novi, tzv. Temeljni zakon o Oružanim snagama (LOFAN) izglasан 2005. godine, koji između ostalog govori i o potrebi jačanja oružanih snaga. Nabavom modernih borbenih zrakoplova, brodova i druge opreme osnažuju se oružane snage, posebno ratna mornarica. Ulazak u službu četiri izvanobalna ophodna broda POVZEE kao i završetak serije od četiri ophodna litoralna broda BVL već je dijelom ojačao pomorske sposobnosti RM Venezuela. ■

Vijesti,
aktualnosti,
zanimljivosti
iz policijskog rada
čitajte na:



www.mup.hr

Danci su 1849. poduzeli neuspješni pomorski napad na njemačku utvrdu Eckernförde. Dotukli su ih protivnički obalni topovi



PODLISTAK

DANSKO-NJEMAČKI RAZDOBLJE

NAKON NAPOLEONSKOG RAZDOBLJA DANSKA JE, SVE DO 1864. GODINE, NEPRESTANO BILA U SPORU S NJEMAČKIM ZEMLJAMA OKO POKRAJINE SCHLESWIG-HOLSTEIN

Danska je nakon Anglo-danskog rata 1807. – 1814. (vidi podlistak, HV 411 i 412) bila potpuno iscrpljena, s oslabljenim i demoraliziranim oružanim snagama i gotovo bez ratne mornarice, svedene na nekoliko manjih ratnih brodova. No, u vrijeme vladavine Christiana VIII. (1839. – 1848.) nastupilo je razdoblje pravog gospodarskog napretka. Danska se gospodarski vrlo dobro razvijala, a ujedno je povratila i svoju vojnu moć. Međutim za razliku od Švedske nije proklamirala politiku neutralnosti. Naslijednik Christiana VIII., posljednji danski apsolutistički kralj Frederick VII. proglašio je pripajanje Schleswiga Danskoj. Time je narušio ugovor s Njemačkim savezom o autonomiji i integritetu pokrajine Schleswig-Holstein. To je bio neposredni povod za izbijanje Prvog njemačko-danskog rata 1848. – 1850., poznatog i pod nazivom Prvi šlezviški rat.

GENERALI HEDEMANN I VRANGEL

Pod utjecajem revolucionarnih zbivanja u Europi tog vremena, a revoltirano odlukom danskog kralja o pripojenju, njemačko stanovništvo Schleswiga odlučilo se na oružani otpor. Formirana je privremena vlast koja je zatražila prusku vojnu pomoć. Krajem ožujka 1848. upućene su dragovoljačke, vrlo motivirane, ali nedovoljno opremljene i uvježbane postrojbe Schleswiga prema Flensburgu, radi zaštite od prodora danskih snaga. No mnogo nadmoćnije i bolje uvježbane postrojbe danske vojske, predvođene generalom Hansom Hedemannom potukle su pobunjeničke snage i odbacile ih na jug. Tijekom travnja domicilnim

Slikar Georg Bleibtreu ovako je prikazao bitku kod Baua, prvi veliki sukob Prvog šlezviškog rata. Pobjedu su tada, 9. travnja 1848., odnijeli danski vojnici



njemačkim snagama u Schleswigu priključuju se pruske i bavarske postrojbe predvođene generalom Vrangelom, koje su potukle Danske u bitki kod grada Schleswiga 23. travnja. Međutim, progona poraženog protivnika nije realiziran, pa su danske postrojbe uspješno povučene na sjever. Početkom svibnja udružene njemačke snage bez većih borbi prelaze dansku granicu i zauzimaju gotovo cijeli južni dio poluotoka Jyllanda, te ulaze u strateški važnu, napuštenu utvrdu Fredericia. Daljnji prodor njemačkih snaga zaustavila je intervencija Rusije i Švedske, koje su stale na stranu Danske, pri čemu je Švedska već uputila svoje postrojbe na otok Fyn, dok je Rusija zaprijetila da će postupiti jednako.

NEUSPJELI PREGOVORI I NOVI SUKOB

U takvoj pat-poziciji Pruska je uz posredništvo Velike Britanije započela pregovore s Danskom koji su završili primirjem u Malmöu 26. kolovoza 1848. No ono nije dugo potrajalo. Danska je,

oslanjajući se na savezništvo s Rusijom, Austrijom i Francuskom, na londonskim mirovnim pregovorima odbila britanski prijedlog o razdvajaju Schleswiga i Holsteina i njihovo podjeli s Njemačkim savezom, te jednostrano prekinula primirje krajem ožujka 1849. Novi danski zapovjednik, general Gerhard Krogh poduzeo je napad glavnim snagama s otoka Fyn, a na Jyllandu je zauzeo grad Haderslev i produžio operacije prema jugu. Nakon neuspjeha pomorskog desanta kod Eckernfördea, pri čemu su danski ratni i desantni brodovi pretrpjeli visoke gubitke od protivničkog obalnog topništva, danska vojska povukla se na otok Fyn, a inicijativu su preuzele njemačke udružene snage, zbog čega je Krogh bio smijenjen. Schleswig-holsteinske postrojbe su u svibnju nastupale preko Koldinga prema utvrdi Fredericia, a pruske prema Vejleu. Međutim novi danski zapovjednik general Rye uspio je u predahu borbenih djelovanja neopaženo, tijekom noći, prebaciti s otoka Fyn u Fredericiu glavnu snagu. Njima je 6. srpnja izveo





Danski topnici na položaju u utvrdi Fredericia, koja je bila važna strateška točka u oba dansko-njemačka rata za spornu pokrajinu

KI RATOV

RATNIČKA PROŠLOST SKANDINAVSKIH ZEMALJA

snažni udar na postrojbe Schleswig-Holsteina, teško ih porazivši. Taj poraz i kriza u odnosima s Austrijom natjerali su Prusku na zaključenje Berlinskog mira 10. srpnja iste godine. Prema njemu je Schleswig stavljen pod upravu dansko-pruskog povjerenstva, vojska Njemačkog saveza je raspuštena, a postrojbe Schleswig-Holsteina vraćene u Holstein.

OTPOR HOLSTEINA

Ne prihvajačući odredbe Berlinskog mira, holsteinski nacionalisti, prepusteni sami sebi, mobilizirali su nacionalnu miliciju s oko 27 000 ljudi. Pod zapovjedništvom pruskog generala Wilhelma von Willisena tijekom srpnja ušle su u Schleswig, iznenadile i potukle Dance koji su tek započeli prikupljanje kod Flensburga. No u odlučujućoj bitki kod Idsteda 25. srpnja 1850. koja je započela oko 2 sata ujutro i završila tek u 19.00 uvečer, njemačke su snage pretrpjele teški poraz i bile prisiljene povući se do Rendsburga. U međuvremenu se danska vojska uspjela u potpunosti konsolidirati i onemogućiti daljnje napade sada znatno slabijih snaga Schleswig-Holsteina. Pod pritiskom ostalih europskih sila Pruska se Konvencijom iz Olomouca odrekla prava na pokrajinu Schleswig-Holstein, pa je u siječnju 1851. raspuštena vojska te pokrajine, a vlast predana Danskoj. Unatoč takvom razvoju dogadaja, status Schleswig-Holsteina nije bio riješen, a nezadovoljstvo njegovih stanovnika danskom vladavinom postajalo je sve veća.

BISMARCK STUPA NA SCENU

Odmah nakon dolaska novog danskog kralja Christiana IX. na vlast, započeli su novi problemi sa Schleswig-Holsteinom. Kralj je donio patent kojim se danski Ustav proširuje i na tu pokrajinu, čime je prekršen mirovni sporazum iz 1851. U to vrijeme za pruskog kancelara tek je postavljen ambiciozn Otto von Bismarck koji je namjeravao ujediniti sve njemačke zemlje. Vidjevši pogodnu priliku za početak svojih planova u odluci danskog kralja, Bismarck je Danskoj uputio energični zahtjev za njezinim povlačenjem i povećanjem autonomije Schleswig-Holsteina. Danska je takav ultimatum očekivano odbila i već spremne pruske i austrijske snage ušle su na teritorij Holsteina, čime je započeo Drugi šlezviški rat 1864.

Krajem siječnja 1864. prusko-austrijske snage prodiru u Schleswig, a danske su postrojbe bile prisiljene na povlačenje kako ne bi došle u okruženje. Danski zapovjednik general Christian Julius de Meza konsolidirao je obranu na dobro utvrđenim danskim pograničnim fortifikacijama,

Drugi šlezviški rat jedan je od prvih ratova u povijesti zabilježen na fotografijama. Ovu je snimio njemački fotograf osam dana nakon pobjede u bitki kod Dybbola 18. travnja 1864.



ali je energičnim prusko-austrijskim napadima obrana probijena u ogorčenim borbama i njemačke postrojbe počele su prodor na poluotok Jylland. Austrijski korpus generala Ludwiga von Gablenza nanio je težak poraz Dancima u bitki za Vejle 8. ožujka, a pruske snage koncentrirale su se u osvajanje utvrde Fredericie, koja je pala 29. travnja ostavivši njemačkim postrojbama 219 topova u ratni plijen. Nakon tih gubitaka uslijedio je niz danskih poraza u gotovo svim bitkama koje su vođene, pa su do kraja srpnja prusko-austrijske snage ovladale većim dijelom Jyllanda i svim većim sjeverno-frizijskim otocima. Mirovnim sporazumom potpisanim u Beču 30. listopada 1864. Danska se u potpunosti odrekla pokrajine Schleswig-Holstein, a Drugi šlezviški rat u cijeloj Danskoj doživljen je kao sramotni poraz koji je rezultirao proklamiranjem politike neutralnosti. Potpuno definiranje interesnih sfera na području Baltika, a time i u većem dijelu sjeverne Europe ostvareno je 1908. potpisivanjem Petrogradskog sporazuma između Njemačke, Rusije, Danske i Švedske.

PREMA MIRU I NEUTRALNOSTI

U I. svjetskom ratu nije sudjelovala niti jedna skandinavska zemlja, strogo se pridržavajući politike neutralnosti, ali je krajem rata, u turbulentnostima revolucionarnih previranja u Rusiji, suverenost i neovisnost stekla Finska. S obzirom na tadašnje gotovo jednake društvene i ekonomске okolnosti Finske i Rusije, revoluci-

onarna previranja u jednakoj su mjeri zahvatila obje zemlje. No za razliku od Rusije, u kratkom i krvavom finskom građanskom ratu pobijedila je Bijela garda. Finska ratna povijest nastavljena je Zimskim ratom 1939. – 1940. obranom od sovjetske agresije, te sudjelovanjem u II. svjetskom ratu na strani Sila osovine. Danska i Norveška su tijekom II. svjetskog rata okupirane od nacističke Njemačke već u samom početnom razdoblju, dok je Švedska zadržala svoju neutralnost. Međutim težište ratnih operacija nikada nije obuhvatilo Skandinaviju, pa su ekonomski i demografski potencijali zemalja na tom prostoru manje stradali u usporedbi s ostalim europskim zemljama i mogli su biti najbrže revitalizirani. Tijekom II. svjetskog rata stvorena je i najmlađa skandinavska država – Republika Island, koja svoju nezavisnost od danske krune proglašava 1944. Zahvaljujući svom geografskom položaju i udaljenosti od europskog kopna, Island kao suverena država nikada nije ratovao, pa iako je na otoku 1946. izgrađena velika američka vojna zrakoplovna baza Keflavik, a od 1949. je i članica NATO-a, Island nikada nije imao vlastite oružane snage. Ostale skandinavske zemlje, osim duge ratničke tradicije i danas raspolažu s vrlo respektabilnim oružanim snagama, bez obzira jesu li članice NATO-a (kao Danska i Norveška) ili čuvaju svoju neutralnost (kao Švedska). ■

(Završetak podlistka)

Nastavno na prethodni broj, u ovom broju Hrvatskog vojnika prikazat će se drugi dio Izvješća Komande 9. korpusa OS SFRJ Komandi VPO (vojno-pomorske oblasti) o dostignutom stupnju borbenе gotovosti, moralnom stanju postrojbi, popuni ljudstvom i časničkim kadrom te materijalno-tehničkim sredstvima, od 27. travnja 1991. U tom dijelu donose se podaci o stanju u 180. motoriziranoj brigadi, Izviđačkoj četi "A" 9. K, 557. mješovitom artiljerijskom puku, 9. mapu, Inženjerijskom bataljonu, 9. sanitetskom bataljonu, 9. atbu, 70. četi veze te pozadinskom osiguranju. U zaključku Izvješća navodi se potreba "hitne popune" kadrom i formacijom u rangu motoriziranog bataljona:

6. 557. mešoviti art. puk

Oficira sleduje 4. Popunjeno je sa 4 ili 100 posto. Mladih oficira sleduje 4. Popunjeno je sa 4 ili 100 posto. Vojnika sleduje 14. Popunjeno je sa 26 ili 186 posto.

7. 9. map

Oficira sleduje 4. Popunjeno je sa 4 ili 100 posto. Mladih oficira sleduje 3. Popunjeno je 100 posto. Vojnika sleduje 6. Popunjeno je sa 100 posto.

8. Inženjerijski bataljon

Oficira sleduje 1. Popunjeno je sa 100 posto. Mladih oficira 1. Popunjeno je sa 100 posto.

Hadžići koja dolazi 06. 05. 91. god.

- neobezbedjenost r/d za b/v nema trupnih rezervi niti rezervi za mirnodopske potrebe. U toku je prikupljanje r/d po Jugoslaviji a po planu tehničko snabdevačke baze Pančevo.

- BRDM-2 iz 9.č jedan je neispravan zbog neispravnog kvačila.

Opravka u toku.

- 9.č je nepopunjena sa sledećim TMS:

- uredaj za osmatranje pasivni 7x200=3 kom

- pasivni nišan = 30 kom

- uredaj pasivni za vožnju = 17 kom

- punjač za prd-1=10 kom

Popuna sa svim ovim TMS u 9.č u nadležnosti je

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

POKUŠAJ UVODENJA SANJA U

"BORBENA GOTOVOST" 9. KORPUSA OS SFRJ U TRAVNJU 1991. (II. DIO)

2. 180. motorizovana brigada

Oficira sleduje 16. Popuna je izvršena sa 15 ili 94 posto.

Mladih oficira sleduje 17. Popuna je izvršena sa 16 ili 94 posto.

Vojnika sleduje 150. Popuna je izvršena sa 132 ili 88 posto.

Svi vojnici su obučeni. U toku maja otpušta se 25 vojnika.

3. Izviđačka četa "A" 9. K.

Oficira sleduje 3. Popunjeno je sa 3 ili 100 posto.

Mladih oficira je popunjeno sa 3 ili 100 posto.

Vojnika sleduje 84. Popuna je izvršena sa 77 ili 92 posto.

Obučenih vojnika ima 51 ili 60 posto, a mlađih vojnika ima 26 ili 40 posto.

Vozača borbenih vozila sleduje 3. Ima 3 ili 100 posto.

Vozača neborbenih vozila sleduje 11. Ima 11 ili 100 posto.

4. Komanda stana 9.K.

Oficira sleduje 2. Popunjeno je sa 2 ili 100 posto.

Mladih oficira 6 ili 100 posto.

Vojnika ima 10. Popunjeno je sa 24.

5. Odeljenje za izlaganje situacije u vap

Mladih oficira sleduje 2. Popunjeno sa 100 posto.

Vojnika sleduje 5 a ima 6 ili 120 posto.

Vojnika sleduje 5. Popunjeno je sa 100 posto.

obaveštajne uprave.

9. 98. sanitetski bataljon

Oficira sleduje 1, mlađih 1 i vojnika 5. Popuna izvršena sa 100 posto.

10. 9. atb

Sleduje 1 oficir. Popunjeno sa 1.

11. 70. četa veze

Oficira sleduje 2. Ima 2 ili 100 posto. Mlađih oficira 7. Ima 7 ili 100 posto, vojnika sleduje 78. Ima 65 ili 83 posto. Obučenih vojnika ima 30 a martovske partije ima 35, u toku maja otpušta 1 vojniku.

5. Pozadinsko obezbedjenje

PoOb 9.K je u funkciji namenskih zadataka jedinica korpusa i ukupne b/g. Bitnije probleme ističemo po službama:

5.1. tehnička služba:

- popunjeno naoružanjem 100 posto po formaciji
- popunjeno municipijom i MES 100 posto po formaciji osim što za OT-VP i OT M 60 nedostanje dimna kutija (901 dq). Sleduje u 9. bVP 240 kom i u 221.mtbr 720 kom odnosno sleduje 960 kom. a nemamo ništa.

- 1 tenk t-55 iz okb i 405 m. 60 iz mb 221.mtbr nalaze se na gr. i modifikaciji u TRZ Hadžići.

- 1C uredaj na tenkovima i transporterima nisu potpuno ispravni. Sanaciju će izvršiti ekipa TRZ

5.2. sanitetska služba:

Za podmirenje nužnih potreba SNOB potreban je jedan lječnik kojeg je nužno ugraditi u buduću formacijsku dogradnju. Izražen je problem bolovanja starješina, posebna starješina na dužnostima komandanta bataljona i zamjenika komandanta bataljona. Trenutno su na bolovanju komandant 1.mtb/221.mtbr, komandant poz.b./221.mtbr, zamjenik komandanta okb/221.mtbr. Komandant okb /221.mtbr major Milošević Milosav često na bolovanju i u toku je ocjena sposobnosti za AVS. Bolovanje je odobravano za ista lica više puta. Ukupan broj lica na bolovanju je u porastu u odnosu na isti period prošle godine za 400 posto, a broj dana za 217 posto.

5.3. Saobraćajna služba:

Popunjeno jedinica sa neborbenim m/v za: 9. ič, 9. bVP i 70 čv iznosi 100 posto. Popunjeno jedinica 221.mtbr sa m/v iznosi 50 posto što negativno se odražava na mogućnost izvršenja mobilizacije 221. mtbr, popuna 1.mtb i mb/221.mtbr iznosi 100 posto. Popunjeno sa vozačima neborbenih m/v za: 9. ič i 9. bVP iznosi 100 posto, a za 70. čv iznosi 42 posto što bi se negativno odrazilo na izvršenje postavljenog zadatka. Popunjeno jedinica 221. mtbr sa vozačima neborbenih vozila iznosi 70 posto što bi se negativno odrazilo na izvršenje postavljenog zadatka.

6. Bezbednost i samozaštita u jedinicama 9. Ksu na potrebnom nivou, što je rezultat stalnog angažovanja gotovo svih jedinica i stručnih organa na izgradnji borbene gotovosti i podozimanju mjera bezbednosti i samozaštite radi praćenja, otkrivanja i sprečavanje svih vidova neprijateljske djelatnosti usmjerjenih prema pripadnicima, jedinicama i objektima 9. korpusa. Preventivnim djelovanjem i aktivnošću na teritoriji sprečavamo uspješno i izazivanje međunarodnih sukoba u zoni odgovornosti.

Cijenimo da je funkcionisanje bezbednosnog obezbeđenja u jedinicama 9. korpusa na najvišem nivou i da smo uspješno do sada otklanjali sve negativne uticaje, kako u jedinicama, tako i na teritoriji, koje su mogle ugroziti dostignuti stepen bezbednosti i samozaštite, a samim tim i borbene gotovosti korpusa.

vojnika VES-ti 11 107, a po formaciji nam sleduje 167 vojnika te VES-ti. Izvršili smo popunu vojnica VES-ti 11801 do 11812 sa 105 posto, tako da imamo 9 vojnika ove VES-ti, a po formaciji nas sleduje 8. Popunjeno vojnicima VES-ti 12701 je zadovoljavajuća i u iznosu je 100 posto (2 vojnika). U toku je preobuka vozača radi popune do nivoa 105 posto. Najveći problem popune 9. bVP predstavlja nam popuna sa vojnicima VES-ti 12704 (saobraćajci). Sleduje nas po formaciji 48 vojnika ove VES-ti, popunjeno smo sa 16 vojnika, potrebna je hitna popuna sa 32 vojnika (popunjeno sa 33 posto, a nedostaje 66 posto). Preko formacije imamo 25 vojnika VES-ti 11107 koji su nam dokomandovani iz 286.mvp (garnizon Niš) radi ispmoći u izvršavanju namjenskih zadataka dok ne obučimo martovsku partiju vojnika. Brojno stanje u prilogu. Po formaciji sleduje 247 vojnika, a popunjeno je 247 vojnika i plus jedan pitomac.

za dezaktiviranje expl. naprave 2 kom, aparat za osmatranje nepristup. prostora 3 kom, korpa za prenos ekspl. naprave 6 kom, uredaj za vuču i dizanje ekspl. naprava 3 kom, detektor metala za pregled pismenosnih pošiljki 6 kom, detektor metala za pregled ličnosti i paketa 9 kom, stetoskop za otkrivanje satnih mehanizama 6 kom, stetoskop za otkrivanje šumova 3 kom, rendgen uredaj za pregled paketa i pisama 6 kom, top voden 2 kom, neutralizator eksploz. 2 kom, odijelo za zaštitu od eksplozije 2 kom, prekrivač eksploz. mater. 2 komada, komplet ogledala za osmatranje nepristup. prost. 2 kom, boca za argon 4 kom, štit sa postolje za vožnju 1 kom.

b) naoružanje, pribori i instrumenti:

-motocikli bez prikolice 19, radionica za laki remont rim.2tk 04-110 1 kom, uredaj za punj. akumul. pa st-1 1 kom, mreža maskir. za vojnika 351 , kpl. za

IJA IZVANREDNOG HRVATSKE

Stanje borbene gotovosti 9. bataljona vojne policije:

1. Rukovodjenje i komandovanje:

Sistem rukovodjenja i komandovanja nije narušen preformiranjem bataljona iz "B" u "R" a potom iz "R" u "A" formaciju. Uspješno je izvršeno formiranje "A" bataljona. Popunom starješinskog sastava otklonili smo sve subjektivne i objektivne činioce koji bi negativno uticali na funkcionisanje RiK-a.

2. Moral:

Ujedinici nismo imali negativnih pojava i vanrednih dogadjaja. Jedinica je motivisana za izvršenje svih namjenskih zadataka.

3. Obučenost i uvežbanost:

Bataljon je obučen i uvježban za izvršavanje svih namjenskih zadataka. Ubrzano radimo na obučavanju i uvježbavanju vojnika martovske partije za izvršavanje vojno-policajskih i borbenih zadataka. - Za sada smo sa svim mladim vojnicima izveli po dva gadjanja sa ličnim naoružanjem koje imaju na zaduženju. U planu je da što prije realizujemo gadjanja koja izvodi posada BOV-a. Cijenimo da smo formiranjem mješovitih posada i odjeljenja od starih i mladih vojnika u mogućnosti da uspješno realizujemo sve postavljene zadatke, kao i da ubrzano završimo prvu fazu obuke.

4. Popuna:

Izvršili smo popunu bataljona 105 posto izborom vojnika iz jedinica 221. mtbr, tako da imamo 174

Popuna starješinskog kadra:

| | sleduje ima nedostaje ispmoći ukupno | | | | |
|--------------|--------------------------------------|----|---|---|----|
| - oficiri | 11 | 7 | 4 | 1 | 8 |
| - ml.oficiri | 14 | 11 | 3 | 3 | 14 |

Od oficira nedostaje: pomoćnik komandanta bataljona za moralno vaspitanje, komandir čete oklopnih transporter, komandir saobraćajne čete i komandir voda u saobraćajnoj četi. Od mladih oficira nedostaje: komandir odjeljenja veze, a planira se popuna iz 221.mtbr, referent za suzbijanje kriminaliteta i komandir 1. odjeljenja u prvom vodu čete oklopnih transporter.

5. Nedostajuća sredstva po materijalnoj formaciji:

a) oprema vojne policije:

- dvogled noćni pasivni 7 kom, ic detektor 28 kom, radar prenosni 4 kom, megafon 4 kom, reflektor ručni 6 kom, magnetofon 3 kom, fotografski aparat 5 kom, blic akumulatorski 6 kom, tv komplet 1 kom, palica gumena 181 kom, lisice za vezivanje 204 kom, palica specijalna 17 kom, šlem zaštitni sa vizir 20 kom, štit zaštitni plastični 10 kom, uredaj za primudno zaustavljanje vozila 2 kom, punjač akumulatora za uredaj zaštite 1 kom, pištolj specijalni 1 kom, prigušivač za snp 18 kom, prigušivač za api 5 kom, detektor eksploziva 6 kom, detektor metala lični 3 kom, lanser hemij. bombi za AP 8 kom, sprej hem. kpl 10 kom, raspršivač ručni 68 kom, šok bomba svetleća 30 kom, naočare za zaštitu pri upotrebi ručne bombe svetleće 10 kom, alat

maskir. vno-mali 29, kpl. za maskir. nvo vel. 19 rtilu -1 4 kom, rtilu-10 13kom, rtilpu-10 1kom, klk-2 1 kom, rtlcu-10 1 kom, čarape zaštitne 251 kom, maska zaštitna za ranjene 6 kom, detektor radio-loški posend. namjene 6 kom detektor hemijski poluautom. 1kom, naočale zaštitne fotohromne opšte namjene 2 kom, punjač komandnih dozimetara 1 kom, filter za vodu 300/150 1 kom

Oprema za posadu borbenih vozila 40 kom, snk l9 22 kom, snk l 3 kom, snk11 1kom, snk 115/2 1 kom, zastava Crvenog krsta 1 kom, sapirograf 1 kom, rib 64mm "zolja" 48 kom, motorno vozilo od 3 t 5 kom, m/v terenska ili putnička do 6 sjedišta 5 kom.

Neophodno je da se popunimo nedostajućom opremom vojne policije, naoružanjem, priborom, instrumentima i vozilima zbog specifičnosti namjenskih zadataka koje izvršavamo na prostoru na kojem su učestale pojave terorističke djelatnosti. Cijenimo da će ovo stanje eskalirati stalnim pogoršanjem međunarodnih odnosa i ka otvorenim nacionalnim sukobima. Za očekivati je usmjerenost otvorenijeg diverzantsko-terorističkog djelovanja prema objektima i jedinicama 9. korpusa.

7. Obzirom na okruženje i procena o snagama MUP RH i SUP tkz. SAO Krajine sadašnje mirnodopske snage 9. K su nedovoljne. Stepen psihofizičkog opterećenja skoro celokupnog sastava je na granici izdržljivosti.

Molimo da se 9. K prepočine snage jačine mb i pod hitno popune upražnjena formacijska mesta i mesta popunjena neadekvatnim kadrom - posebno nivo komandanta bataljona.

Ukoliko nema druge mogućnosti obzirom na aktuelno političko bezbednosnu situaciju, rešenja vidimo i u prevremenom završavanju KSS. (Izvornik, stropopis, latinica; HR-HMCDR, 2., kut. 6028)

"Povijest ukrajinske vojske - obrana Sevastopolja" na marki iz 2010. godine



"Obrambeni rat 1939." na poljskoj marki iz 2009.

FILATELIJA

"Utvrda sv. Nikola/Šibenik, XVI.st." na hrvatskoj marki iz 2005.



MARKE - ISTRAŽIVAČI DOGAĐAJA

Uz utvrđena tradicionalna tematska izdanja, kao što su Europa, Znameniti(e) Hrvati(ce), Flora, Fauna, Umjetnost, Uskrs, Božić i Nova godina, Šport i drugo, prigodnim poštanskim maraka, kama obilježavaju se i važni događaji i druge obljetnice od značenja za Republiku Hrvatsku, pri čemu se obljetnice, u pravilu, obilježavaju uz 25, 50, 75, 100 i višekratni broj tih godina

Ivo AŠČIĆ

Prigodne marke iz 1997. s motivima obrane Šibenika od Turaka i srpskog agresora u Domovinskom ratu



Naklada poštanskih maraka kao vrlo važan element u filateliji ovisi o izdavačkoj politici poštanskih operatora odnosno o vrsti maraka (redovite, prigodne, komercijalne i dr.), zanimljivosti teme (kraljevi, vojskovođe, svjetske organizacije i sl.), nominalnoj vrijednosti (vrijednost poštarine za unutarnji i međunarodni promet, doplata za žurnu dostavu i sl.) ali i razlogu zbog koje se one izdaju (npr. aktualni događaji, obljetnice i sl.). Količina maraka po izdanju može premašiti i više milijardi (npr. SAD) ili može biti tiskana u svega desetak tisuća komada (npr. Crna Gora). I dok je devedesetih godina naklada prigodnih hrvatskih maraka bila i nekoliko milijuna radi češće uporabe u poštanskom prometu danas je prosječna naklada tih maraka od 100 do 300 tisuća. Uz utvrđena tradicionalna tematska izdanja, kao što su Europa, Znameniti(e) Hrvati(ce), Flora, Fauna, Umjetnost, Uskrs, Božić i Nova godina, Šport i drugo, prigodnim poštanskim markama obilježavaju se i važni događaji i druge obljetnice od značenja za Republiku Hrvatsku, pri čemu se obljetnice, u pravilu, obilježavaju uz 25, 50, 75, 100 i višekratni broj tih godina. Naklada redovitih maraka koje se najviše rabe u poštanskom prometu i koje se po potrebi mogu dotiskivati jest i nekoliko desetaka milijuna (npr. marka s motivom Bjelovara iz 1995.

tiskana je u nakladi od čak 70 milijuna primjeraka).

OBRANA ŠIBENIKA

Šibenik - najstariji slavenski i hrvatski grad na Jadranu prvi se put u povijesti oglasio ispravom hrvatskog kralja Petra Krešimira IV. na Božić 1066. godine, pa se zbog toga već tradicionalno naziva Krešimirovim gradom. Papa Bonifacije VIII. 1928. godine naložio je splitskom i zadarskom nadbiskupu da Šibenik uzdignu i imenuju gradom, a njihovu crkvu na stupanj stolne crkve. Šibenik je svojim zemljopisnim položajem imao važno vojnostrateško značenje na istočno-jadranskoj obali. U obrambenom sustavu grada veliku su važnost imali gradski bedemi, kule i tvrđave koje su najsačuvaniji dio fortifikacijskog graditeljstva u Hrvatskoj. Grad Šibenik okružuju četiri tvrđave: sv. Nikola, sv. Mihovil, sv. Ivan i tvrđava Šubićevac. Grad Šibenik je s mora isprav bio branjen dvjema utvrđama koje su 1504. godine srušene. Stoga je na ulazu u kanal sv. Ante sredinom XVI. stoljeća izgrađena pomorska utvrda - tvrđava sv. Nikole radi bolje zaštite šibenske luke od turske opasnosti s mora. Sažidana je od 1535. do 1550. godine, prema načrtima mletačkog vojnog graditelja Michele Sanmichelia. Načinom gradnje i karakterističnim renesansnim oblikom jedna je od

Urujnu 2007. hrvatski izdavač poštanskih maraka pustio je u promet prigodne poštanske marke koje su obilježile dvije velike pobjede Hrvatske vojske u obrani Šibenika i to marku "350 obljetnica obrane Šibenika od Turaka" koja nosi spomen na 1647. godinu kad su hrabri branitelji uspješno obranili Krešimirov grad od Turaka. Na drugoj marki "Obrana Šibenika u Domovinskom ratu" prikazan je motiv obrane Šibenika u Domovinskom ratu, odnosno detalj obrane kad su protuzračne snage HV-a oborile neprijateljske zrakoplove

najistaknutijih renesansnih utvrda i najjačih pomorskih fortifikacijskih objekata na hrvatskoj obali Jadran. Imala je važnu ulogu u obrani Šibenika od Turaka, osobito u doba Ciparskog i Kandijskog rata i to je razlog što se srednjovjekovne zidine grada Šibenika prema moru nisu dodatno razvijale. U rujnu 2007. hrvatski izdavač poštanskih maraka pustio je u promet prigodne poštanske marke koje su obilježile dvije velike pobjede Hrvatske vojske u obrani Šibenika. Marke je dizajnirao akademski slikar Zlatko Keser. Tiskane su u nakladi od po 350 tisuća i to u zajedničkim arcima od 10 maraka. Prva marka "350 obljetnica obrane Šibenika od Turaka" nosi spomen na 1647. godinu kada su hrabri branitelji uspješno obranili Krešimirov grad od Turaka. Na drugoj marki "Obrana Šibenika u Domovinskom ratu" pri-

kan je motiv obrane Šibenika u Domovinskom ratu, odnosno detalj obrane kad su protuzračne snage HV-a oborile neprijateljske zrakoplove. Posebice je obrana Šibenika bila uspješna od 16. do 23. rujna 1991. kada je neprijatelj napadao Šibenik i okolicu sa zemlje, s mora i iz zraka. Hrvatski branitelji, iako slabno naoružani, uspjeli su zaustaviti agresorov prodor na svim sektorima bojišnice. Motiv Šibenika još se u nekoliko navrata našao na poštanskim markama RH: "Hrvatski gradovi - Šibenik" 1992. s motivom katedrale sv. Jakova "700. obljetnica šibenske biskupije i proglašenja Šibenika slobodnim gradom" 1998. godine s motivom istočnog dijela šibenske katedrale s transeptom i kupolom te fragmentom krstionice iz 1443. godine, "Utvrda sv. Nikola/Šibenik, XVI.st." 2005. te "Međunarodni dječji festival u Šibeniku" 2011. ■



Iako je zabilježeno tek nekoliko naših zastava ovog tipa, zbog svoje originalnosti i specifičnosti ima posebnu vrijednost

VOJNE ZASTAVE LANDSKNECHTA

Krajem XV. stoljeća, ponajprije u Njemačkoj, organiziraju se satnije najamničkih vojnika pješaka nazvanih Landsknechta. Njihov je razvoj značajan za daljnji razvoj vojnih zastava. Glavna funkcija ove vojne zastave bila je da utjelovljuje život i duh postrojbe kojoj pripada i time stvara lojalnost pripadnika postrojbi i međusobnu povezanost

Krajem XV. stoljeća heraldička se umjetnost u Europi počinje "deformirati" iz vrlo jednostavnih i lako čitljivih simbola u vrlo složene oznake s mnogo detalja. Djelomično jer je sve više osoba imalo grbove, koji su se međusobno morali razlikovati, a dijelom jer se tada grbovi počinju prikazivati sve više artistički, kako je njihova izvorna funkcionalnost (kao stvarnih predmeta – štita i kacige viteza u oklopju) prestajala biti značajna. Takvi službeni simboli prestaju biti funkcionalni razlikovni elementi na vojnim zastavama, koji omogućuju laku identifikaciju.

S druge strane u to vrijeme, ponajprije u Njemačkoj, organiziraju satnije najamničkih vojnika pješaka nazvanih Landsknechta vojačenih iz svih sljeda stanovništva. Njihov je razvoj značajan za daljnji razvoj vojnih zastava. U pravilu je satnija Landsknechta imala oko 300 ljudi i svaka je imala svoju vojnu zastavu (njemački Fahne). U borbi, zastava djeluje ne samo motivirajuće na pripadnike postrojbe, nego im označava mjesto gdje se treba ponovno okupiti. Unatoč tome što su u nekim primjerima neki heraldički elementi iz oznaka zapovednika na određeni način bili prikazani na samoj zastavi, ona ipak označava cjelokupnu postrojbu kao jedinstvenu cjelinu.

Nažalost, niti jedna zastava postrojbi Landsknechta nije izvorno sačuvana do danas, a nema ni autentičnih likovnih prikaza iz toga doba koji bi ih prikazivali. Smatra se da su te zastave bile vrlo velikih dimenzija – morale su biti takve da bi se mogle vidjeti u dimu i komešanju u bitki. Vjeruje se također da su morale biti žarkih boja iz istog razloga, a mnogi autori sugeriraju da su morale biti slične zastavama trgovackih i obrtničkih cezova iz toga vremena. Sačuvane ilustracije, nastale ipak gotovo stotinu godina kasnije, koje prikazuju Landsknechte



Zastavnik Landsknecht, drvorez Jacoba Köbela, 1554.

Za razliku od heraldičkih zastava upotrebljavanih ranije u Europi, a koje označavaju pleme – zapovednika, ove zastave predstavljaju upravo postrojbu kojoj pripadaju, a ne nekog pojedinca. Tako one postaju prve europske zastave koje imaju funkciju donekle sličnu rimskim veksioloidima – simboliziraju društvenu grupu – postrojbu, a ne istaknutog pojedinca u njoj

u borbama, sugeriraju da su te zastave bile kvadratnog oblika, stranica duljine gotovo 2 m, oslikane vrlo jednostavnim heraldičkim oblicima – prugama, kvadratima, poljima i uspravnim ili kosim križevima preko cijelog polja. Smatra se da se kasniji običaj zastavne smotre razvio upravo iz ceremonija koje su satnije Landsknechta razvile da bi osigurale da svaki pripadnik postrojbe bude dobro upoznat s izgledom zastave svoje postrojbe. Ceremonija se sastoji od toga da se vojna zastava polako i ceremonijalno pronosi između svih redova postrojenih pripadnika postrojbe, tako da je svaki vojnik može dovoljno dugo pogledati pa i dodirnuti. Time se ne ostvaruje samo vizualna prepoznatljivost zastave, nego i snažna emocionalna povezanost i osnažuje se "duh postrojbe". Ova ceremonija, ubičajena kao dio dnevнog ili tjednog rituала u mnogim vojskama još početkom XX. stoljeća, danas je gotovo nestala iz većine vojski. Zadržala se do danas u nekim vojskama britanske tradicije i to samo u posebno svečanim prigodama.

GORANSKI RISOVI

Zastava 138. domobranske pukovnije Delnice crna je zastava s grbom Republike Hrvatske u sredini ispod kojeg je zlatnožutim u luku ispisano "138. domobranska pukovnija HV" i u donjem uglu slobodnog kraja zastave datum "28.10.1991." Uz kopje zastave nalazi se maslinasto-zeleni pravokutni trokut koji zauzima kopljeni gornji kut (takozvani kantonski trokut) u kojem je ispred zlatnožute karte Republike Hrvatske crno iscrptana smeđa glava risa s narančastim očima.

Zastava prati obrazac kantonskog trokuta, koji je potpuno specifičan za zastave Hrvatske vojske i ne pojavljuje se drugdje. Veksilološki je vrlo uspješan dizajn, koji omogućuje dobru identifikaciju zastave čak i kada nije u potpunosti razvij-

Željko HEIMER

jena ili kada se nosi na kopljtu na smotri. Znak u trokutu temelji se na znaku 138. brigade HV iz rujna 1992., koji prikazuje glavu risa iznad planina. 138. goranska brigada – Delnice formalno je ustrojena 31. listopada 1991., a mobilizirana je već od 22. listopada. Datum u zastavi je vjerojatno datum prvog postrojavanja koji je postrojba izabrala kao svoj datum stvaranja. S nadimkom "Goranski risovi" postrojba je mobilizirana na području Delnice, Čabra i Vrbovskog u sastavu Operativne zone Rijeka. Od 27. srpnja 1994. ustrojena je kao 138. pukovnija domobranska – Delnice. Borbena djelovanja provodi na ličkom području, gdje sudjeluje i u oslobođilačkoj akciji Oluja. Nakon uspješne provedbe oslobođilačkih zadaća, postrojba je demobilizirana i prevedena u pričuvu.

Zastava je izrađena vjerojatno krajem 1994. godine, danas se čuva u zbirci zastava Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske. Veličina zastavnog polja iznosi 90 × 200 cm, a obrubljeno je s tri strane zlatnim pozamanterskim resama duljine oko 5 cm. Zastavno polje izrađeno je od dva ušivena dijela, zelenog i crnog s našivenim aplikacijama grba, znaka postrojbe i natpisa. Zastavni rukav dobiven je posuvraćivanjem takvog zelenog dijela zastavnog polja. Za sada nije poznato da je 138. brigada do 1994. godine imala i svoju zastavu, ali je izrađivana stolna zastavica maslinasto-zelene boje s kružnim znakom brigade. Prema njoj je 2006. izrađena zastava brigade maslinasto-zelene boje sa znakom u sredini, koja se od tada rabi u vojnim svečanostima. ■

Dodatake informacije o zastavama postrojbi OSRH, fotografije zastava u uporabi, saznanja o nastanku i uporabi zastave, kao i ispravke te ostalo što bi moglo pomoći u izradi cjelokupne povijesti zastava naših postrojbi, molimo javite na zastavehv@gmail.com. Unaprijed zahvaljujemo.

MULTIMEDIJA**Dolazi Paper Tab**

Tableti kakve poznajemo uskoro bi mogli biti povijest. Tvrtka Plastic Logic tijekom sajma tehnologija CES u Las Vegasu pohvalila se savitljivim tabletom, tankim poput lista papira. Tablet s plastičnim zaslonom osjetljivim na dodir, ekransom dijagonale 10,7 inča i pro-



cesorom Core i5 nastao je u suradnji Intel Labsa i Sveučilišta u Queensu.

Paper Tab moguće je tijekom korištenja savijati poput lista papira, a aplikacije će, umjesto nekoliko na ekranu, biti moguće prikazivati na deset ili više interaktivnih zaslona (paper-tabova). Upravljanje aplikacijama bit će omogućeno dodirom, ali i savijanjem samog ekrana. Primjerice, slanje elektroničkih poruka bit će omogućeno savijanjem ekrana bez potrebe za dodirom. Aktivna presavijanja

samog Paper Tab-a bit će prilagođena aplikacijama poput one za pregledavanje videa ili listanje teksta.

Iako se spomenuta tehnologija još uvijek razvija, otkriva nove mogućnosti koje će se svakako implementirati u budućim tehnologijama.

U Plastic Logicu su uvjereni kako će upravo njihova nova tehnologija biti povjesna prekretnica u načinu korištenja današnjih tabletova i računala.

Impresivni brojevi App Storea

Iako su brojevi impresivni, podatak je istinit. Apple uživa u hvaljenju svojih izuma, pa tako i ovog, objavljenog u priopćenju za javnost. Od osnutka App Storea, mrežne trgovine za aplikacije u lipnju 2008. godine, broj korisnika narastao je na čak 500 milijuna, a skinutih aplikacija na 40 milijardi. Napomenimo da se broj od 40 milijardi ne odnosi

na ponovo skinute aplikacije ili update. Da su uključene broj bi bio daleko veći.

Broj aplikacija za iPhone, iPod i iPad koje su ponuđene korisnicima premašio je brojku od 750 milijuna.

Naravno, većina zarade ostaje unutar zidova Applea, a programerima aplikacija isplaćeno je "tek" sedam milijardi dolara.

**MOBILNE APLIKACIJE**

Kako napraviti kvalitetan panoramski video kojim ćete snimiti događanja oko sebe u punoj kruž-

nici od 360°? Jednostavno, možete izdvojiti veću svoticu i kupiti neki stativ za iPhone ili platiti samo

0,99 dolara za aplikaciju pod nazivom Cycloramic. Tu i tamo pojavi se poneka odlična ideja, tako

Cycloramic za iPhone

jednostavna da se pitate kako se sami niste sjetili toga, a ipak, tako genijalna. Cycloramic radi tako što vibracijskim motoričem okreće iPhone 5 oko svoje osi i istodobno snima video. Svoju "peticu" morate postaviti uspravno na neku glatku površinu te tapnuti na gumb "GO" koji vam aplikacija ponudi. Aplikacija će upravljati vašim ljubim-

cem tako da će ga vibracijski uzorak natjerati da napravi okret od 360°. U postavkama možete odabratи želite li da uređaj napravi okret od 360, 720 ili 1080 stupnjeva te hoće li video biti sniman prednjom ili stražnjom kamerom. Nažalost, Cycloramic radi jedino na iPhoneu 5, a može se preuzeti putem iTunesa.

Pripremio Ivan HORVAT

Samsung, rekorder u veličini TV-a

Tvrtka Samsung na ovogodišnjem je CES-u predstavila vrhunske modele novih televizora od kojih je jedan, od čak 85 inča, svjetski rekorder u veličini. Samsungov je model S9 UHD TV tako za jedan inč premašio model svojeg konkurenta LG-a. Ako medij dopušta, televizor prikazuje sliku u Ultra HD rezoluciji. Četverojezgredni procesor ugrađen u sam televizor s lakoćom će pretvoriti standardne HD i full HD slike u UHD (ultra high definition).

Osim toga, procesor je zadužen i za Samsungov Smart TV Experience, interaktivni softver za upravljanje sadržajem i ugra-

đenim aplikacijama na samom uređaju.

Samsungov S9 model opremljen je tehnologijom Precision Black. Čelnici tvrtke za nju tvrde kako prikazuje duboku neutralnu crnu i neutralnu bijelu boju. Za potpun su doživljaj, osim slike, u cijeli okvir televizora ugrađeni zvučnici maksimalne snage 120 vata za koje poznavatelji tvrde da daju do šest puta čišći i kvalitetniji zvuk od standardnih televizora.

Cijena tog diva iz Samsunga još uvijek nije objavljena, no može se očekivati da je iznad 80 tisuća kuna koliko otprilike stoji za jedan inč manji LG-jev model.



Zbogom, WLM-e!

Oprije je poznato da Microsoft ima namjeru ugasiti Windows Live Messenger (WLM) te korisnike servisa preseliti na Skype, no sad je cijela priča dobila svoj konkretni datum.

Od 15. ožujka ove godine još uvjek poprilično popularan IM klijent ostat će prisutan samo kao dio IT povijesti, osim u Kini gdje će servis nastaviti rad. Povodom



tog priopćenja, div iz Redmonda elektroničkom je porukom još jednom zamolio svojih 100 milijuna

korisnika da svoje aktivne račune spoje sa Skypeovim kako bi kontakte prebacili u novo okruženje koje će u budućnosti dobivati svu moguću pažnju i podršku. Da podsjetimo, Microsoft je kupio Skype za 8,5 miliardu dolara kako bi ga uključio u svoje buduće proizvode. Windowsi 8 tako su dobili Metro verziju Skypea, a na uređajima Windows Pho-

ne 8 funkcije popularne aplikacije VoIP jedan su od važnijih dijelova svakog smartphonea s Microsoftovim OS-om. Skype je također prisutan na uređajima iOS i Android, no bit će zanimljivo vidjeti kakvu će podršku ubuduće dobivati na konkurenčkim platformama jer se odnosi među "tri kralja IT-a" tijekom zadnjih kvartala sve više zaoštrevaju.

www.defense.gouv.fr

Aktualne operacije francuskih oružanih snaga u Africi umnogostručile su broj klikova na stranicu francuskog ministarstva obrane (Ministère de la Défense). Na tu je navalu spretno odgovoreno: na stranicu su dostupne novosti povezane s tim operacijama, pa čak i neke fotografije. No, to vrijedi samo za inačicu na francuskom jeziku; engleska i španjolska u svemu su skromnije.

Izvorna je stranica vrlo detaljna, pregledna i šarena, s mnoštvom ponuđenih informacija. Ne možemo reći da je u rangu američkih ili britanskih službenih vojnih mrežnih stranica, ali sigurno je u svjetskom vrhu. Budući da puno ljudi ne govori francuski, logično je prvo обратiti pažnju oznaci Mediatheque odnosno ponuđenoj vezi u gornjem lijevom kutu uvodne stranice. Klik na tu označku dovest će vas do fotografija, filmova, publikacija, virtualnih obilazaka i igara. Za sve ostalo tu su brojni mrežni prevoditelji.

D. VLAHOVIĆ

WEB-INFO

Vjeri je potrebno čuđenje jer vjera je dar. Ali čuđenje se rađa iz poniznosti, a poniznost je trajno stanje u kojem čovjek može susresti Boga u Isusu

STIL IZ BETLEHEMA PONOVO SE JAVLJA NA OBALAMA JORDANA

Ovih se dana vraćamo u Betlehem jer osjećamo potrebu da se ponovo zagledamo i ponovo poslušamo Isusovo učenje: Njegovo prvo naučavanje. Lijepo je još jednom krenuti na put vjere prema Betlehemu: sigurno je ostalo nešto svjetla u očima i srcu. Ali dok se Božić udaljava, mislim da se u svakome od nas rađa velika nostalgija: zapravo smo svi tako daleki od duha Betlehema da nam ne preostaje ništa drugo nego čeznutljiva nostalgija za jednim novim Božićem kako bismo bolje razumjeli i bolje živjeli Božju ponudu.

Ali vrijeme leti i ne možemo odustati od zadaće da temeljito istražimo cjelokupan Kristov život u svjetlu Pisma. Evangelje nas odvodi na obale Jordana i predstavlja nam Ivana, već odraslog, koji krsti i iščekuje te se pripravlja, pripravlja srce naroda na toliko iščekivani susret s Kristom. Ivan, bez straha i bojazni, navješta svima da je Bog blizu: "Nakon mene dolazi jači od mene." (Mk 1,7) Te riječi govori i nama kako bi nas ispunio radošću i podsjetio da je smisao svega upravo u ovome: Bog dolazi! Živjeti i iščekivati Boga. Umrijeti i ne iščekivati više Gospodina. Ivan dodaje: "Ja nisam dostojan sagnuti se i odriješiti mu remenje na obući." (Mk 1,7) Odrješivanje obuće (sandala) bio je posao za roba! Ivan toliko snažno naglašava razliku između nas i Boga da ne nalazi drugu sliku kojom bi izrekao cijelo svoje čuđenje i divljenje pred Bogom koji je blizak. Kad bismo i mi mogli doživjeti Ivanove osjećaje! Kad bismo i mi mogli osjetiti čuđenje pred onim što vidimo i onim što čujemo u ovom trenutku!

Kad bismo mogli osjetiti divljenje što smo kršćani i što smo susreti Gospodinu zbog Njegova besplatnog milosrđa!

KRALJ SRCA

Ali zašto Gospodin dolazi? Ivan kaže: "Ja vas krstim vodom, a on će vas krstiti

**"Kad sam bio
mlad moje
molitve upuće-
ne Bogu su bile:
'Gospodine,
daj mi snagu
da promijenim
svijet.' Kad sam
ušao u srednju
dob shvatio sam
da nisam ništa
promijenio.
Moja je mol-
tva tada bila:
'Gospodine, daj
mi milost da
promijenim one
koji su mi bliski,
moju obitelji
prijatelje.' Sada,
kad sam starac,
moja je molitva:
'Gospodine, daj
mi milost da
promijenim sa-
moga sebe!' Da
sam od početka
ovako molio, ne
bih uludo potro-
šio svoj život."**

**INDIJANSKI
TEKST**

Duhom svetim." (Mk 1,8) Isus je došao da bi darovao Duha Svetoga, tj. došao je kako bi postao kraljem srca, došao je kako bi nam ponovo pružio mogućnost da nam kaže koliko nas ljubi, ugrađujući u nas ljubav samoga Boga.

Izaja kaže: "Zašto da trošite novac na ono što kruh nije i nadnicu svoju na ono što ne siti?" (Iz 55,2) Koliko vidite, ljudska glupost koja miješa radost s užitkom (to su dvije toliko različite stvari kao duh i materijal) stara je koliko i čovjek. Već onda se žalio Izaja! A Isus je došao da bi naglasio razliku između autentičnog slavlja i jada naše taštine: došao nam je reći da samo izišavši iz sebičnosti izlazimo iz tuge. Ali da bismo pobijedili sebičnost potrebno je primiti Duha Svetoga, Božju Ljubav: jer Bog zna toliko ljubiti! Ali, hod je polagan jer je ljudska sebičnost kruta. Evangelje nas na to podsjeća predstavljajući nam odraslog Isusa u tijeku i strpljivoj prisutnosti među grešnicima koji su se uputili Ivanu. Riječ je o vremenskom skoku od oko trideset godina od događaja iz Betlehema. Zašto sva ta šutnja? Zašto takva sporost? Zašto takva skrovitost? Odgovor je samo jedan: Bog hodi putovima koji nas zbijaju i neprestano traže dodatak vjere. On je prisutan u svijetu, ali sa strpljenjem koje se ponekad može činiti čak napornim. "Kriterij za dešifriranje Božjeg djelovanja", rekao je jednom Abbé Pierre, "Bezgranična je Ljubav." A mi smo previše sebični da bismo razumjeli zahtjeve Boga koji beskonacno ljubi!

I kako se predstavlja Isus na obalama Jordana? Proročke Izajijine riječi prevedene su u život: "On ne viče, on ne diže glasa, niti se čuti može po ulicama. On ne lomi napuknuto trsku niti gasi stijenj što timja" (Iz 42,2-3) To je proročstvo u potpunosti ispunjeno u Isusu. Evangelje nam ga predstavlja kao onoga koji staje u vrstu s grešnicima i čeka svoj red. Koja nevjerojatna tajna! Sam je Ivan pogoden takvim Božjim stilom te uzvikuje: "Ti mene

treba da krstiš, a ti k meni dolaziš?" (Mt 3,14) Isusov je odgovor međutim odlučan: "Pusti sada! Ta dolikuje nam da tako ispunimo svu pravednost!" (Mt 3,15) Tako čini Bog! Zato će Ivan pronaći posebnu sliku kojom je predstavio Isusa: "Evo Jagajca Božjeg!" (Iv 1,36) To jest: Evo Krotkosti utjelovljene u jednoj osobici! Krštenje na obalama Jordana u savršenom je skladu s bijedom i skromnošću špilje u Betlehemu. Nije se moglo drugačije dogoditi: Bog je vjeran, tj. Bog je dosljedan! Ali razgovor se sad okreće prema nama. Mi smo kršteni, uronjeni u Kristov život, dakle, pozvani smo kročiti Njegovom stazom: pozvani smo oživjeti Krista. "Ta meni je živjeti Krist a umrijeti dobitak." (Fil 1,21), reći će sveti Pavao. Evo dakle velikog pitanja današnjeg dana: postaje li krštenje Božji dar, danas moj odgovor Bogu? Uviđa li moje krštenje svakoga dana sve više zadaču naslijedovanja Krista? Jesam li kršćanin samo riječju ili i djelom? To je ispit savjesti koji moramo često činiti. Ponajprije se moramo prisjetiti da Krštenje primljeno u djetinjstvu mora biti ponovo primljeno i u odrasloj dobi. Ako u odrasloj dobi nedostaje jaki trenutak približavanja vjere, krštenje umire. Onda postaju zastarujuće živima riječi kardinala Léon-Josepha Suenensa: "Imamo mnogo krštenih, ali malo kršćana!" Jednom prihvaćeno krštenje kao ponuda života ne može se više zaustaviti. Zapravo, nikad se ne prestaje postajati kršćaninom. Poput svetaca, koji uvijek nešto novo mogu dati i novima postati. Pada mi na pamet otac Lino Maupas (Lino iz Parme): umro je u predsjedoblu industrijalca tražeći posao za bivšeg zatvorenika!

Bio je kršćanin... do posljednjeg daha! Krštenje rađa takva herojska djela jer je to novi život, život u ljubavi do posljednjeg daha: dok se ne otvore nebesa i ne budemo živjeli u trajnom svjetlu misterij Božje ljubavi koji nam je darovan već ovdje dolje.



REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
ORUŽANE SNAGE RH

ZAPOVJEDNIŠTVO ZA POTPORU
SREDIŠNJIĆA ZA UPRAVLJANJE OSOBLJJEM

objavljuje interni
OGLAS

**za popunu dočasničkih i časničkih dužnosti
u Bojni za specijalna djelovanja**

KRITERIJI ZA PRIJAVU KANDIDATA

Kandidat, uz opće uvjete utvrđene člankom 19. i 20. Zakona o službi u oružanim snagama RH („NN“ broj 33/02., 58/02., 175/03., 138/04., 76/07., 88/98. i 124/09.), mora ispunjavati sljedeće temeljne kriterije:

- za raspored na časničku dužnost osobni čin prč/pkr ili npr/pfr,
- za raspored na dočasničku dužnost osobni čin vojnik do narednika,
- dragovoljnost za upućivanje na seleksijski postupak i obuku te raspored na dužnost u Bojnu za specijalna djelovanja (u dalnjem tekstu BSD),
- navršene 2 godine djelatne vojne službe u tekućoj kalendarskoj godini,
- vojnik mlađi od 28 godina u tekućoj kalendarskoj godini,
- dočasnik i časnik mlađi od 35 godina,
- vojnik i dočasnik sa srednjom stručnom spremom ili višom razinom civilne izobrazbe,
- prolazna ocjena tjelesne sposobnosti za III. kategoriju osoblja,

- dočasnik i časnik u standardu ili mogućnosti daljnog profesionalnog razvoja,
- zdravstvena sposobnost za raspored na dužnost odnosno dužnost/skupinu dužnosti temeljem Popisa minimalnih zdravstvenih zahtjeva za odabir i raspoređivanje – rotaciju u ustrojstvene jedinice OS RH s posebnim uvjetima popune,
- psihička sposobnost za raspored na dužnost/skupinu dužnosti u sastavu BSD-a,
- izvršena sigurnosna provjera

Uz temeljne kriterije kandidati trebaju ispunjavati sljedeće, dodatne kriterije za raspored na dužnost/skupine dužnosti u sastavu BSD-a nakon provedbe Temeljne vojne obuke i Temeljne obuke za specijalna djelovanja:

- dragovoljnost za sudjelovanje u međunarodnim vojnim misijama/operacijama,
- prolazna ocjena tjelesne sposobnosti za I. kategoriju osoblja,
- plivač

**Zainteresirani kandidati dostavljaju popunjenu prijavu na obrascu
"Prijavnica za popunu ustrojstvenih jedinica OS RH s posebnim uvjetima popune" putem:**

- matične ustrojstvene jedinice kandidata dostavom izravno u Središnjicu za upravljanje osobljem,
- putem promidžbenog tima,
- neposredno

**u Središnjicu za upravljanje osobljem,
vojarna "Ilica 256b", 10 000 Zagreb
ili na fax: 01/37-84-604 do 07. veljače 2013.**

Sve potrebne informacije mogu se dobiti na broj telefona **01/37-84-636**



www.hrvatski-vojnik.hr